

-12617-



# വിരജന്നി

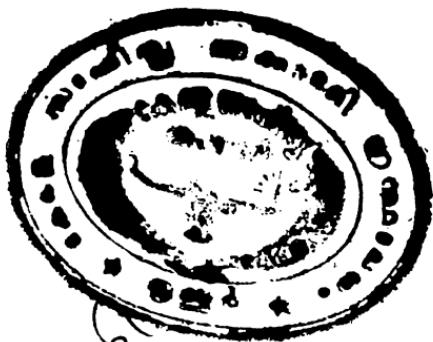
ഡോ. പി. കെ. നാരായണപിള്ള

സ്ക്രിപ്റ്റ് ടൈപ്പ് ചെയ്ത  
സി. എൻ. സുരേഷ്

12617

1339  
- 19 -

വിരുദ്ധനാഡി



കേരള മുൻസിപ്പൽ കമ്മീഷൻ

(Malayalam)

**VEERA JANANI**

Patriotic Play by

**Dr. P. K. NARAYANA PILLAI**

Professor of Malayalam

University of Kerala, Trivandrum

First published, August. 1966

*Printed at*

**St. Joseph's Press,**

Trivandrum.

Price Rs. 1.75

Rights reserved

*Published by*

**Dr. P. K. Narayana Pillai**

*Distributors*

**NATIONAL BOOK STALL**

Kottayam Kerala State India

12617

1339

# വീരജനനി

ദേശഭക്തിനാടകം



ഡാ. പി. കെ. നാരായണപിള്ള

വിതരണം

നാഷനൽ ബുക്ക്‌സ്റ്റോർ

കോട്ടയം

വില ക. 1.75

ഡാ. പി. കെ. യുട്ട  
ചീല മലയാള തൃതീകർ

വിചിത്രവിപിനം  
സംസ്കൃത സാഹിത്യ പ്രണയികൾ  
പ്രാചീന മണിപ്രവാളം,  
ഹരിനാമകീത്തനം -തത്പരീപരിക  
ചെല്ലുർ നാമസ്ത്വ വ്യാഖ്യാനം  
ഭാഗവതകമകൾ  
ദേശീയഗാനം - ഒരു പ്രഥമം  
സാഹിതീകരണക്ഷം  
മയുരസന്ദേശം - കേരളപ്രദയം  
ചിന്താരത്നം - സംശയിത സംസ്കരണം  
വീരജനനി

— 12617 —

സമർപ്പണം  
മാതൃപാദന്മാളിക്ക്

## മിവവുര

തികച്ചും അപൂർത്തിക്കാഡിക്കായ ഒരു സാഹചര്യത്തിലാണ് "ഈ നാടകം നിർക്കുകാശവാൻ തോൻ പ്രേരിതനായതു". കഴിഞ്ഞ സെപ്റ്റംബർ അമ്പും തീയതി — പാകിസ്ഥാൻ നാമാട്ട യൂദ്ധം പ്രവൃംപിച്ച ദിവസം — ഡെൽഹിയിൽ പോകവാൻ ശബ്ദിട കരാറ്റേശാളം താമസിക്കാം എനിക്കിടയായി. ആ സന്ദർഭ തതിൽ ഡെൽഹിയിലുണ്ടായ സമരാന്തരിക്കം എന്ന പുതിയ അന്വേഷണങ്ങൾ വിഡേയറാക്കി; എന്നിൽ പുതിയ വികാര വിചാര ക്ഷേരി ജന്മപ്പിച്ചു. അവയുടെ പ്രചോദനത്തിൽ വരുംവദമായ എൻ്റെ ഓദയം ദേശേങ്ക്കി ഭരിതമായ ഒരു നാടകരചനയിലേയും തിരിഞ്ഞ.

എൻ്റെ മടക്കയാതു ടെയിനിലായിതന്നതിനാൽ നാടക തതിഞ്ഞു കമ്മിയും ഗ്രംഫോന്റുകാശവാൻ വളരെ സംകരുമായി. വായനക്കാരിൽ, വിഡേഹിച്ചും യവസ്തുദയങ്ങളിൽ, ദേശേങ്ക്കിയെന്ന പാവനഭാവം ജന്മപ്പിക്കുക എന്നതാണ് "ഈ നാടകരചനയിലെ നിക്ഷേപം ലക്ഷ്യം. ഒരു യോലാവിനേയും ഒരു രാഷ്ട്രീയ നേതാവിനേയും പ്രധാന കമാപാത്രങ്ങളായി സ്വീകരിക്കുന്നതു് ഉദ്ദേശ്യം സ്വീകരിക്കുന്നതു് അന്തരുപമായിരിക്കുമെന്നു് എനിക്കു തോന്തി. തോൻ ഡീരനായ ഒരു മേജരേയും സേവനോൽസൂകനായ ഒരു രാഷ്ട്രീയ ദ്രുവത്തുകന്നേയും സകല്പിച്ചു. ഇവരെ രണ്ടുപേരേയും ഇവരുടെ രണ്ടു കുടംബങ്ങളേയും ബന്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു കൂടം പട്ടംതട്ട ക്കിവാനായി അട്ടത്ത ശ്രൂമം. സെസനിക ധാരവുപുത്രതിനു് ഫുസി ശ്രൂരായ പഞ്ചാബികകളെ കമാപാത്രങ്ങളാക്കിക്കൊണ്ടു് അതും നിർവ്വഹിച്ചു. സെപ്റ്റംബർ അമ്പും തീയതിക്കു് തോട്ടുമുന്തു ചില ദിവസങ്ങളാണു് കൂടം നടക്കുന്ന കുലം. രാമറസ് ചുരാണു് കൂടാരംഗം,

മുന്നാലു ദിവസത്തെ ടെയിൻ യാത്രകാണ്ട് കമയുടെ  
വിശദാംശങ്ങൾവേരു എതാൻ്റെ പുസ്തകായി സകലിച്ചവയ്ക്കു എന്ന  
തന്നെ പറയാം. പക്ഷേ തിരിച്ചെത്തി നാടകം എഴുതിൽ വൂപ  
രിച്ചുകാണിയെന്നപ്പോൾ തിലുരചന്തുള്ളു് അന്തുപൊയ പല  
മാറ്റങ്ങളും സ്വാഭാവികമായി കമയിലും കമാപാത്രങ്ങളിലും  
വന്നേംബും. കമാപാത്രങ്ങൾ മലയാളികളുടുത്തുകാണ്ട്  
സംഭാഷണത്തിൽ നാടോടിവൈഡി പ്രയോഗിക്കുന്നതിനു് അധി  
കമായി നിഃഖർഖിച്ചിട്ടില്ല. അന്വാചകരിലും പ്രക്ഷകരിലും  
ദേഹക്കിസ്മുംരണമുണ്ടാക്കുന്നതിനു് അല്ലെങ്കിലും ഈ നാടകം  
ഉപകരിക്കുമെങ്കിൽ ഞാൻ ധന്യനായി.

വീരജനനി മലയാളമനോരമ ആദ്യച്ചപ്പെട്ടിപ്പിൽ ഫേബ്രൂറ് വരി മാർച്ചു ലാസണ്ണളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതിയിരുന്ന വസ്തു തുര  
ജനത്താപുർബം ഇവിടെ സൂരിക്കുന്നു. ഈ നാടകത്തിനു് വാസ്തവ  
പുർബം ഉത്തേജകമായ ഒരു അവതാരിക എഴുതിയതിനും,  
'കാര്യമീർ കാരുജരി' എന്ന ലഘുഭാവ ആസ്യദമാക്കി ഇതിലെ  
സംഭവങ്ങൾക്കു ചരിത്രപ്രയാതരലും ആരച്ചിക്കുന്നതിനു് അന്ന  
വാദം നൽകിയതിനും അധുനാതന കേരളീയ മഹാനാരിൽ പ്രശ്ന  
നായ പദ്മാദ്വാനൻ ശ്രീ. കെ. പി. കേരളമനോദ്ദോഷാട്ട് ഞാൻ  
എദയപുർബം നൽകി രേഖപ്പെട്ടതുണ്ട്.

## അവതാരിക

സ്വാത്രപ്രലഘ്പിക്കണ്ണേം. നമെ വിടാതെ അലട്ടിക്കൊ ണ്ടിതികനു കഴുപ്പം പിടിച്ച പ്രശ്നങ്ങളാണ് കാര്യമീൻ കാര്യം. എത്രയോ തവണ ഈ കാര്യം എത്രകൂരാദ്ധ്രസംഘടനയുടെ രക്ഷാ സമിതിക്കു മുമ്പിൽ ആലോചനയ്ക്കു വരികയുണ്ടായി. രണ്ട് സാധ്യയാണും സംഘടനയ്ക്കു ഇതിനെത്തുാളി ഇന്ത്യയിൽ പാകിസ്ഥാനമായി നടക്കുകയും ചെയ്യു. കാര്യമീറിനെ സംബന്ധിച്ചിള്ളി വഴക്ക് നമ്മുടെ നാട്ടിന് ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്ത ആരംഭാവും അർത്ഥനാഭവം വഹിച്ചുതാണ്. ഇനിയും അതിനൊരു പോംവഴി കണ്ടതിയിട്ടില്ല. ഇന്നും കാര്യമീറിനെന്നു പേരിൽ പാകിസ്ഥാനും നമെ ഭീഷണിപ്പെട്ടതിന്റെക്കയാണ്. വൻതോതിലുള്ള യുദ്ധംതന്നെ അതുണ്ടാക്കിത്തീക്കില്ലെ എന്ന ആരംഭ പലരിലുമുണ്ട്. ഒരു പ്രകാരത്തിലെപ്പറ്റി മരുന്നു പ്രകാരത്തിൽ കാര്യമീൻ സംഭവങ്ങൾാണും വിടാതെ നമ്മുടെ ശ്രദ്ധ ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണ്.

കാര്യമീറിലെ സമിതിയും, ഇന്ത്യയുടെ അവിഭാജ്യഘടകക്കു മെന്ന നിലയിൽ അതിനെന്നും ഭേദത കാത്തുരക്ഷിക്കുവാനുള്ള നമ്മുടെ ജാഗ്രതയും, അതിനവേണ്ടി നമ്മുടെ ആളുകൾ ചെച്ചുനന്ന തൃാന്തവും വിരദ്ധമാക്കുന്നതാണ് രേഖാക്കുകൾ പി. കെ. നാരായണ പിള്ളയുടെ 'വിരജനനി'യിലെ ഇതിപുത്രം. അതിനവേണ്ടി നാം അനുഭവിക്കുന്ന കഷ്ടത്കളിൽ തൃാന്തങ്ങളും കാംപ്രകാരിണ്ടിരിയും അഭ്യർത്ഥനയിൽനിന്നും കുടംബാംഗങ്ങളുടെ ദേഹം. അനുഭവങ്ങളിൽനിന്നും നല്ലപോലെ അറിയാവുന്നതാണ്. പഞ്ചാബിലും അതിർത്തി പ്രദേശങ്ങളിലും ഇന്നുള്ള അനേകം കുടംബങ്ങളുടെ ഭരിതാനഭവങ്ങൾാണും ഹിന്ദുക്കാരന്തിൽ ചിത്രീകരിച്ച സംഭവങ്ങളിൽനിന്നും. സംഭാഷണങ്ങളിൽനിന്നും അറിയാൻ കഴിയും. സാധാരണ

## X

വിവരണംകൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കവാൻ സാധിക്കുന്നതിനേക്കാൾ തുടർച്ച പ്രക്രമായും രൈതിയായും വായനക്കാതടേയും പ്രേക്ഷകതടേയും മനസ്സിൽ ആളത്തിരഞ്ഞതക്കവയ്ക്കുമാണ് അനുകരിച്ചാവുകമാറാനുണ്ടാക്കുന്ന സംഭാഷണം ചെയ്യിക്കുന്നതു്.

പണ്ഡിതരം പ്രേരഥക്രമ ഗ്രനുകാരനമായ ഡോ. നാരായണപിള്ള ഈ നാടകംവഴി നാടകരഹനയിൽ തനിക്കള്ളൂ പാടവം വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. വീരജനനി മിററിയിലും ഇതരഭാഷകളിലും പരിശോഭപ്പെട്ടതി പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുന്നതായാൽ നല്ല പ്രചാരമുണ്ടാവുമെന്ന പ്രതീക്ഷിക്കാം.

യുവജനങ്ങളിൽ ദേഹാഭിമാനവും കർത്തവ്യവോധവും ത്രാസസന്നല്ലതയും വച്ചതുന്നതിനു വീരജനനി സഹായിക്കുമെന്ന ഒഴിവും തീർച്ചയാണു്.

അനുകരിച്ചാവിനെ അംഗീകരിക്കുന്നതോടുള്ളി, “വീരജനനിക്ക്” അതിർമ്മിക്കുന്ന പ്രചുരപ്രചാരം ഉണ്ടാവെട്ട എന്നു് ആരംബിച്ചുകാണ്ടിനാ.

കോഴിക്കോട് }  
8-8-1966 }

കെ. പി. കേരവമേനോൻ,  
ഫീഡ് എഡിറ്റർ, “മാത്രഭാഷി”

## ചരിത്രപദ്ധത്തലം

പതിനേട്ട് പഞ്ചത്തിലധികമായി നാം അഭിമുകികൾക്കും ഒരു ഭർഖടകകാരുമാണ് കാഴ്ദിൻ പ്രസ്ഥം. കേരളത്തേയോ ആസ്യറുമുണ്ടെങ്കിൽ പോലെ കാഴ്ദിൻ ഇന്ത്യയുടെ അവിഭാജ്യപദ്ധതകമാണെന്നും നിയുടെ നില. കാഴ്ദിൻ ഇന്ത്യയിൽ ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നും, കാഴ്ദിൻനും ഇന്ത്യയോടൊപ്പാകിസ്ഥാനോടൊപ്പാകിസ്ഥാനോ ചേരുവാൻ ഇഷ്ടമെന്നും അറിയുന്നതിനും അവിടെ ഒരു ജനഹിതപരിശോധന നടത്തണമെന്നും പാകിസ്ഥാൻ സറ്റിക്കും.

വിഭജനത്തിനശേഷം റണ്ട് പ്രാവശ്യം കാഴ്ദിരിനെ ഏകക്ക് ലാക്കാരജീൽ ഭാഗമായതേരുടെ പാകിസ്ഥാൻ വന്നതോടിൽ ഇന്ത്യയും അതുകൊക്കുണ്ടായി, 1947 ക്കോഡിലും 1965-ഈപ്പുംബവിലും.

1965 സെപ്റ്റ. 1-ാം തീയതി ആരംഭിച്ച യുദ്ധം മുന്നാഴ്ത്തേയാളി. നീണ്ടനിന്നും, രക്ഷാസമിതിയുടെ ഇടപെടലിൻ്റെ ഫലമായി ഇന്ത്യയും പാകിസ്ഥാനും സെപ്റ്റ 23-ാം തീയതി വെടി നിർത്തി. ഇന്നി എഴുപ്പാഴക്കിലും അതു രണ്ടാമതും പൊട്ടിച്ചുരുപ്പും.

എന്തിനാണും ഈ യുദ്ധം? എന്താണും കാരും? എത്ര കൊണ്ടാണും അതു നമ്മക്കു ഒരു ജീവഹരണപ്രസ്താവിന്തീക്കിനിലിക്കുന്നതു്?

വിഭജനവും നാട്ടരാജ്യങ്ങളും

ശ്രീകൃഷ്ണയിപ്പത്രത്തിന്റെ അവസാനം അസന്നമായ കാലത്തു് 562 നാട്ടരാജ്യങ്ങളാണും ഇന്ത്യയിലെന്നായിരുന്നതു്. അവയിൽ എല്ലാറിലുംതുടർന്നു കൊടിയോളം ജനങ്ങളും. ശ്രീകൃഷ്ണ

കൊയ്മ ഇല്ലാതാവ്യോർ ഇം നാട്ടരാജുങ്ങൾ എല്ലാം സ്വതന്ത്ര മായിത്തീരും. ബ്രിട്ടീഷിന്ത്യരെ സംബന്ധിച്ചിടതേതാളും ഭരണാധികാരം പൂർണ്ണമായും അവിടത്തെ ജനങ്ങളിൽ നിക്ഷിപ്പുമാവുകയും ചെയ്യും. ദാരോ നാട്ടരാജുത്തിന്റെയും രാജാവിന്റെയും ഇഞ്ചു ത്തിനന്നും അതതു രാജുത്തിനു് ഇന്ത്യയിലോ പാകിസ്ഥാനിലോ ലയിക്കവാനോ സ്വതന്ത്രരാജുമായി നിലനിൽക്കവാനോ അവകാശമുണ്ടായിരുന്നു. അതു തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാനുള്ള അധികാരം പൂർണ്ണമായും അതതു രാജുത്തിലെ മഹാരാജാവിനായിരുന്നു. അതാണ് 1947-ൽ ഇന്ത്യൻ സ്വതന്ത്ര്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് ബ്രിട്ടീഷ് പാർലമെന്റ് ഹാസ്റ്റാക്കിയ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥ. ഇന്ത്യയിലേയോ പാകിസ്ഥാനിലേയോ റവസ്റ്റർ ജനറൽ എത്ര കിലും നാട്ടരാജുത്തിന്റെ ലയനം കരിക്കൽ സ്പീകർച്ചുകൾ എതാൽ ആ രാജും ബന്ധപ്പെട്ട ബാധിനിയൻ്റെ അവിഭാജ്യ ഘടകക്കായിത്തീരും.

നാട്ടരാജുങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച പ്രംാൺമാർക്കു കൈകൊരും ചെയ്യാൻ ഇന്ത്യാധിവക്ഷമന്റെ ഒരു പ്രത്യേക വകുപ്പിലാക്കി. അന്നത്തെ ഏറ്റവും മനസ്ത്വമുള്ള സർബാർ പട്ടലാധിതനു ഇതിന്റെ മേഖലാട്ടം വാദിച്ചിരുന്നതു്. വി. പി. മേനോൻ വകുപ്പിന്റെ സമക്രമിയുമായി. സർബാർ പട്ടക്ക് ഒക്ടോബർ 1947 താമസിയാതെ നാട്ടരാജുങ്ങളെ ഇൻഡ്യൻ യൂണിയന്റിൽ ചേക്കന്നതിനുള്ള അമം ഏറംബിച്ചു. പട്ടലിന്റെയും വി. പി. മേനോൻറെയും സമക്രമാധി പരിഗ്രാമത്തിന്റെ ഫലമായി 1947 ഏത്തു് 15-ാം തീയതിക്ക് മുമ്പായി കാഴ്ചിയും, ആനന്ദാഭം, ബഹുമതബാധം, ഒഴികെ യൂണിയൻ അതിന്തിക്കളും പെട്ടിരുന്ന എല്ലാ നാട്ടരാജുങ്ങളും ഇന്ത്യയിൽ ലയിച്ചു. അതുപോലെ കരെ രാജുങ്ങൾ പാകിസ്ഥാനിലും ചേർന്നിരുന്നു.

ആനന്ദാഭിലെ നവാദ്യം മെഡലബാഡിലെ ഗവൺമെന്റം യൂണിയന്റിൽ ചേരുവാൻ തുടക്കത്തിൽ വിസമ്മതിച്ചുവെക്കിലും

പിന്നീട് അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ നിർബന്ധിതരായി. ഇന്ത്യൻ യൂണിയനിൽ ചേരാതെ നിന്നിരുന്നതു് ജമു-കാളീൻ മാതൃമായി അനു.

### കാളീൻ

ശുനഗാദിനേയും വൈദരഭാദിനേയുംകാരി പ്രാധാന്യമൾ ഹിന്ദന ഫ്ലോറാണ് ജമു—കാരുമീൻ. വൈദരഭാദിലേയും ശുനഗാദിലേയും ജനസംഖ്യയിൽ ഭരിംഗാം ഹിന്ദുക്കളാണ്. അവിടത്തെ രാജാക്കന്നാർ മുസ്ലിംകളും. ജമു-കാളീരിലെ സ്ഥിതി നേരെ മരിച്ചാണ്. ജനസംഖ്യയിൽ ഭരിംഗാംവും മുസ്ലിംകളും ഭരാണാധികാരി ഹിന്ദുവമായിതന്നു് ഹിന്ദുക്കളും മുസ്ലിംകളും സമാധാന തൊട്ടു് സംഘാർഭതൊട്ടു് അവിടെ പാർക്കുക മാതൃമല്ല ചെയ്യുന്നതു്, അവർ തമിൽ അടക്കത സവക്കം പുലർത്തുകയും സൗംഖ്യരിഞ്ഞര കാരുജാളിൽ ഒരപോലെ താഴോരുവും അഭിമാനവും പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുണ്ട്. വൈദരഭാദിനേയും സംസ്കാരത്തിനേരും നല്ല വഞ്ഞാർമ്മ അവരിൽ ഒരുമേഖലിന്റെ വിജയകാലത്തു് ഇന്ത്യയിലെ പല സമാജങ്ങളിലും സമുദായിക കലാപവും സൗഹര്യവും നടക്കാടിയാണ്ടും കാരുമീരിലെ സ്ഥിതി താരതമ്യേന രാത്രമായിരുന്നു.

കാരുമീൻ അതിൽത്തിരെ അഞ്ചു രാജുക്കൾ സൗഹര്യം കൈനു—സോവിയറു യൂണിയൻ, ചീന, ഇന്ത്യാ, പാകിസ്ഥാൻ, അഫുംഗാനിസ്ഥാൻ. എററീക്കപത്ര നാഴിക നീജുവും ഏഴുപത്തിഒമ്പ് നാഴിക വിതിയുമുള്ള കാരുമീൻ താഴോരയാണ് സൗംഖ്യരിഞ്ഞരു. അതിപ്രധാനമായ ഭാഗം. സിസ്യവും അതിരിഞ്ഞരു പോയുക നബിയായ ത്യലവും ചിനാവും ഇംഗ്ലീഷ് വരയിൽക്കൂടി ഒരുക്കാം. കാളീൻ താഴോരയുടെ വടക്കു് ബാംഗ്ലാദീഷ്മാനം, തെക്കു് ജമുവും, കിഴക്കു് ലഡാക്ഷം, പടിഞ്ഞാറു് ടുങ്ഗും മുസാഫർബാംഗം കിടക്കാം.

കാര്യമീൻ പല വലിയ രാജ്യപദ്ധതിയും തൊട്ട് കിടക്കുന്നതിനാൽ അതിന്റെ ഭേദഗതിയിലും വികസനത്തിലും ഇന്ത്യയ്ക്ക് സ്വാഭാവികമായും അതിയായ താത്പര്യമുണ്ട്.

ഇതുപറ്റിരണ്ട് നൂറാണ്ടുകൾക്ക് മുമ്പ് അശ്വത്ഥാണ്ഡൻ ഇന്ത്യയിൽ അക്രമിച്ചതും ഈ പ്രദേശത്തുടനിയായിരുന്നു. മശ്വരപ്പുറയിൽനിന്നും നൂറാണ്ടുകൾക്ക് മുമ്പ് ഇൻഡ്യയിൽ അക്രമിക്കാൻ വന്ന കോളിക്കാരം കാര്യമീറിൽ തുടനിയാണെന്നു നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പ്രവേശിച്ചതും. ഏകദേശം ഏഴ് നൂറാണ്ടുകാലത്തോളം ഇടയ്ക്കിട വടക്കു പടക്കു പട്ടിനൊരു പ്രദേശത്തോളിൽനിന്നും അക്രമികമായി ഇന്ത്യയിൽ കടക്കുകയാണെന്നുണ്ട്. മഹമഹി ഘാസ്-നി തന്നെ 17 പ്രാവസ്യം ഇന്ത്യയിലേയ്ക്ക് അക്രമിക്കെഴു വച്ചിട്ടു് നയിക്കുകയാണെന്നു. ഹാകിസ്യാൻ സ്വർദ്ദോരം ആവശ്യമായ ചുത്തുപട്ടാച്ചുകളിൽ വടക്കു പട്ടിനൊരു പ്രദേശത്തോളം പ്രദേശത്തോളം ഗോത്രവർഷക്കാരെ ഇന്ത്യയിൽ അക്രമിക്കുകയാണെന്നു. അവിടത്തെ ഗവർമ്മെന്റ് തിരിച്ചിട്ടും ഈ വച്ചിട്ടു തന്നെയാണ്. അതു കോണ്ട് കാര്യമീൻ ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗമായിരിക്കേണ്ടതും ഇന്ത്യയുടെ രക്ഷയ്ക്കും ഭേദയ്ക്കും അവസ്ഥയാണ്.

1929-ൽ ലാഹോറിൽ ജവഹർലാൽ നൈഹ്-ദവ്-ബിന്ദൻറു സംബന്ധിച്ചതയിൽ കോൺഗ്രസ്സ് സമേഖിച്ച കാലത്തായിരുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യവാന്വയുടെ തുല്യവായ അല്പമായി കാര്യമീറിൽ വീതുവാൻ തുടങ്ങിയതു്. ഈ സ്വർദ്ദോരിൽ പുതിയ ഉണ്ടാവു ണാക്കി. ഈ ഉണ്ടാവു നേതൃത്വം നല്കിയതു് അന്ന് അവിടെ കരിപ്പാപകനായിരുന്ന 25 വയസ്സ് മാത്രം പ്രായമുള്ള ഷൈഫ്റ് മഹമഹി അബു-ഭൂതയായിരുന്നു. സംബന്ധാപക ജോലി ഉപേക്ഷിച്ചു മഴുവാം സമയവും പൊതുസേവനത്തിനു് വിനിയോഗിക്കുവാൻ അംഗീകാരം കുറഞ്ഞി. 1932-ൽ അബു-ഭൂത കാര്യമീൻ മൃദു-കളിടുന്ന കൈ സംഘടന ആവശ്യമായി കരിച്ചു. അതു കോളിപ്പത്തിനാണേണ്.

‘ജമ്മു—കാസറ’മീൻ നാഷണൽ കോൺഫറൻസ്’ എന്ന പേരിൽ അതിനെ കാസറ’മീൻ ജനതയുടെ മുഴുവൻ പ്രാതിനിശ്ചയം വഹിക്കുന്ന പൊതുസംഘടനയായി വിപുലീകരിച്ചു.

1938 മുതൽ ഇന്ത്യൻ നാഷണൽ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തോടു അനുബന്ധത്തോടു പരിപൂർണ്ണമായി യോജിച്ചിരുന്ന കാസറ’മീൻ നാഷണൽ കോൺഫറൻസ് അതിന്റെ പ്രവർത്തനവും പരിപാടിയും അധികാധികം കോൺഗ്രസ്സിനോടു ഇണക്കിക്കൊണ്ട് വന്ന ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥകരുകൾ’ അനുസരിച്ചുണ്ട് നാഷണൽ കോൺഫറൻസിലേക്കുള്ള പ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുത്തതെന്നും ഓക്സ്ഫോഡത്തിൽ ജിനായുടെ ദ്വിരാഷ്ട്രവാദം അവർ തീരു ഉപേക്ഷിച്ചു.

മൂലീംലീറിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തോടു പ്രവർത്തനതോടു കാസറ’മൂലീംകളുടെ അന്വേഷണ നേടാൻ 1944-ൽ മഹമദാലി ജിന കാസറ’മീൻ സന്ദർഭിച്ചപ്പോറു യാതൊരു സംശയത്തിനും ഇടവരാത്തവിധം അവിടെത്തെ മൂലീംകൾ ലീറിനോടുള്ള അവരുടെ വിരോധം പ്രകടമാക്കി. പോലീസ് സഹായത്തോടെയാണ് ജിനയ്ക്ക് കാസറ’മീൻ വിഭാഗിക്കിവന്നതു്.

#### പാകിസ്ഥാന്റെ തന്റെസ്ഥിരം

1947 അത്യസ്താറിൽ വിഭാഗം കൂടിണ്ടു. ഇന്ത്യയും പാകിസ്ഥാനും രണ്ട് രാഷ്ട്രങ്ങളായിത്തീർന്നപ്പോറും, ഒന്നിലും ചേരാതെ നിന്നിരുന്ന കാസറ’മീറിന്റെ സ്ഥിതി ഭർഖട. പിടിച്ച നോയി തീർന്നു.

ഒട്ടം താമസിയാതെ കാസറ’മീറിന്റെ നില തീർച്ചപ്പെട്ടതു സാമുഖ്യം’ മണ്ണുംബാറൻപ്പുള മഹാരാജാവിനെ ഉപദേശിച്ചു. കാസറ’മീറിനു് ഒരു സ്വതന്ത്രരാജ്യമായി നിർക്കുക സാദ്യമല്ല. ഇന്ത്യയേയോ പാകിസ്ഥാന്യേയോ പോലെ ഒരു ബൊമ്പിനിയ

നായി കാര്യമീറിനെ അംഗീകരിക്കവാൻ ബ്രിട്ടീഷ് ദയവെങ്കിൽ ഒരു തുകയുമില്ല. മഹാരാജാവിന്റെ ഇഷ്ടപ്പോലെ കാര്യമീറിനെ ഇന്ത്യയോടോ, പാകിസ്ഥാനോടോ ചേർക്കുന്നതാവും നല്കുന്നുണ്ടോ അഞ്ചിനെ ചെയ്യാൽ കാര്യമീറിന്റെ രക്ഷയ്ക്കുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം ബന്ധപ്പെട്ട ഡോമെനിലാകമെന്നം മണിക്കും മഹാരാജാവിനെ ഉപദേശിച്ചു. ആത്തുവും 15-ാം തീയതിക്കു മുമ്പ് സ്ഥിരമായ മഹപട്ടി കൊടു മഹാരാജാവും നന്നകിയില്ല. വിജ്ഞനം കഴിഞ്ഞതിനാദേശവും മഹാരാജാവും തീരുമാനമെന്നം എടുക്കാതെ സംശയിച്ചു നിൽക്കുകയായിരുന്നു. ഈ എടുത്തിൽ ജിന തന്റെ ഒരു പ്രതിനിധിയെ മഹാരാജാവിന്റെ സഹിപ്പഭേദത്തോട് അയച്ചു. കാര്യമീറി പാകിസ്ഥാനിൽ ചേർക്കുന്നുമെന്നും ആവശ്യപ്പെട്ടു. ജിനയുടെ ഭാഗിവാക്കക്കരിക്കണം ലീഡസ്റ്റിക്കരിക്കണം മഹാരാജാവും വഴിപ്പെട്ടു ടന്റിലെപ്പോറി തന്റെ ആഗ്രഹം നിറവേറുവാൻ ജിന ദഹനാസ്ഥാനത്തെടുത്തു. കാര്യമീറിനെ പാകിസ്ഥാനിൽ ഒരു ഭാഗമായിട്ടാണും ജിന ഭാവനയിൽ കൃത്യമായിരുന്നതു. ആ മനോഹരമായ പ്രദേശം തന്റെ അധിനിവേശത്തിൽ ആക്കന്നതിനും പുറതു ചെയ്യു വാനും അദ്ദേഹം തള്ളാറായിരുന്നു.

മഹാരാജാവിനെ വരീകരിക്കവാൻഈ ഗ്രന്ഥം ഫലിച്ചിലെപ്പോൾ കണ്ണെപ്പോരി കാര്യമീറിനെ പാകിസ്ഥാനാടു് ചേർക്കുവാൻ ജിനരാഷ്ട്രിയമായും സാമ്പത്തികമായും രാജാവിന്റെ മേൽ സമർപ്പം ചെലുത്തിത്തുടങ്ങി. സമുദായ കലഹം കാര്യമീറിൽ ഉണ്ടാക്കവാനായി ചുരന്നാരെ പാകിസ്ഥാനിൽനിന്നും അയച്ചു. പാകിസ്ഥാനിൽ ചില സംഭാവികരി കാര്യമീറിലുമണി. എന്നാൽ അവരുടെ സ്വാധീനരക്കി വളരെ പരിമിതമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് വലിയ ഫലം കാണാതെ വന്നെപ്പോരി ഭക്ഷണ പദ്ധതിമാരിയും, ചെട്ടോട്ടും മരം അവശ്യ വസ്തുക്കളും കാര്യമീറിൽ കൂടുതുനാളും, സിയാൽക്കോട്ടു് നിന്നും ജമുവിലേക്കുള്ള റെയിൽവേ സർവീസും നിരത്തൽ ചെയ്യു. മഹാരാജാവിനേയും

പ്രധാനമന്ത്രി മഹാജനേയം കാര്യമീറിക്കിന്നു് തട്ടിക്കാണ്ട് പോകവാൻമുള്ള ഭ്രംഗാലോഹനക്ക് ജിന നടത്തിയിരുന്നവരു!

ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് 1947 ഓക്ടോബർ 22-ാം തീയതി അതിന്തിപ്രദേശങ്ങളിൽ പാക്കന അവരിയും തരായ ഗോത്ര വസ്ത്രക്കാര പിടിച്ചിളക്കി പാകിസ്ഥാൻ കാര്യമീറിക്കുന്ന നേര തിരിച്ചുവിട്ടു് 5000 ദേശാളം ആരംക്കരായം അവക്കു് ആവശ്യ മായ സാധനങ്ങൾ വഹിച്ചുകൊണ്ടുള്ള 300 കാളം ലോറികളും അതിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ലഹളക്കാർ എല്ലാം തന്നെ പാകി സ്ഥാൻ പഞ്ചാഖായിരുന്നു. അവരെ നായിച്ചിരുന്നതു് കാര്യമീറിക്കുന്നപുരി നല്ലപോലെ അഡിണ്ടിരുന്ന പാകിസ്ഥാൻ സൈനിക ഉല്പാദനമന്നാരാണു്. കയ്യുറക്കാർ കാര്യമീറിക്കുന്ന വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ കൊണ്ടുയും കൂട്ടക്കാലയും നടത്തി.

വടക്കു പടിഞ്ഞാറൻ അതിന്തി സംസ്ഥാനത്തിലെ അബോട്ട് ബാറിൻറന്നു പൂരപ്പെട്ട റാൻഗിലും ഷോമലും പിടിച്ചു ഗോത്ര വർദ്ധകലാപകാർക്കരു മുസാഫർ ബാലിക്കുന്ന പരിസരങ്ങളിൽ ലെത്തി. ശ്രീനഗർഭീന ലക്ഷ്മൂരക്കീട്ടായിരുന്ന അവതരം യാത്ര. കുട്ടോബർ 28-ാം തീയതി ഇംഡിപാപാനാരം ആരുംമാഷിക്കുന്ന തിനു് മുമ്പു് ശ്രീനഗർ പിടിക്കണാമെന്നായിരുന്ന അവതരം ഉദ്ദേശ്യം.

### ലയനം

ഇതുവരെ അനുമതിക്കുള്ള ഘലപ്പുമായി ചെരുത്തു നിക്കു കുക രാഠത്തേന എല്ലുത്തിൽ കുറവായിരുന്ന കാര്യമീറി സംസ്ഥാനത്തിലെ പട്ടാളക്കാക്കു് വിഷമമായിരുന്നു. സുറോറിനു നേരത്തെയുള്ള ഭിഷണി നിമിഷംതോടും വലിച്ചുകൊണ്ടുമിരുന്നു. കയ്യുറക്കാർ വൻതോതിൽ നടത്തിവരുന്ന കൂട്ടക്കാലയും കവർ ചുഡ്യും തീവെപ്പും തകയാൻ കഴിയാതെ, കുട്ടോബർ 24-ാം

தீயதி சென்னிக் ஸமாயமலுக்மித்துக்காளை<sup>9</sup> மஹராஜாவு<sup>10</sup> ஹந்துபாரவர்மண்ணிடெந்தி.

ஆழு-காலை<sup>11</sup>மிக் ஹந்துயிலாக்காதிடமிருஷு<sup>12</sup> அவிடியூ<sup>13</sup> சென்னிக் ஸமாயமலுக்காறு றதியாவகயிலேபுங் ரவஸ்ர் ஜநாத் மாண்பு வாரின் பூஸ்லிகாட்டி. அதற்கான அந்தநிதி<sup>14</sup> அழு-காலை<sup>15</sup>மிரிவென் ஹந்துயில் லயிட்டிக்கான் அந்தவலிக்களைமொன் அபேக்ஷி<sup>16</sup> மஹராஜாவு<sup>17</sup> ஒப்புவாரிக்கமாயி 26-ாம் தீயதி யாத்திரைக்கொல்தி. மஹராஜாவின்ற ஹந் அபேக்ஷி நாச்சாத் கோள்ளமென்னின்ற நேதாவாய வெய்க்கூட்டுவே<sup>18</sup> பிள்ளைக்குக்கு ஹந்து. அந்தநா, கக்டோவாசி 26-ாம் தீயதி அழு-காலை<sup>19</sup>மிரிவென் ஹந்துயோட்டுக்கு லயங் ரவஸ்ர் ஜநாத் அங்கீ கரித்து. அதோட்டுக்கு காலை<sup>20</sup>மிக் ஹந்துயிலெ அவிடோஜாவக மாயிதாகிஸ்.

அதுமிக்கதே புரதாக்கி ஸ்ரீராமரித் தியமங் ஸமாயா நவு<sup>21</sup> புராப்யாவித்துபேசு<sup>22</sup> ஹந்துயோட்டுக்கு லயங் அவிடிதெற ஜநாதர் அங்கீகரிக்கணோ ஏந்நியான் கத மிதிபரிசோ யந நக்தாமொன்<sup>23</sup> மனை<sup>24</sup> வாரின் பூஷ என சுவாஸரத்தித் அலிப்ராயச்சுட்டிதான். ப்ரயாமந்து நையீஷவு<sup>25</sup> ரூப கேடு மஞ்சிமாது<sup>26</sup> ஹந் அலிப்ராயதேநாட் சோஜிக்கை<sup>27</sup> ஹந்து.

நொடுவத்துக்கால் பாக்கிஸ்மான்காதை ஸமாயதேநாடக் காலை<sup>28</sup>மிரித் புவேதி<sup>29</sup> மாஶாமாஶு<sup>30</sup> பிடித்திரிக்கை ஏந்ந விவரங் கக்டோவாசி 24-ாம் தீயதியான்<sup>31</sup> ஹந்துயிலெ கமான்றர்-ஹன்-பீமின் கிடியது<sup>32</sup>. எதுவற்றுமாயி வங்காத் காலை<sup>33</sup>மிரிவேகை<sup>34</sup> பட்டாழதெற அயத்துக்காறு<sup>35</sup> தழுவாயிரிக்கை வான் ஹந்துபாரவர்மண்ணிடகின்<sup>36</sup> அஞ்சேமத்தின்<sup>37</sup> 25-ாமாநிழலே<sup>38</sup> லலித்திதான். காசீ<sup>39</sup>மிரிவேகை<sup>40</sup> பட்டாழதெற அயத்துக்கை வான்து<sup>41</sup> குருக்கணாகுல்லு<sup>42</sup> 26-ாம் தீயதி வெக்கேந்நரதைக

പുത്തിയായി. ഇമ്മു-കാരോമീർ ഇന്ത്യയിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്ന എന്ന രേഖയിൽ ദവർണ്ണുകൾ ജനറൽ ഷപ്പുവച്ചതിനുശേഷം, 27-ാം തീയതി കാലത്തു വിമാനമാർഗ്ഗം ഇന്ത്യൻ പട്ടാളം കാരോമീർലേ ക്കുപ്പോയി.

ഇന്ത്യൻ സേന കാരോമീർഒൽ എത്തിയ വിവരം അറിഞ്ഞ പ്രോഡി ജിന പാക്കിസ്ഥാൻ പട്ടാളത്തെ ഉടൻ കാരോമീർലേക്ക് അയയ്യുന്ന കല്ലുന കൊടുത്തു. ഈ കല്ലുന കിട്ടിയപ്പോൾ പാക്കിസ്ഥാൻ പട്ടാളത്തെ ഇന്ത്യയിലേയ്ക്ക് അയക്കുന്നതു് വലിയ കഴപ്പുത്താരാക്ക് കാരണമാകമെന്നം കാരോമീർ ഇന്ത്യയിൽ ലയിച്ച് ഇന്ത്യൻ യൂണിയൻറെ ഒരു ഭാഗമായിത്തീർന്ന സ്ഥതിക്ക് അങ്ങോടു പാക്കിസ്ഥാൻ പട്ടാളത്തെ അയക്കുന്നതു് തെരവാണെന്നം ബുഡ്കി ചുങ്കാരഹായ പാക്കിസ്ഥാൻ സമ്പ്രദേശസ്വാധിപതൻ ചുണ്ടിക്കാട്ടി. അതുകെട്ടപ്പോൾ തന്റെ മുൻ കല്ലുന ജിന പിൻവലിച്ചു.

നമ്മുടെ സേനകൾ അങ്കുമിക്കേൽ പുത്രതാക്കവാൻ ശ്രമിച്ച കൊണ്ടിരിക്കുന്നോടു പാക്കിസ്ഥാൻകാരമായി ഒള്ളതീർപ്പി ലെത്തുവാൻ വല്ല മാസ്റ്റവമുണ്ടാ എന്നു് മശണു് ബാററും നെ ഫുറുവും ആരായുകയായിത്തന്നു. അതിനുവേണ്ടി മശണു് ബാററും ജിനയുമായി റാവൽ പിണ്ടിയിൽവച്ചു് ഒരു സംഭാഷണം നടത്തി. എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു് ധാരതാൽ മലവും ഉണ്ടായില്ല.

### രക്ഷാസമിതിക്കു മുമ്പാകെ പരാതി

കാരോമീർലെ ലഹരി കഴിയുന്നവേഗം അവസാനിപ്പിച്ചി ലൈക്കിൽ അതു് ഇന്ത്യയും പാക്കിസ്ഥാനം തമിലുള്ള യുദ്ധ തതിനു വച്ചിവയ്ക്കുമെന്ന ദയപ്പെട്ടു് മശണു് ബാററുംപുളി, കാരോമീർക്കാരും എക്കുറാജ്ജുസഭയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതാണി അതിനെന്നാൽ പരിഹാരം തേടുന്നതാവും നല്ലതന്നു് ടാന്യിജിയേയയും നെഫുർ വിനേയും ഉപദേശിച്ചു.

പ്രശ്നം എറുക്കുതരാള്ളസംഘടനയുടെ പരിഗണനയ്ക്ക്” അയി  
ജ്ഞനതിന്റെ മുന്നോടിയായി പാക്കിസ്ഥാൻ പ്രധാനമന്ത്രി ലിയാ  
വത്തുംഖലിവാൻ നേരും ഡിസംബർ 22-ാംതീയതി ഒരു  
കത്തത്താൽ.

ലമ്മളക്കാർക്ക് “പാക്കിസ്ഥാനിൽ നിന്ന്” നിർദ്ദേശം സ  
ഹായം ലഭിക്കേണ്ടണോം കാര്യമീൽ ആകുമിക്കവാൻ പോകുന  
ഗോത്രവർക്കാർക്ക് “പാക്കിസ്ഥാനിൽക്കൂടി യാത്രചെയ്യുന്നതിനും  
ആവശ്യമായ സംകരുപ്പുണ്ടില്ലാം പാക്കിസ്ഥാൻ ദവർമ്മമെന്ന്”  
ചെയ്യുകൊടുക്കുന്നണെന്നും ലമ്മളക്കാർ ഉപയോഗിക്കുന്ന യന്ത്ര  
തോകകൈളിം മറ്റും പാക്കിസ്ഥാൻ നൽകിയവയാണെന്നും ഗോ-  
ത്രവർക്കാർക്ക് “ആവശ്യമായ മോട്ടാർ വാഹനങ്ങളിൽം പെടാളിം  
കൈശാസ്ത്രാധികാരിക്കുന്നും പാക്കിസ്ഥാൻ നൽകുന്നണാണോം ആ-  
കത്തിൽ എടുത്ത പരിശീലനം. ലമ്മളക്കാർക്ക് “പാക്കിസ്ഥാ-  
നിൽനിന്ന്” ലഭിച്ചുവരുന്ന സാധ്യ സൈനിക പരിശീലനത്തെ  
കണിക്കും അതിൽ പ്രത്യേകം പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഈ കാരണങ്ങളാൽ, ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗമായ കാര്യമീറിൽ  
പ്രവേശിക്കുന്നതിനും ലമ്മളക്കാർക്ക് “പാക്കിസ്ഥാനിൽക്കൂടി സ-  
ഞ്ചാരസംകരുപ്പും അംവദിക്കുന്നതും, ഗോത്രവർക്കാർക്ക്  
ധ്യാഖസാമഗ്രികൾ നൽകുന്നതും” നിരുത്തലാക്കണമെന്നും, ലമ്മള-  
ക്കാർക്ക് “സഹായമായിത്തീർന്നേക്കാവുന്ന എല്ലാ നടപടികളിൽം  
പാക്കിസ്ഥാൻ ദവർമ്മമെന്ന്” ഉടൻ ഉപേക്ഷിക്കണമെന്നും നേ-  
രും ആ കത്തിൽ ലിയാക്കത്തു് “അലിവാനോട്” ആവശ്യപ്പെട്ട്.

ഈ കത്തിനു് “ലിയാക്കത്തു്” അലിവാൻറെ മഹാക്ഷേപി നേരും  
വിനു കിട്ടിയതു ഡിസംബർ 31-ാം തീയതിയാണു്. ക്രോറക്കാർക്ക്  
പാക്കിസ്ഥാൻ സഹായയന്ത്രം ഏസ്റ്റിക് സഹായം നൽകുന്ന  
വെന്ന ആരോപണം ലിയാക്കത്തു് “അലിവാൻ പാട നിഷ്പ-  
യിച്ചു. ഇന്ത്യ പാക്കിസ്ഥാനെ നൽകിപ്പുക്കുവാൻ തുടങ്ങുകയും  
ണെന്ന പ്രത്യാരോപണവും ലിയാക്കത്തു് “അലിവാൻ ആ കത്തിൽ  
ഉന്നയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

1948 ജനവരി 1-ാം തീയതി എക്കുറാഫ്സംഘടന രക്ഷാസമിതിയിൽ പാകിസ്ഥാൻ കാംഗ്മീറിനെതിരെ നടത്തുന്ന അതുമനസ്വരൂപ സംബന്ധിച്ച് ഇന്ത്യാധവർമ്മൻറു് പരാതി ഭോധിപ്പിച്ചു.

ഇന്ത്യയുടെ പരാതിയെക്കരിച്ച് രക്ഷാസമിതിയിൽ മുന്നനാലുമാസം വാദം നടന്നു. അതുകൊണ്ടതിനു വിധേയമായ കക്ഷിയെന്ന നിലയിൽ പരാതിപ്പൂട്ടൽ ഇന്ത്യയായിരുന്നു എക്കിലും പാകിസ്ഥാൻ ഇന്ത്യയെങ്ങുതിരെ അനന്നാവയ്ക്കു അപ്രസക്തവമായ അരുട്ടാപണാങ്ഗൾ രക്ഷാസമിതിയിൽ ഏകാണ്ഡവനു. അവസാനം കാംഗ്മീറിലെ സ്ഥിതിഗതികൾ മനസ്സിലാക്കി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുവാൻ ഒരു കമ്മീഷണു നിയമിക്കുവാൻ രക്ഷാസമിതി തീരുമാനിച്ചു. 1948 ഡിസംബർ അവസാനത്തിൽ, ഇന്ത്യ പരാതി ഭോധിപ്പിച്ച് എതാണ്ട് ഒരു കൊല്ലുത്തിന്റെശും, കമ്മീഷൻ ഇന്ത്യയം പാകിസ്ഥാനം സന്ദർഭിച്ചു. അവരുടെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം 1949 ജനവരി 1-ാം തീയതി വെടി നിർത്തൽ ബലത്തിൽവന്നു.

വെടി നിർത്തിയ സമയം ജമു-കാംഗ്മീറിയിൽ നിന്നു് അതുമനസ്വരൂപിക്കുന്ന മഴവൻ പിന്തിരിപ്പിക്കുവാൻ ഇന്ത്യൻ സേനകൾക്കു് കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. സുറോറിഡിനും അഞ്ചിത്തു രണ്ടായം ആ സമയത്തു് ലഹളക്കാരുടെ അധിനന്തരിലായിരുന്നു. ‘ആസാദ് കാംഗ്മീർ’ എന്നാണവർ ഇതു പ്രശ്നത്തെ വിളിച്ചുവരുന്നതു്.

ജമു-കാംഗ്മീർ ഇന്ത്യയിൽ ഫ്രാദിച്ചപ്പോൾ പ്രധാനമന്ത്രിനെമുറാർ മഹാരാജാവുമായി ചില വ്യവസ്ഥകൾ ചെയ്യിരുന്നു. അതിനുസരിച്ചു് സുരോറിലെ രണ്ടാം മേഖിൽ ജനാധിപത്യ വ്യവസ്ഥയും നൂതനമായി നടത്തുമെന്നു് രാജാവു് ഉറപ്പു നൽകി. അന്നു കാംഗ്മീറിലെ പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്നു മഹാജനോടൊപ്പും നാഷണൽ കോൺഫറൻസ് നേതാവു ഷൈല്പിംഗബോർഡിൽനിന്നു് രണ്ടാക്കാ

രുദ്രാളിൽ ബന്ധപ്പെട്ടതുമെന്നും തീർച്ചയെപ്പെട്ടതിയിരുന്നു. അങ്ങൻ കുറച്ചുകാലം സംരംഗവും അടിയന്തിരസ്ഥിതി ഒക്കുംരും ചെയ്യുന്ന വകുപ്പിന്റെ തലവന്മാരും ഷേജ്റു് ജോലിനോക്കി. എന്നാൽ അംഗീകാരത്തിലും മഹാജനം തമിൽ യോജിച്ച പ്രവർത്തി കൈകുറയാസമായിത്തീർന്നതിനാൽ മഹാജനം പ്രധാനമന്ത്രിസ്ഥാനം രാജിവച്ചു. 1948 മാർച്ചു് 6-ാം തീയതി അംബുള്ളൂടു കാരം മീരിലെ പ്രധാനമന്ത്രിയാക്കകയും ചെയ്തു. പിന്നീടു് അംബുക്കാലും, 1963 വരെ കാരംമീരിലെ ആദ്ദേഹരകാരുദ്രങ്ങൾ മിക്കതും ചെയ്തു് നേരിൽ നിയന്ത്രണത്തിലായിരുന്നു. ആ കാലത്തിനൊടയിൽ മഹാരാജാവു് ഹരിസിംഗ് ആ സ്ഥാനത്തുനിന്നു് ചേരിഞ്ഞു് അംഗീകാരത്തിനേരിൽ പ്രത്യേകം സംരംഗവും തലവന്മായി. ചെയ്തു് അംബുള്ളൂടു പ്രധാനമന്ത്രി മാത്രമല്ല നാഷണൽ കോൺഫറൻസിന്റെ നേതാവും മായിരുന്നു.

കാരംമീരിൽ ഉത്തരവാദിത്തഭരണം സ്ഥാപിക്കവാനായി ഒന്നും ഇന്ത്യാധികാരം മെംബർമീരിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം. അതിനു ഒട്ടം താമസിച്ചതുമില്ല.

1949-നും കാരംമീരിൽ പ്രായപൂർത്തി വന്ന പത്രമാർ പാക്കെട്ടതു മുന്നു തെരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ നടന്നു. ഈ മുന്നു തെരഞ്ഞെടുപ്പിലും ഭാരതവ്യമായള്ളൂടു കാരംമീരിന്റെ ലയനത്തിനും അനുകൂലിച്ചു നാഷണൽ കോൺഫറൻസു് പാർട്ടിയാണു് അധികാരത്തിൽ വന്നതു്.

1951 ഒക്ടോബർ 31-ാം തീയതി പ്രായപൂർത്തിവന്ന യോദ്ധക്കരാർ തെരഞ്ഞെടുപ്പുടുക്ക പ്രതിനിധികളുടെനിയ കോൺഫറൻസിന്റെ അസംബംഡി വിളിച്ചുകൂട്ടി. 1954 മെഡ്രൂ.വരി മാസത്തിൽ ഇന്ത്യയായള്ളൂടു കാരംമീരിന്റെ ലയനം കോൺഫറൻസിന്റെ അസംബംഡി അംഗീകരിച്ചു. ലയനത്തെ സംബന്ധിച്ചു് കാരംമീരിലെ ജനങ്ങളുടെ മിതം ആരായുമെന്ന ഇന്ത്യാധികാരം

എറിന്നുവരുത്തുന്ന വാദം അങ്ങനെ പാലിക്കുകയും ചെയ്തു. കാംഗ്രെസ് മീറിനും ഒരു ഭരണാധികന ഉണ്ടാക്കുകയാണു് കോൺഗ്രസ്സ് അസംബിളി യുടെ ജോലി. അതിനു കരേ താമസം വേണ്ടിവന്നു. അതു പുതിയിരായതിനും 1957 ജനവർ 26-ാം തീയതി പുതിയ ഭരണാധികനും വബ്ലത്തിൽ വരികയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ടാണു് കാംഗ്രെസ് റിനു് മരി സംസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നു് പ്രത്യേക്കുമായ ഒരു ഭരണാധികനും ഉണ്ടായിത്തീർന്നതു്. കാംഗ്രെസ് മീറിന്നുവരുത്തുകയിലും അതുപുരുഷമായ മാറ്റം വരുത്തി. കാംഗ്രെസ് മീറിന്നുവരുത്തുകയിലും പ്രതിനിധികളെ ഇന്ത്യയിലെ പാർലമെന്റിലേക്കു് തെരഞ്ഞെടുക്കാൻ. വ്യവസ്ഥയായിരുന്നു. പാകിസ്ഥാൻറെ അധികാരത്തിലുള്ള അസാദ് കാംഗ്രെസ് പ്രദേശത്തെ മോചിപ്പിക്കുവോരു അവിടെന്നും പ്രതിനിധികൾ തെരഞ്ഞെടുക്കാൻ വാദമുണ്ടായിരുന്നു.

1947 അഗസ്റ്റ് 15-ാം തീയതിക്കുമ്പു് കാംഗ്രെസ് മീറി മഹാരാജാവിന്നുവരുത്തി അധികാരിക്കുന്ന എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളും ഇന്ത്യൻ യൂണിയൻ തലയിട്ടിരിക്കുന്ന എന്നു് ഭരണാധികനയിൽ എടുത്തു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പിന്നീടു് പാകിസ്ഥാൻകാർ ജമു-കാംഗ്രെസ് എന്ന വിളിച്ചുവരുന്ന പ്രദേശങ്ങളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും. നിയമ നിർമ്മാണസഭ അംഗു കൊല്ലേതുക്കായി തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒരാളായിരിക്കും സു് "രോറിന്നുവരുത്തുന്ന തലവന്നെന്നും അതു സ്ഥാനത്തി നും പേര് സാദർ-ഐ-റിയാസത്ത്" എന്നായിരിക്കുമെന്നും ഭരണാധികരിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു- പിന്നീടു് അതു സ്ഥാനപ്പേര് ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങളിലെപ്പോലെ തന്നെ ദാഖലിയും എന്നാക്കി. പ്രധാനമന്ത്രിക്കു പകരം ഇപ്പോരു കാംഗ്രെസ് മീറിലുള്ളതു് മുമ്പുമന്ത്രിയാണെന്നും പറയേണ്ടതുണ്ടു്. പട്ടിപടിയായി നാട്ടിലെ മരുസംസ്ഥാനങ്ങൾക്കു് ബാധകമായ നിയമ നിർമ്മാണ നടപടികൾം ജമു-കാംഗ്രെസ് മീറിലേക്കും ബാധകമാക്കുമെന്നു് കേളുന്നവർമെന്നും പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

## കാര്യമീർ ലയനം അറതിമവും അലംപുനീയവും

കാര്യമീരിനെ ഇന്ത്യയോട് ലയിപ്പിക്കാൻഒള്ളെ ഷുഠ്രാധികാരം മഹാരാജാവിന്നണ്ട്. ആനന്ദാദിനെ പാക്കിസ്ഥാനിൽ ലയിപ്പിക്കാവാണെങ്കിൽ അധികാരം ആനന്ദാദ് നവാബിന്റെബന്ധനാം ജിന്ന സമതിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ കാര്യമീരിനെ ഇന്ത്യയിൽ ലയിപ്പിക്കാവാണെങ്കിൽ ഷുഠ്രാധികാരം കാര്യമീർ മഹാരാജാവിന്നണ്ട്. ആ അധികാരം ഉപയോഗിച്ച് മഹാരാജാവും ചെയ്യുന്ന അവേക്ഷണ ഇന്ത്യാ യൂണിയനിലെ ഗവർണ്ണർ ജനറൽ സപീകരിച്ച തോടെ കാര്യമീരിന്റെ ലയനം നിയമ പ്രകാരം ഷുഠ്രാധികാരിക്കുന്നു. ആ സമയം മുതൽ കാര്യമീർ ഇന്ത്യയുടെ ഒരു ദിവസം സമയിൽ അവിഭാജിപ്പാക്കാനും പാടകമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ഇത് വസ്തുത സെക്രട്ടറിറിറി കമണ്ഡലിൽ മുമ്പാകെ ചെയ്തു “അബ് ടിഷ്ട് തുറന്ന സമതിച്ചിരിക്കുന്നു. അബ് ടിഷ്ട് 1952 ഏപ്രിൽ 13-ാം തീയതി കാര്യമീർ കോൺ: അസംബിംഗി മുമ്പാകെ പറഞ്ഞതു ശ്രദ്ധയമാണ്.” ‘അണേകം തൃശ്യികളും രക്ഷാപ്രവർത്തികൾ കൊണ്ടാണ്’ കാര്യമീരിനും ഇന്ത്യയും ആയുള്ള ബന്ധം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളതും. ആ ബന്ധത്തെ വേർപ്പെടുത്തുന്നതിനും ലോകത്തിൽ ഒരു രക്കട്ടിക്കാം സാമ്പ്രദായം.

ഇന്ത്യൻ പ്രസിദ്ധീയൻ ഡാ. എസ്. രാധാകൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞതുപോലെ, ‘കാര്യമീരിന്റെ ഇന്ത്യയമായുള്ള ലയനം രാഷ്ട്രീയമായും ധാർമ്മികമായും ഭരണഘടനയ്ക്കുന്നും ഷുഠ്രാധികാരിയുമാണ്’. ഇത് ലയനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുവാൻ രക്ഷാസമിതിക്കേം മറേരത്തുകൂടിലും രക്ഷിക്കോ അധികാരമില്ല.

---

## കിട്ടാവാതു നൃഗി

ഓം പ്രകാശ്: സിയാൽക്കോട്ടിനിനും. അദ്യാർത്ഥികളായി ഫെറസ് പുരിൽ വന്ന ഒരു പഞ്ചാബി ഹിന്ദു ക്ഷേമ തനിന്റെ തലവൻ. തുണിക്കച്ചവടത്തിൽ വിജയിച്ച ഇപ്പോൾത്തിനും അറപതു വയസ്സുംതാം. ധനാർജ്ജന തനിനു പേണിയുള്ള പ്രയത്നമാണും ജീവിതസാരം.

ശ്രീകഥാലാദേവി: അഭിജാതവും, സൗഖരിയമായ ഇവർ ഓം പ്രകാശിനിനു സഹയക്കിണിയാണും. നി:സ്വാർത്ഥമായ മാത്രവാദത്വല്യവും വിരോധപൂർവ്വമായ അധനാതന ബുദ്ധിയും കാണും അനന്തരഹീതയാണും ഇതു മഹതി. പ്രായം അസ്വപത്രവയസ്സും.

ചാന്ദ്രമോഹൻി: ഓം പ്രകാശിനിനു റണ്ടാമത്തെ മകൻ. മിലിറിറ്റിയൻ, മേജർ സ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന ഇപ്പോൾ. ദേശങ്ങൾ യോട് പ്രതീകമാണും. വയസ്സും മുപ്പുത്തിരണ്ടാട്ട തനിനിക്കും.

ഓരോക്കുമാർ: ഓം പ്രകാശിനി മുന്നാമത്തെ മകൻ. ജനങ്ങളുടെ ക്ലീനില്പ്പീയായ ഒരു സ്റ്റോർട്ട് സ്വാമാൻ. ഇതുപേരുണ്ടാണും. വയസ്സും

വിനോദ്: ഓം പ്രകാശിനിനു ഏകപുത്രി. സ്വതന്ത്രയം ഉൽക്കണ്ഠം ചുമ്പുവുമായ ഒരു കോളേജുക്കമാരി. വയസ്സും ഇതുപത്രം ശാസ്ത്രസാഹിത്യിലും ഉയ്യച്ചയാണും ജീവിതലക്ഷ്യം.

ഉമ്മിളാദേവി: ചാന്ദ്രമോഹൻി ഓസ്റ്റ്. ഒരു ലഹരിനും കേണലിനും തന്റെ രൂപകാര്യക്കാരിയായ മകൾ. ഇതുപേരുണ്ടാണും. വയസ്സും പത്രം പുരായം.

**നൃജാഷ്ട:** ചന്ദ്രമോഹൻറ ഏകപുത്രൻ. നാലുവയസ്സു പ്രായം.

**സന്ദേഹശ്വർബാബു:** ഫഹീസ്‌പുരിലെ ജനസമതനായ കോൺഗ്രസ്സ് നേതാവും. നാലുത്തിരെട്ടവയസ്സാളം പ്രായം.. ഗാന്ധിജീതനം.. സേവനസന്നദ്ധനമായ ഇഞ്ചറി.. ആദർശവാദം.പോലെതന്നെ പ്രായോഗികബുദ്ധിയു.. പുലത്തന്നു.

**സദോജ:** സന്ദേഹശ്വർബാബുവിൻറ ഏകപുത്രി. പത്രാംഗപത്ര വയസ്സുകാരിയായ ഈ കോളേജ് വിഭ്യാർത്ഥിനിനി സ്കൂൾട്ട്‌സിൽ വിഭഗംഖാണകിലും വളരെ അടക്കവും ഒരുക്കവും ഉള്ളവളാണ്; അതുപോലെതന്നെ നിശ്ചയാർധയും. ഇവരുടെ അശോക്‌കമാറിൻറ കാര്യക്രിയായിരുന്നു.

**ദ്രോ:** സന്ദേഹശ്വർബാബുവിൻറ ഏകപുത്രൻ. പതിനും പതി നാലു വയസ്സുവരെന്ന ഈ കട്ടി ഹോക്കിയിൽ മുകളി റാങ്കാണ്.

**ഡോ. നാശോക്രുദ്ധ:** ചന്ദ്രമോഹൻറ സഹപാഠി. പ്രസിദ്ധനായ ഡോക്ടർ. അശോക്‌കമാറിൻറ ആര്യമിത്രം.

**മരഹമ്മദാലി:** ഫഹീസ്‌പുരിലെ പോലീസ് സക്രിയാശിസ്റ്റുകൾ.

വെയിററർ

ഫഹീസ്‌പുരി ആളുപത്രിയിലെ റണ്ട് ഡോക്ടർമാർ പോലീസ് കോൺഗ്രസ്സുബിൽ.

# വീരജനനി

(അണിയരയിൽ)

വരേ മാതരം ആ വരേ മാതരം  
സുജലാം സുവദാം മലയജരൈതളാം  
സസ്യഗ്രാമളാം മാതരം— വരേ  
ശുഭ്രജ്യാത്സ്‌നാപുളകിതയാമിനീം  
ഫംബുക്കുമിതപ്പും ഭദ്രഭാഡിനീം  
സുഹാസിനീം സുമധുരഭാഷിനീം  
സുവദാം വരദാം മാതരം— വരേ

## രംഗം ദന്ത്

[സ്ഥലം—മെറിസ്‌പുർ. ഓംപ്രകാശൈകൻറ സപീക  
രണ്ടുറി കമനിയമാം അവകാം. തുനാിത്തരങ്ങളുടെ  
വല്ലംരബല്ലിമ. നല്ല സെററികളും കണ്ണരകളും.

സമയം—രാവിലെ ദന്തരു മണി.

സന്തോഷ്‌ബാഖ്യ പ്രവേശിക്കുന്നു. വേഷം—ചെപ്പജാ  
മയും കൂംബയും ഗാന്ധിരത്താപ്പിയും. മുഖ്യ സൗമ്യ  
തയും സാന്നാഷ്ട്യും. പക്ഷും സപിച്ചിട്ടുണ്ടും  
സെററിയിൽ ഇരിക്കുന്നു. മുറിയും ചുറവും കുള്ളാ  
ടിച്ചപ്പോൾ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ട ഗാന്ധിജിയുടെ ഒരു  
പുതിയ ഉത്തരിപ്പും എടുത്തു് വികാരങ്ങിതനായി നോ  
ക്കിക്കാണുമെന്നുണ്ടു്. അല്ലെങ്കിൽ അതിനും ചുറുക്കാ  
ക്കാൻ തന്ത്രഭക്തയുമായി പ്രവേശിക്കുന്നു. വേഷം—ഉച്ചപ്പും  
ചെപ്പജാമയും. ഒരു മേജും റാംഭീര്യയും ചെത്തമാ  
ററ്റും; വിശ്വാസികൾ സ്ഥാപിക്കുമാനങ്ങളും.]

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** നമ്മുടാരം സംഗതാഷ്ടബ്ദാബ്ദം.

**സംഗതാഷ്ടബ്ദാബ്ദം:** (ഒരു ചെറിയ തെട്ടുലോട) നമ്മുടാരം, നമ്മുടാരം.

[ഗാസിൽറീപ്പം അടയിൽനാട്ടു റൈഫ്ലായിഡുടെ പുറത്തു വയ്ക്കുന്നു. കമ്മുകൾ തുടങ്ങുന്നു.]

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** സംഗതാഷ്ടബ്ദാബ്ദം വളരെ വികാരാ യീനനായി കാണുമ്പുത്തുമ്പോൾ.

**സംഗതാഷ്ടബ്ദാബ്ദം:** ശരിയാണ്. ഞാൻ പഴയ കമകൾ അല്ലോ ഓർമ്മിച്ചപോയി. ഗാസിജി 1946-ൽ ഈ വിടെ വന്നിരുന്നു. അന്ന് യോഗസ്ഥവന്തേയും അദ്ദേഹത്തെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാനെല്ലാം ഭാഗ്യം എന്നിക്കൊണ്ട് ലഭിച്ചതു്; മഹാത്മാവിന്റെ പുറകെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലടികളിൽ മാത്രം നോക്കി ഞാൻ അന്ന് നടന്നതു് ചാൽത്തുപോയി ഈ ശില്പം കണ്ടപ്പോൾ. സ്പാതത്ര്യത്തിലേക്കെ നടന്ന ആ പാദ ഷാളിടെ സ്വർഘണയാണ് നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ രക്ഷാക വച്ചം. [വീണ്ടും വികാരഭരിതനാകുന്നു]. ഞാൻ വികാരയീ നനായിപ്പോയതിൽ ക്ഷമിക്കണം.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** [ആവേശംനോടുകൂടി] സംഗതാഷ്ടബ്ദാബ്ദം എന്നാണ് പറയുന്നതു്? ക്ഷമിക്കണമെന്നോ? രാജ്യ ഭക്തി നിമിത്തമുള്ളവാക്കനു ഈ വികാരത്തെള്ളതയാണോ? രാജ്യത്തിനു സ്ഥിരതയും ഭ്രാന്തയും കൈവരത്തുന്നതു് അതു തന്നെയാണോ? രാജ്യം ഭരിക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെക്കുറയും രാജ്യം രക്ഷിക്കുന്ന യോനാനികളുടെക്കുറയും ശക്തി, പിന്നെന്തിനീ ക്ഷമാവശ്യം?

**സംഗതാഷ്ടബ്ദാബ്ദം:** [വിഷാദഗേതാജ്ഞ] പാക്ഷ......., പ്രക്ഷാഖ.......,

ചന്ദ്രമോഹൻ: സന്ദേശം ബാബു ഇന്നത്തെ സ്ഥിരതെയാണ്‌തു മുഖിക്കുകയായിരിക്കും, അതിനാവശ്യമില്ല. ഗാന്ധിജിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അംഗങ്ങായികളും ഉർക്കും ഒരുത്തിയെടുത്തതുമായ രൂപത്വിലാല്ലെങ്കിലും ദേശീയമോധിയം ഇന്ന് പല മണ്ഡലങ്ങളിലും വളർന്നവരുടെ യിട്ടാണ് എൻ്റെ അനുഭവം.

സന്ദേശം ബാബു: യുവതലമുറായിൽപ്പെട്ട നിന്തുള്ള പ്രൂപാലൂഹിവർ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതു് എന്നുംകൊക്കുവളരെ ആദ്യാനുകരമാണ്; സംഗ്രഹമില്ല. അതിരിക്കേണ്ട, എത്രനാളുത്തെ അവധിയുണ്ട്?

ചന്ദ്രമോഹൻ: രണ്ടുമാസം.

സന്ദേശം ബാബു: ഇപ്പോൾ അവധി കിട്ടാൻ വലിയ വിഷമമില്ലായിരിക്കും?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ചെചനയുടെ ആക്രമണത്തിനശേഷം ഞാൻ കാശ്മീരിലെ യുദ്ധമേവലയിലായിരുന്നു. പിന്നീട് ഞാൻ വീട്ടിൽ വന്നിട്ടും ഇല്ല.

സന്ദേശം ബാബു: അതെന്നീകരിയാം, വന്നിൽക്കൂടു കുറഞ്ഞ നാം തക്കിൽക്കാണ്ടാതിരിക്കില്ലേണ്ടും.

ചന്ദ്രമോഹൻ: അപ്പുന്തെ നിർബ്ബന്ധം സഹിക്കാനാവാതെ ഞാൻ അവധി, ആവശ്യപ്പെട്ടു. രണ്ടുമാസത്തെ അവധിയും ലഭിച്ചു. പക്ഷേ പാക്കിസ്ഥാൻറെ ഹാലിളക്കം നിമിത്തം അതു് റദ്ദുചെയ്യേണ്ടിവന്നു. കൂടു് കരാറിന്തെ ഫലമായി ആ അവധി ഉപയോഗപ്പെട്ടു ഞാൻ ഇപ്പോൾ അനവാദം കിട്ടി. മറ്റു സംഭവവികാസം ഒന്നും ഉണ്ടാക്കിയില്ലെങ്കിൽ രണ്ടുമാസം ഇവിടെക്കഴിയാം. [ഭാവിതയുള്ള വിചാരാകലനാക്കന്നു.]

സഭനാഷ്ടബാബു: വരാൻ അച്ചുൻ വളരെ നിർബ്ബന്ധിച്ച അല്ലോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: നിർബ്ബന്ധിച്ച. സഭനാഷ്ടബാബു വിന്റെ അറിവില്ലാത്തല്ലോ, അച്ചുൻ നിന്മധ്യമാണ്. കച്ചവടം വികസിപ്പിക്കണം. പണം തുന്ത്രിക്കണം. ഫൂയ് മായിട്ടും ദിവസംതോറും വളർന്നവരുന്ന ഈ ആഗ്രഹം സാധിക്കാൻ പുതുക്കാർ സഹകരിക്കണില്ല എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരാതി.

സഭനാഷ്ടബാബു: എന്താ? ആ പരാതിക്കുമ്മില്ലോ? നിങ്ങൾ ദൈശാനികമേധാവിയുടെ മകൾ നേരുമാണ്, ഔവക്കെരയല്ലോ ഹ്രേംബാഡു വശംവദനായി പട്ടാളത്തിൽ ചേന്നു. ഇപ്പോഴിതാ നിങ്ങളുടെ അഭ്യർഥി നേരുമാർക്ക് സ്ത്രീമാ നായി നടക്കുന്നു. പിന്നെ പരാതിപ്പുട്ടുന്നതു കരാമാണോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതു കുറഞ്ഞല്ല. ഒരു പിതാവിന്റെ അതാറ്റുമാറ്റവുന്നതും അവകാശപ്പെടാവുന്നതുമാണ്. [പരിഭ്രാന്തിക്ക്] എന്നാൽ തൊൻ ഒരു ദൈശാനിക ഉദ്യോഗസ്ഥൻറെ മകൾ നേരുമാക്കുകയും അതു നികിത്തം പട്ടാളത്തിൽ ചേരുകയും ചെയ്ത എന്ന സഭനാഷ്ടബാബുവിനോട് ആരാൻ പറഞ്ഞാതു്?

സഭനാഷ്ടബാബു: ഓംപ്രകാശ് തയ്യാറാണോടു പറഞ്ഞതു്.

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഓഹോ! അച്ചുന്നു് ആ തെററിഖാരണ ഇനിയും മാറിയിട്ടില്ല! തൊൻ എൻ്റെന്റെ സത്യം വിശദമാക്കിക്കൊടുത്തു. എന്നിട്ടും അച്ചുന്ന സ്വന്നന വ്യാവധാനത്തിൽ തന്നെ നിർക്കുകയാണ്. എന്തും ചെയ്യാം!

സഭനാഷ്ടബാബു: അപ്പോൾ ഓംപ്രകാശ് പായുന്ന തല്ലേ യഥ്യം?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതല്ല യഥക്യം.

സന്തോഷ്‌ബാബു: പിന്നെ അല്ലെൻ്റെ അനവാദം ചൊഡിക്കാതെ നിങ്ങൾ പട്ടാളത്തിൽ ചേരാനിടയായതെ ഞാൻ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അങ്ങു ക്ഷമയേടെ കേൽക്കുമെങ്കിൽ താൻ പറയാം;

സന്തോഷ്‌ബാബു: എന്തോ, അതു ദീർഘമായ കമ്മ യാണോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: കമ്മ ദീർഘമല്ല. കാര്യം എന്നെന്ന യാംബ സ്വിച്ചിട്ടേണ്ടാളും വളരെ മഴലികമാണ്, അതു് എൻ്റെ ജീവിതാടിസ്ഥാനത്തിൻ്റെ ഒരു വിവരണമായിരിക്കും. ചുണ്ണാപ്പിപ്പരയാം.

ശന്തോഷ്‌ബാബു: അതു തോളം പ്രാധാന്യമുണ്ടെങ്കിൽ ചുരുക്കണമെന്നു തന്നെയില്ല. വിന്റുരിച്ചാണും കേൾക്കാൻ എന്നും സംശയമനാണ്,

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഇന്ത്യയിടെ വിജ്ഞനകാലത്തു് എ തുംഗം സിയാൽക്കോട്ടിൽനിന്നും അഭ്യാത്മികളായി ഇവിടെ വന്നതു് ശന്തോഷ്‌ബാബുവിനു നല്ല കാർമ്മയുണ്ടെല്ലോ, മുൻസിപ്പിൽ അഭ്യേക്കുന്നതിൽ വച്ചു് തെങ്ങളെ സ്വാതന്ത്ര്യചെയ്തു യമാശപസിപ്പിച്ചതു് അണ്ണായിരുന്നില്ലോ? അതുമാത്രമോ? തെങ്ങളുടെ കുടംബത്തിനെ പുനരധിവേശിപ്പിച്ചതു് ഉന്നതിക്കുള്ള മാർഗ്ഗം തെളിച്ചതു് ഒരുദയാല്പവായ അങ്ങുതന്നെയായിരുന്നെല്ലോ.

ശന്തോഷ്‌ബാബു: മോഹൻ! ആ ദുരിതഘട്ടത്തിൽ രാജ്യത്തിനുവേണ്ടി താൻ അനുശീചി എല്ലിയ സേവനത്തിൻ്റെപരിധിയിൽ നിങ്ങളുടെ കുടംബവും വന്ന എന്നു

യുള്ള. അതൊക്കെ വിടണം, പറയാൻ തുടങ്ങിയ കാര്യം പറയണം.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** സിക്യാസ്കോട്ടിൽ എന്ന് ചതാം റ്ലാൻഡ്യാർഡ്യാർഡ് പറിക്കുകയായിരുന്നു. വിജേഷന്റെത്തുടർന്നുണ്ടായ വിഷമം നിമിത്തം ഏനിക്കു രണ്ടുവര കൊല്ലും പഠിത്തം തുടരാൻ സാധിച്ചില്ല. മെഡിക്കലേഷൻ ജയിച്ച ഫ്ലാർ ഏനിക്ക് 21 വയസ്സു കഴിഞ്ഞു. ഏൻറെ ചുറവിനു മുള്ളു കൊച്ചു പിള്ളേളുടെക്കുടെ കോളേജിൽ പഠിക്കാനെത്തുടർന്നു ലഭിച്ച നിമിത്തം എന്ന് പ്രശ്നിക്കാരിൽ പോയി പറിച്ചു.

സന്ദോഹം “ബാബു”: എന്നെന്നാക്കുന്നണ്ട്. അവിടെത്തെ കോളേജിലെ പ്രിൻസിപ്പലായിരുന്ന വിദ്യേഖന്യലാലിന് ഏൻറെ ഒരുപ്പത്തും വാഞ്ചിക്കൊണ്ടല്ലോ മോഹൻ പോയതു്?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** മറ്റ് സഹായങ്ങളാണോടും അതും എന്ന് കുതശ്ശത്താപുന്നും സുമതിക്കുന്നു.

സന്ദോഹം “ബാബു”: പിന്നെയും കുതശ്ശത്തയിൽ ചെന്നുചാടിയേല്ലോ. കാര്യം പറയണം, മോഹൻ!

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** അപ്പുന്നക്കമാതൃടെ അട്ടത്തുടനിന്നു മാറി അവിടെ കരറ്റു താമസിക്കുന്ന കാലത്തു് ഏൻറെ മനസ്സിൽ ശക്തിയായ ഒരു ചിന്ത കടന്നുത്തി.

സന്ദോഹം “ബാബു”: (വിനോദമായി) വിവാഹത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചിന്ത അഭ്യന്തരിച്ചു?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** സന്ദോഹം “ബാബു” പോലും ഇങ്ങനെ ചൊഡിക്കുന്നേല്ലോ! അപ്പുൻറെ ചിന്താഗതിയിൽ അഞ്ചും പെട്ടുപോയോ?

സന്ദോഹം “ബാബു”: ക്ഷമിക്കണാം. എന്ന് അഞ്ചനെ യാദു ചൊഡിച്ചുപോയെന്നുള്ളൂ.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** യിയാൽക്കൊട്ടിൽ നിന്നും തന്മുള്ളേഖ  
ക്രൂംബം ഓടി രക്ഷപ്പെട്ട് സാഹചര്യം എൻ്റെ മനസ്സിൽ  
ഞന്നാന്നായിപ്പോതി വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. തനിരെയും ഇരി  
ക്കുന്ന അവസരത്തിൽ അതു മാറ്റമായി എൻ്റെ ചിംത.

**സദോഹഷ്‌ബാബു:** ഏതുക്കണാർ ഫോഹൻ്റെ ജേദ്യ  
എന്ന ക്രതിക്കൊന്നു കാഡാ എന്നോടു് അല്ലെന്ന് പലവും  
പറഞ്ഞിട്ടിട്ടിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിനു പരിക്കൊരു കമ്പയും നും ചി  
പ്രിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** എൻ്റെ ഇള്ളം മനസ്സിൽ അനും മുസ്തി  
ഒപ്പേള്ളാട്ടു് ടട്ടണ്ണാംതു ദേഹശ്യം ക്രതിക്കാളീ. എന്നാൽ അല്ലും  
ഈടി ചിന്തിക്കാൻ കഴിവാക്കപ്പോൾ ഇംഗ്ലീഷ്യത്തിലും മാറ്റരും  
വന്നു.

**സദോഹഷ്‌ബാബു:** ശരീരക്രോഢപോലും വിദേശപ്പം  
പാടിരുപ്പുന്നാണല്ലോ ശാസ്യിജി നമ്മുള്ള പഠിപ്പിച്ചതു്!

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** സദോഹഷ്‌ബാബു, ഞാൻ ടാന്റിജിജി  
യുടെ തത്പരാന്ത്യം പഠിച്ചിട്ടില്ല, എൻ്റെതായ മാർത്തി  
ലാജം ഞാൻ ചിന്തിക്കുന്നതു്.

**സദോഹഷ്‌ബാബു:** [ക്രൂരിതം മരച്ചുകൊണ്ടു്]  
മോഹൻ, ആ വിദേശഭാവം പിന്നു എങ്ങിനെ മാറ്റീ?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** പറയാം. ദയവായി കേൾക്കുക. എത്ര  
ധോന്നാർ തന്മുള്ള മുസ്തിജ്ഞത്തുമായി അത്യന്തം സ്നേഹ മത്തിൽ  
കഴിഞ്ഞു! ഏനിക്കുവരോടു് ദേഹശ്യം തോന്നിയതു് എൻ്റെ  
ക്രൂംബംതു ഉപദിച്ചപ്പോഴാണല്ലോ. ഏന്തിനവന്നപറ  
വിച്ചു? തന്മുള്ളാട്ടു് വ്യക്തിപരമായ ഷാറ്റും കൊണ്ടല്ലോ.

**സദോഹഷ്‌ബാബു:** വ്യക്തിവിദേശത്തിനു കാരണം  
മൊന്നുമില്ലല്ലോ.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** പാക്കിസ്ഥാനം ഭാരതവും റണ്ടായി പിരിഞ്ഞപ്പോൾ ഉണ്ടായ രാഷ്ട്രീയമത്സരശ്രീൻറെ ആദ്ധ്യാത്മകിൽക്കുട്ട് അവർ അങ്ങനെനെ ചെയ്താണ്. അല്ലാതെ മുസ്ലീംങ്ങളെല്ല മാത്രം ദൈവം നിഷ്പംത്വാരാധാരി സ്ഥജിച്ച് വെന്ന് എങ്ങിനെ വിചാരിക്കാം?

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** ആ വിശകലനം ശരിയാണെന്ന് ഞാൻ യുമ്മതിക്കുന്നു.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** എന്നില്ലോ ഈ വസ്തു ബോധ്യമായ പ്രോത്സൂതൽ ഒരു വലിയ ആർക്ക ജനിച്ചു. ഹിന്ദുക്കളിൽ മുസ്ലീംങ്ങളിൽ തമിലുംഡായ തെരുവുകലഹം രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ നിലവാരത്തിൽ പാക്കിസ്ഥാനം ഭാരതവുംതമിൽ ഭാവിക്കിൽ ഉണ്ടാകില്ലേ എന്നതായിരുന്ന് ആ ആർക്ക്. ഇതു് എൻറെ ഏറ്റവുംതെ വല്ലാതെ മാറ്റിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** സപ്താരു ചിന്തയോട്ടുടരിയ പുതിയ ഒരു തലമുറ രാഷ്ട്രംഞ്ഞേതക്കു കടന്നവരുന്നതിൻറെ ലക്ഷ്യം ഞാൻ ഇതിൽ ദർശിക്കുന്നു.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ഈ ചിന്ത പട്ടാളത്തിൽ ചേർന്ന രാഷ്ട്രത്തെ സേവിക്കുവാൻ എന്ന പ്രേരിപ്പിച്ചു. ഞാൻ യുദ്ധത്തെപ്പറ്റാറിയും യുദ്ധത്താരുംഞ്ഞേപ്പറ്റാറിയും വായിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സപ്തതേ പഠിത്തത്തിന് വാസന കാരണത്തെ എന്നിക്കു ഇതു് തുടിയായപ്പോൾ ബി. എ. ഷാസ്ത്രിലെത്താൻ മുന്നാലു കൊല്ലം വേണ്ടിവന്നു.

**സംഗതാഷ്‌ബാബു:** ഓഫോ, ഇതായിരുന്നോ മോഹൻ പരീക്ഷയിൽ തോട്ടുാൻ കാരണം? പ്രത്യേകമായ ജീവിത ലക്ഷ്യമുള്ളവക്ക് നമ്മുടെ കോളേജ്പാഠിയം പലപ്പോഴും അനാക്ഷണപ്പെട്ടാണ്. എഹ്. എ. ഷാസ്ത്രിലെ വിദ്യാത്മിയായിരിക്കുന്നോ ഞാൻ പഠിത്തമുപേജ്ഞിച്ചു് സപാത്രങ്ങൾ

യുഹരത്തിൽ പക്കാക്കാണ്ടതു് ഇടയ്ക്കു സ്വന്തം കാഞ്ചിം സംസാരിച്ചതു ക്ഷമിക്കണം.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ബി. എം. സ്റ്റാഫ്ലാഫ്പോൾ സൈനികസേവനത്തിനുള്ള ഏൻറർ ആഗ്രഹം വളരെ വലംിച്ചു. അക്കാദാലത്താണ് ഉശർമ്മിളയെ കാണാനിടയായതു്. അവൻ അനൈതികൻറെ സ്റ്റാഫ്ലിൽ പുതുതായി വന്നചേരൻ കുറേ ദിവസം ഒരു മിലിറററിക്കാറിലാണ് കോളേജിൽ വന്ന കൊണ്ടിരുന്നതു്. ഉശർമ്മിളയാണോ മിലിറററിക്കാരാണോ എന്നെന്ന ആദ്യം ആകഷിച്ചപ്പോൾ ഏനിക്കിപ്പോൾ പറയാനാവില്ല. അനേപാഷിച്ചപ്പോൾ അവൻ ഒരു ലഹരിന്റെ കേണലിൻറെ മകളാണെന്നു് മനസ്സിലായി.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** മോഹൻറെ ക്രമ കൊള്ളുന്നാം. അതിനു് കൗറുകവും യപാഭാവികതയും ഉണ്ടു്.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ഉന്മ്മിളയും തൊന്തര പരസ്യരം കാണുകയും ഇഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അവളോടു് അടുക്കവൊൻ അവളുടെ ദൈനികപാരമ്പര്യം ഏന്തിൽ അല്ലോ ഫ്രേഡീ ചെല്ലുത്തിയിരിക്കുണ്ടാം.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** ആത്മവിശകലനം ചെയ്യുകൊണ്ടാണപ്പോ മോഹൻ സംസാരിക്കുന്നതു്. കൊള്ളുന്നാം, ഏനിട്ടു്?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** അതുനെന്നയിരിക്കുമ്പോൾ ഏൻറെ മനസ്സിനെ പിടിച്ചുകല്പിയെ ഒരു യന്ത്രം ഉണ്ടായതു്.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** അതെന്നായിരുന്ന മോഹൻ?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ഒരു ദിവസം തൊൻ ദേശംനു് ഓഫ് ഇൻഡ്യ വാക്കിക്കുയായിരുന്നു. ലോകസഭയുടെ റിപ്പോർട്ട് വായിച്ചുകൂട്ടണ്ടിൽ ചെച്ചന നമ്പുടെ രാജ്യത്തെ ആകുമിക്കാൻ രഹസ്യമായി സന്നാഫും കൂട്ടുന്ന ഏന്നു് ചില അംഗങ്ങൾ

നവബന്ധനരിന മുഹമ്മദിലു നൽകിയിരുന്നു. ആ വാത്ത് എൻ്റെ ശ്രദ്ധയെ അടക്കണംഷിച്ചു, ചെവന നമ്മു അങ്കുമി ക്കമെയു ഭീതി വെറും ബാലിശമാണെന്നും ഭരണാധിപത്യാർ മറുപടി പാണ്ടു. എങ്കിലും അതുകൊണ്ട് സമാധാനിക്കവാൻ എൻ്റെ മനസ്സിനു കഴിഞ്ഞതില്ല.

**സന്ദേശംബാബു:** സാധാരണക്കാരോക്കു അതു വിശ്വസിച്ചുവോയി.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ശരൂതയിൽക്കഴിയുന്ന പാക്കിബഫാന മായി മുദ്ദം ചെയ്യേണ്ടിവരുമെന്ന വിചാരിച്ചുവന്ന എൻ്റെ ഈ വാത്ത് വളരെയിക്കു വ്യാകുലപ്പെട്ടതാണി. ഞാൻ രണ്ടു മുന്ന് ദിവസം ഇതേപ്പറ്റിയെന്ന ചിന്തിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഒരു വിശ്വാസി അല്ലെങ്കിലും മാത്രമല്ല, ഉംഗൾക്കും യൈപ്പോലും അറിയിക്കാതെ ഞാൻ എൻ്റെ രാജ്യത്തിനുവണ്ടി പട്ടാള തത്തിൽ ചേരും, ഉംഗൾക്കും അവളുടെ അല്ലെന്നു ഇതിൽ യാതൊരു പക്ഷമില്ല, ഇതാണു് സത്യം. പാഠനം അല്ലെങ്കിൽ മരിരാത്രെത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നതു് എൻ്റെ ഭാഗ്യ ദോഷം എൻ്റെ പരിധാശയിൽ,

**സന്ദേശംബാബു:** (ബോധ്യമായ മട്ടിൽ) മോഹൻ ദിവസമന്മാരിൽ ചേരാനുള്ള സാഹചര്യം ഇതാണെല്ലോ? താൻ മുദ്ദയും അഭിനന്ദനക്കും. ഈ ചരിത്രം കേട്ട തത്തിൽ ഭാരതത്തിന്റെ ഭാവി സുരക്ഷിതമാണെന്നു് എൻ്റെ അന്തഃകരണം എൻ്റൊടു പറയുന്നു.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ഈ സത്യം ഗ്രഹിച്ചിക്കുവാൻ ഞാൻ പലപ്പോഴും പരിഗ്രമിച്ചിട്ടും അല്ലെന്ന് അതു മനസ്സിലായി കില്ല. അല്ലെന്റെ താല്പര്യം മുഴവൻ വ്യാപാരത്തിലാണെല്ലോ!

**സന്ദേശംബാബു:** അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊഴിലും രാജ്യ ക്കേൾക്കുത്തിനും വെണ്ടതുമെല്ലോ?

**ചത്രമോഹൻ:** അതിൽ എനിക്ക്, മുമ്പ് പറയ്തതു പോലെ, വിപരീതാഭിപ്രായമില്ല. അട്ടുന്നേയും അമുഖ്യദേവയും ഹിതമനസ്സരിച്ചു് അങ്ങാക്ക് കച്ചവടത്തിൽ പ്രവേശിക്കണമെന്നതനുണ്ടാണ് എൻ്റെ അഭിപ്രായം. അതോടെ തന്നെ അമിതലാഭക്കാരാണെന്ന ദുഷ്കർത്തിയും കരയും; ജനങ്ങൾക്ക് അവന്റെ സത്യസാധ്യതയിലും സാമൂഹിക ബോധത്തിലും അതുകണ്ട് പിശ്ചാസമുണ്ട്.

**സന്ദോഹം-ബാബു:** ഓം പ്രകാശ് ഇവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു് അല്ലോ ആശ്രാസം ലഭിക്കുമായി തന്നെ. നില്ലുമായതു അദ്ദേഹത്തെ വളരെ വല്ലുന്നണ്ട്. എന്നാൽ അതേപൂറ്റി മോഹനോട് അദ്ദേഹം സംസാരിച്ചില്ലോ?

**ചത്രമോഹൻ:** എത്രയോ കാലമായി അട്ടുന്ന് ഇംഗ്രാതിയും പരിശോധനയും തുടങ്ങിയിട്ടു്. തെ സദാചലോചനയും തന്നെ അട്ടുന്നോടുള്ള ബന്ധമാണുമാനും അമുഖ്യം അമയുടെ വ്യക്തിത്വവും നിമിത്തം ഒരു കലാഹ തത്തിനു് ഇതു കാരണമായി ക്ലേണ്ടുള്ളൂ.

**സന്ദോഹം-ബാബു:** മോഹൻ വന്നതിൽപ്പിയെ ഇതേ പൂരി വല്ലതും സംശാരിച്ചും?

**ചത്രമോഹൻ:** ഇതുവരെ ഒന്നും സംശാരിക്കാൻ യാകുത്തും കിട്ടിയില്ല. ഇതേക്കരിച്ചുള്ള എഴുത്തുകളുടെ സമുദ്രം മുലമാണ് തൊൻ അവധിയെക്കുള്ള വന്നതുതന്നെ,

**സന്ദോഹം-ബാബു:** വന്നതു നന്നായി. ഓം പ്രകാശനെന എന്നുന്നതെങ്കിലും നമ്മുകൾ സമാധാനിപ്പിക്കുമ്പോൾ, അദ്ദേഹം കണ്ണുകട്ടുപ്പു് എടുക്കുമ്പോക്കു വരുമല്ലോ. തൊനും അപ്പോൾ വരാം. നമ്മുകൾ ഇതിനെപ്പറ്റാറി സംശാരിക്കുമ്പോൾ,

**ചത്രമോഹൻ:** അങ്ങനെന്നയാക്കുട്ട്, സന്ദോഹം-ബാബു,

(സന്ദോഹം-ബാബു പ്രാക്കന്ന )  
[കർട്ടൻ]

## രംഗം രണ്ട്

[സുമലം-വഹനസുപ്പർ. എ വരസുറു ഫോട്ടോലിലെ രണ്ടാം തിലയിലൂളു കൈ ഫാമിലി റു. നേതാക്കരാ തടങ്കും സീനിമാനടക്കളുടെയും പ്രത്തിഭയും ദാഖലക്കാണ്ട് ഭിഷ്ടികൾ കമനീയമായി അലക്കരി ശ്രീരിക്കന്. നല്ല വിരിപ്പുചുട്ടടി പുഷ്ട് പാലാംതു മായ കൈ മേശ; നാലു ക്രോഡും.

സമയം—വൈകിട്ട് എററ മണി.

മേജർ ചന്ദ്രമാഹൻ, ഭാംഗ് ഉംഗ്രമിളാഡവി, അവ തുടർ പുത്രൻ സുഭാഷ്, ഫോമാഹൻറ സഫോമി വിനോദ് എന്നാവെരെ വെയിററു മറിയിലേല്ലു് നയി ക്കന്ന. സുഭാഷിൻറ ഒക്കയ്ക്കിൽ കൈ കളിത്താക്കം.

മെന്തേയല്ലും തുടച്ചു മുത്തിയാക്കിയതേങ്ങം മെന കാർബൂ കാണിച്ചു് ടാർഡി വാഞ്ചിക്കോണ്ട് വെയി ററം പോകനു.

മോഹനം മററ മുന്നപേരും ക്രോമകളിൽ ഇരിക്കനു.]

ചന്ദ്രമോഹൻ ഇന്ന നിന്തുള്ളൻറ ക്ഷുമ പരീക്ഷിച്ചു കളിത്തു. നാലുമണിക്ക തുടങ്ങിയതാണ്, കടകളിൽ കയ റിയിറ്റേഞ്ചുവാൻ!

ഉംഗ്രമിളാഡവി: വിനോദം തുടക്ക ഇരുന്നിത്തിരിച്ച പ്രോഫേ തൊൻ നിയുക്കിച്ചതാണ് ഇന് സമയത്തുമും വീടിൽ തിരികെ ചുത്താനൊക്കെകയില്ലെന്ന്

വിനോദ്: ചേച്ചുഡിയെട വത്തമാനം കേട്ടാൽ തോനം തോനാണു് സാധനങ്ങളായ സാധനങ്ങളിലും വാണിച്ച തെന്നു്,

സുഭാഷ്: അച്ചു! തോൻ തെ തോക്ക മാത്രം വാണി ചുപാളുള്ള. ചോദ്യോറു പോലും ചോദിച്ചില്ലെല്ലാ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: നി എത്താ മോനേ, ചോദ്ധൂരിശൻറ  
കാഞ്ഞം വിട്ടപോയതു്?

സുഭാഷ്: മരന്നപോയിട്ടല്ല. പക്ഷേ ചോദ്ധൂരു് തിന്റെ  
ല്ലെകിലും തോക്കു വാങ്ങിക്കണ്ണമെന്നായിരുന്ന അഭ്യഹം;  
കണ്ണോ! എനിക്കൊത നല്ല തോക്കു കിട്ടി.

ഉംഗ്മിളാദേവി; താമസം വന്നുകിലും വാങ്ങിയ  
സാധനങ്ങൾപ്പോം നല്ലതയെ,

ചന്ദ്രമോഹൻ: വാങ്ങി മുത്തെല്ലാം കാരിൽത്തനെ  
യുണ്ടാ?

സുഭാഷ്: എൻ്റെ തോക്കു് തോൻ കൈയ്യിൽത്തനെ  
വച്ചിരിക്കയാണു്. കണ്ണോ അഡ്ദു?

ചന്ദ്രമോഹൻ: നിന്നുക്കുന്നിനാണീതോക്കു്?

സുഭാഷ്: ശരൂക്കെള്ള ബെടിപ്പയ്യുൻ

വിനോദ്: സുഭാഷ് കൊള്ളാമല്ലോ, അവനിപ്പും  
പ്രകാളത്തിലേയ്യോ നോട്ടു.

ഉംഗ്മിളാദേവി: എൻ്റെ വിനോദ്, നിരയാനു  
മിണ്ണാതിരിക്കു്. ഈ തുടി പട്ടാളത്തിൽ പോയാൽ മതി,  
പിന്നുല്ലാമായി.

വിനോദ്: അല്ലോ, ഈ കൊള്ളാമല്ലോ, ഒരു ലഫ്റ്റ്  
നാഡു് കേണലിശൻറ മകൾ, ഒരു മേജറുടെ ഭാഞ്ഞു, പട്ടാ  
ളിത്തെ തള്ളിപ്പുറയുന്നു. ഭേദായി കാഞ്ഞം!

സുഭാഷ്: അഡ്ദുനെപ്പുാലെ ആധാലെന്താണുമെ  
ദോഷം?

ഉംഗ്മിളാദേവി: മോനേ, നിയതിശൻറ വൈഷ്ണവം  
മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ല.

വിനോദ്: ജ്യോഷ്മ പട്ടാളത്തിൽ തള്ളിവിട്ടതി  
നീര ശേഷമായിരിക്കും ചേച്ചിക്ക് ഈ വെളിച്ചും ലഭി  
ച്ചതു്!

ചന്ദ്രമോഹൻ: വിനോദ് നിന്നക്കിതാ കിട്ടാൻ  
പോകുന്ന.

ഉർക്കിളാദേവി. എന്നോന്നു കിട്ടാനാ? കള്ളും പറ  
ഞ്ഞാൻ മറുപടി പറയും അല്ലാതെനാ!

വിനോദ്: അതു കള്ളും പറഞ്ഞു?

ഉർക്കിളാദേവി: നീയെല്ല പറഞ്ഞത്തു്, ഞാൻ നിരീൾ  
ജ്യോഷ്മ പട്ടാള നിലേജ്ഞു് തള്ളിവിട്ട എന്നു്.

വിനോദ്: എന്നു അതു കള്ളുമാണോ?

ഉർക്കിളാദേവി: നിന്റെ ജ്യോഷ്മൻ പട്ടാളത്തിൽ  
ചെറ്റാദ്ദോൾ അനു സ്കൂച്ചി ചീതനു എന്നോടു എന്റെ  
ബൊധുങ്ങളോടോ ഒരക്കരം ചാലും മിണ്ടിയില്ല, അതാണ  
വാസ്തവം, വിശ്വാസമില്ലെങ്കിൽ ചോദിക്കു്. [ചന്ദ്രമോ  
ഹനെ ചുണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.]

ചന്ദ്രമോഹൻ: [നർക്കമഖേയരേതാട] 'അനു സ്കൂച്ചി  
ചീതനു' എന്ന പറഞ്ഞത്തിൽ ഇന്നു സ്കൂച്ചമെല്ലു എന്ന വല്ല  
സുചനയുമുണ്ടോ?

സുഭാഷ്: എന്നിക്കുറയാമല്ലോ അക്കുന്നു് അമ്മയോടു്  
വലിയ ഇഞ്ചുമാണുന്നു് അക്കുൻ അമ്മയു് എന്നല്ലോ  
വാദാച്ചുകൊടുക്കുന്നു.

വിനോദ്: (കളിയായി) അണ്ണനെ പറ സുഭാഷ്  
അക്കുന്നു മറുപടി മകസ്തനെ കൊടുക്കണം.

ചന്ദ്രമോഹൻ: [ഉർക്കിളാദേവിയെ നോക്കി] ഞാൻ  
അനും ഒരക്കരം ചോദിച്ചില്ല എന്ന പറഞ്ഞതു കേട്ടാൽ

നേതാന്മ ചോദിച്ചിരുന്നുകിൽ എന്ന വിലങ്ങു പച്ചകളിൽ  
മായിരുന്നപെന്നു്.

ഉർമ്മിളാഡവി: [ചൊടിച്ചുകൊണ്ട്]സാധാരണമാണോ?  
കഴിയുന്നതു ശക്തിയുള്ള ഒരു വിലങ്ങു് തുറൻ വള്ളമായി  
അനുബന്ധം അഥവാ വിലങ്ങു് പൊതിച്ചുനാ വരാം.

വിനോദ്: എനിക്കിതിക്കുന്ന അംഗത്വം മനസ്സിലാക്ക  
നില്ല, ചെച്ചും. ചെച്ചും ജേയുണ്ട് പട്ടാളംതിൽപ്പോയതു്  
ഈശ്വരമായിരുന്നില്ലോ?

ഉർമ്മിളാഡവി: എനിക്കുരു് ഒട്ടംതരുന്ന ഇശ്വരമായി  
അനീല്ല.

വിനോദ്: [ആയുസ്യഭാവത്തിൽ] ഇതു് വിചിത്രമാ  
യാരിക്കുന്നു. എന്നൊ ചെച്ചും ഇതിനു കാരണം?

ചന്ദ്രമോഹൻ: [ഇം സംഖ്യാദശ ക്ഷപ്പമായെന്നമട്ടിൽ]  
കാരണമൊക്കെ പിരുന്നപും യാം. ഇതാ സൗഖ്യകൊണ്ടവച്ചി  
രിക്കുന്നു. നല്ല റോമാറോ സൗഖ്യു്. അതു കടിച്ചുകൊണ്ട്  
സംസാരിക്കാം ബ്രഹ്മകൊണ്ട് വന്നില്ലാണോ? വൈഡിനാൾ,  
കുറച്ച റോസ് രൂചെങ്കി ബ്രഹ്മകൊണ്ട് വരും. [വൈഡിനാൾ  
അകത്തുപോയി ബ്രഹ്മകൊണ്ട് വന്ന വയ്ക്കുന്നു.]

വിനോദ്: കടകളിൽ അലത്തു ക്കിണിച്ചു് വല്ലതും  
നല്ലതും കഴിക്കുമെന്ന ആത്മിയോച്ചക്കൂടിയാണു്  
തൊൻ വന്നതു് അതുമിത്രം പഠിത്തു് അക്കാര്യം ക്ഷപ്പ  
ത്തിലായി.

ഉർമ്മിളാഡവി: വിനോദ്, തൊന്മ അല്ലോ ക്കൊണിച്ചു്  
പോയി എന്നെന്നും എന്നോ അള്ളുന്നെന്നും ഒരു ദേഹ കിട്ടം  
പ്പെട്ടതിയാൽ എന്നോക്കെ ഒരുപ്പംവരില്ലോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: വിനോദ്, ഉർമ്മിള പാതത്തിൽ  
തെറ്റില്ല.

വിനോദ്: അപ്പുന്ന മാത്രമല്ല, ചേച്ചിക്കം ചെട്ടൻ പട്ടാളം ചെന്തിപ്പുമായില്ലെന്ന ണാൻ ഇപ്പോഴാണ റിയുത്തു്. അപ്പുന്നം മക്കളം സ്ഥിരത്വം കുറവാം വലുതാക്കണം. അതുകൊണ്ട് അപ്പുന്നു എതിർപ്പു മനസ്സിലാക്കാം. ചേച്ചിയുടെ എതിർപ്പിന്റെ കാരണമാണു് എനിക്കു് മനസ്സിലാക്കാത്തതു് [വെയിററം കട്ടലററ്റം കൊണ്ടവയ്ക്കുന്നു.]

ഉർമ്മിളാദേവി: അതു പറയാം. പരക്കു പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയാലുടനെ നിന്നും ജേദ്യപ്പൾ പറയും— ഈതാ കട്ടലററ്റം കൊണ്ടവന്നിരിക്കുന്ന തിന്നിട്ട് പാശ്താൽ മതിയെന്നു്. കാരണം എന്താണെന്നയാറിയാമോ, അതു കേൾക്കാൻ തീരെ, ഇഷ്യമില്ല.

ചന്ദ്രമോഹൻ: [അസഹ്യത ഭാവിച്ചു്] അതേ, അതേ. ഇഷ്യമല്ലപോലും ഇതു ണാനന്തരകേള്ക്കുതാ? സമയത്തിന് വീഴ്തി ലെത്തനാം. ഇന്ന് എട്ട് മണിക്ക് സന്ദോഹം ബാബു വരുമെന്ന് പാശ്താംഗിട്ടണ്ടു്. അദ്ദേഹം വളരെ കണ്ണിശക്കാരനാണു്.

ഉർമ്മിളാദേവി: എങ്കിൽ ണാൻ ചുതക്കിയേക്കാം; ഒരു ദൈനനിക്കാദ്യാഗസ്ഥന്റെ കട്ടംബരജീവിതം ഏറിക്കലും സുവകരമായിരിക്കില്ല.

വിനോദ്: അതെന്ന ചേച്ചി?

ഉർമ്മിളാദേവി: ഭാര്യയും കുട്ടികളും തീരിന്നുകൊണ്ടു് വല്ലിട്ടും കഴിഞ്ഞുണ്ടാവുതും. കുട്ടികളുടെ പഠിത്തവും ശരിയാകയില്ല. ചരില പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെപ്പാലെ എന്നും അപ്പുന്നം കുമാധികം മദ്യപിക്കമായിരുന്നു. അമധ്യം ദൈനനിക്കാദ്യാഗസ്ഥന്റെ വളരെ വിഷമമനഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്, വിനോദിന്റെ ചെട്ടുന്ന് അതെന്നുമില്ല.

വിനോദ്: എന്നായാലെന്താ? ഭാരിച്ച രസ്യളം കിട്ടമല്ലോ!

ഉമ്മിളാദേവി: [അമർഷത്തോടെ] രസ്യളം മാത്രമാണോ കാര്യം? പട്ടാളക്കാരനേയും അധികാരിക്കുന്നവരേയും പററി ജനങ്ങൾക്ക് ഒരു മതിപ്പുമില്ല. ഈ ഭിത്തികളിൽ ഒന്ന് ഒന്നായിരുന്നു. രാഖ്ഷീയനേതാക്കന്നാർ, മതപുരുഷന്നാർ, യാനിമാ താരങ്ങൾ—ഈവരുടെയെല്ലാം പട്ടങ്ങൾ കാണ്റാം. ഒരു പട്ടാളമേധാവിയുടെയെങ്കിലും പട്ടങ്ങൾക്ക്?

ചന്ദ്രമോഹൻ: [ചിരിച്ചകൊണ്ട്] ഉമ്മിളയുടെ വാദം നന്നായി. പക്ഷേ പ്രമേയത്തോടനുളിക്കാനോ എത്തിൽ വാദിക്കാനോ എന്നിക്കേ നിവൃത്തിയില്ല.

സുഭാഷ്: അപ്പോൾ, തൊൻ എത്തിക്കും അമു പരയു ന്നതു് ശരിയല്ല; തൊൻ പലതാക്കന്നോൾ അപ്പുനെപ്പോലെ പട്ടാളരാജിൽ ചേരും.

വിനോദ്: ജ്യോഷ്യാ, മണി എഴുരകഴിഞ്ഞു, എന്നെന്ന കുല്യം യപീറോധ്യാ, എന്നു് കുമോള്ളടി കഴിച്ചിട്ടു് നമ്മൾ നിപ്പോകാം.

ചന്ദ്രമോഹൻ: അഞ്ചെന്നതെന്നു. വെയിററ്, വെയിറ്റ്, [വെയിററ് പ്രവേശിക്കുന്നു]. എന്നു് കും കൊണ്ടുവരു, [വെയിററു പോകുന്നു] അതല്ലേ വിനോദിനിഷ്ടം?

ഉമ്മിളാദേവി: ഈപ്പോൾ വിനോദിനു് യമരമയിക മായി എന്നോക്കെപ്പറയാം. ആ ഫോട്ടോഗ്രഫിയിം നോക്കി നോക്കി ഉള്ള കടകളെല്ലാം കേരിയിരഞ്ഞിയപ്പോൾ യമയം എന്നാണീല്ലായിരുന്നോ?

വിനോദ്: ചേച്ചു, അതു ക്ഷമിക്കണം. തൊൻ നീണ്ടഭേദം അതിൽ യപല്ലം വിഷമിപ്പിച്ചു. ഒരു കടകയിൽ നീനു നല്ലതൊന്നുകിട്ടി. അതുപോലെ ഒരുപ്പും കൂടി

എനിക്കെ വേണ്ടിയിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് തോൻ അതു  
യുമൊക്കെ അതിനവേണ്ടി സമയം ചെലുവാക്കിയതു്

ഉംഗ്മിളാദേവി: രണ്ടു ശ്രദ്ധയിൽ ഒരപോലെതന്നെ  
വേണ്ടിയുമുണ്ടു് എന്നു ഇതു ശാസ്യം. നേരത്തേതന്നെ  
കത്തുകയാണോ?

വിനോദ്: ചോദ്യമെന്നിക്കെ മനസ്സിലായി. കത്തുക  
തന്നെയാണു്. പക്ഷേ എൻ്റെ സ്പർശം പോരില്ലെ.

ഉംഗ്മിളാദേവി: പിന്നാക്കവേണ്ടിയാ?

വിനോദ്: പറയാം. കരേനാളായി എരുപ്പു ഒരു ഗുംഭു്  
ഹോട്ടു അരോക്കുകമാർ എടുത്തുവച്ചിരിക്കുയാണു്. ചോദി  
ചുംബി തയന്തില്ലെ. അതിൽ ആരോടോ ഒരു പ്രതിപത്തിയുള്ള  
പോലെ തോന്നും.

ചന്ദ്രമോഹൻ: [നേരംപോക്കായി] നിന്നോടു് തന്നെയാ  
യിരിക്കും.

വിനോദ്: ജേയും നേരനോക്കു പറയാതിരിക്കണം.  
ഈതു് അല്ലോ ശാരവമുള്ള കാര്യമാണു്.

സുഭാഷ്: നമ്മുക്കുപോക്കാമെല്ലു?

ചന്ദ്രമോഹൻ: നിങ്കു്, എന്നു് കൂടി തിന്നണം?

ഉംഗ്മിളാദേവി: ഇല്ലോ ആരോടെന്നു വിനോദിഞ്ഞെ  
ഉംഗമം?

വിനോദ്: ഉംഗമല്ലെ, എനിക്കുതാണു് തിട്ടംതന്നെ  
യാണു്.

ഉംഗ്മിളാദേവി: എന്നാൽപ്പിന്നെ തന്ത്രങ്ങളാട്ടാനു പാ  
രഞ്ഞുപ്പുട്ടേ?

വിനോദ്: പറയാമല്ലോ.

ഉംഗ്മിളാദേവി: അതു?

വിനോദ്: ആരാഖ്യനാം മോഹൻ ജേയുഷ്ടനാന്തരാഹൻ മാക്കോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: എനിക്കിത്തൊന്നം ഉള്ളമിക്കാനാവില്ല, തൊൻ ഇവിടെയെത്തുമില്ലായിത്തന്നുണ്ടോ. നീങ്ങളുടെയെങ്കണ പോകിം തുട്ടുകുറ്റമൊന്നം എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല.

വിനോദ്: തൊൻ ഒരു സ്ഥംഭരഹം, എന്താലോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: എന്നാ സ്ഥംഭ?

വിനോദ്: അഡോക്കുക്കമാറിരുന്ന പ്രധാനമായ സപ്രഭാവമെന്താണോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: സ്വീകരിക്കുന്നതു താൽപൂര്യം.

വിനോദ്: അപ്പോൾ എങ്ങിനെയുള്ളതു ഒരപ്പേണ്ണിനെയായിരിക്കും സ്വീകരിക്കുക?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഒരു തുംബോർട്ടുക്കുകാരിയെ സ്വീകരിക്കുന്ന എന്താണോ നീ സുചിപ്പിക്കയതു്?

വിനോദ്: അതേ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: എന്തീടും എനിക്ക് ആളെ പിടിക്കിട്ടില്ല.

വിനോദ്: ജേയുഷ്ടനാിഞ്ചുള്ളുടെ തന്ത്രജ്ഞനും കോളേജിലെ തുംബോർട്ടുക്കുചാന്യുനാരെന്നു്?

ചന്ദ്രമോഹൻ: തൊന്നെങ്ങനെന്നയറിയും? ഉള്ളമിള്ളുറിയാമോ?

ഉള്ളമിള്ളാദേവി: എന്നെല്ലപ്പും! എനിക്കരിഞ്ചുള്ളുടെ, ഈ കൂത്തിമരിഞ്ചു നടക്കുന്ന പെണ്ണുണ്ടെല്ല ആരോ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: വിനോദ്, പേരു പറഞ്ഞേതും, അതിനു പ്രതിപാലമായി ഇതു ഏഴുകും തന്നിരിക്കുന്നു. [വൈയി

വാൻ കൊണ്ടവയ്ക്ക് ഏറ്റവും വാദിക്കൊടുക്കുന്നു. എല്ലാ വരദം ഏറ്റവും കുറിക്കുന്നു.]

വിനോദ്: എന്നാൽ പ്രായം. പെത്തേൻ പരയുമാ കുമോ? അപ്പുനും അധിക്ക്യം അനുകൂലം അറിഞ്ഞുള്ളൂ.

ഉമക്കിളാദേവി: ഓ, ഈ പരയുപ്പുടുത്തുകയാണെല്ലാ തന്ത്രങ്ങൾ ജോലി!

വിനോദ്: എന്നാൽ പേരു കേട്ടുകൊള്ളു — സഭാജ്!

ചന്ദ്രമോഹൻ: തണ്ടാഷ് ബാബുവിന്റെ മകളോ?

വിനോദ്: അതുതനെ, സഭാജിന്റെ ഫോട്ടോ ഇടാ നാണ് ഒരു ശ്രദ്ധയിം. മറ്റുള്ള അശോക് കമാറിന്റെ ഫോട്ടോ കൂടും. രണ്ടുപേരും അവരവരാഗ്രഹിക്കുന്ന ഫോട്ടോ പ്രസന്ന കൊടുക്കണമെന്നാണ് എന്നുന്നു അനുഗ്രഹം. അതിനാണ് ഒരു രിതിക്കിലുള്ള ശ്രദ്ധയിംതന്നെ വേണാമെന്ന തൊൻ ശാഖയും പിടിച്ചതു.

ഉർക്കിളാദേവി: ഓഫോ ഇതിനായിതന്നേ തന്ത്രങ്ങളും കണ്ട കടകളിലോക്കെ കയററിയിരക്കിയതു?

സുഭാഷ്: കണ്ണതമേ, അശോക് അംകിളിന്റെ ഫോട്ടോ ആ ശ്രദ്ധയിമിലിട്ടു് എന്തിക്കു തന്നും. എനിക്ക് അക്കിളിനോടു് വലിയ ഇഷ്ടമാണ് തന്നില്ലെങ്കിൽ തൊൻ പിടിച്ചുപറിക്കം.

വൈയിററർ: (**പ്രവേശിച്ചിട്ടു്**) ബിൽ, സർ!

ചന്ദ്രമോഹൻ: [ബില്ലുവാണി എക്കിയിട്ടു് വാച്ചുനോക്കുന്നു] ഓ, മണി എഴുഫുക്കാൽ കഴിഞ്ഞു. വേണു പോകാം. യണ്ടാഷ് ബാബു വരദം. [ബില്ലിന്റെ പണവും, വൈയിററർക്ക് ബക്കീഷ്യം കൊടുത്തു് ചന്ദ്രമോഹൻ മറ്റൊരു പോകുന്നു. വൈയിററർ യാഥരം തലകുന്നിക്കുന്നു.]

[കർട്ടൻ]

## രംഗം മുന്ന്

[യൂദ്ധം—കാംപ്രകാശിന്റെ സ്വീകരണമുണ്ടി.

സമയം—വൈകിട്ടു് എടുമ്പുണ്ടി.

അസപ്പുത്രധ്യാചുട്ടടി കാംപ്രകാശ് സഹായിലിരിക്കുന്നു. ഒരുത്തു് വിണ്ടുംവിണ്ടും വായിച്ചുനോക്കുന്നു.]

കാംപ്രകാശ്: ശക്തിളേ!

ശക്തിളാദേവി: [അണിയരയിൽ] എന്താ, ഞാനിതാവകുന്നു, [ശക്തിളാദേവി പ്രവേശിക്കുന്നു, ലളിതവും ആകഷക്രൂമായ വേഷം, കൃതിൽ ഒരു കഫ്പും നോസറും]

കാംപ്രകാശ്: ഇതെന്താണു്?

ശക്തിളാദേവി: കരച്ചു് ഹോർലിക്ക്‌സാം, കടയിൽനിന്നു വയതല്ലേയുള്ളൂ. ഇതു കടിച്ചാട്ട,

കാംപ്രകാശ്: അട്ട, കടിക്കാം. (റീപ്പോയിരെ ചുണ്ടി) അവിടെ വയ്ക്കുന്നതു് അതു്. അദ്ദോക്കമാർ ഉണ്ടുകൂണ്ട് ഒന്നു വിളിയ്ക്കുന്നു.

[ശക്തിളാദേവി അകത്തു പോകുന്നു. കാംപ്രകാശ് ഹോർലിക്ക്‌ഹു് എടുത്തു കടിക്കുന്നു. അപ്പോഴേയും ശക്തിളാദേവി തിരിച്ചുത്തുന്നു.]

ശക്തിളാദേവി: അദ്ദോക്കമാർ ഇവിടെയില്ല, അവൻ ചണ്ണിഗാരിൽ പോയിരിക്കുയാണെന്തു! എന്നോട്

പരയാതെയാണ് പോയതു്. പത്രമനീക്കുള്ള തെയിനിൽ വന്നേക്കം.

**കാംപ്രകാശ്:** മോഹൻ വന്നോ?

ശക്കളാദേവി: അവൻ ഷോപ്പിംഗിനു് പോയിരു ക്കിയാണ്. ആ ഭാത്തിപ്പുണ്ണം തുടങ്ങുയിട്ടിട്ടുണ്ട് അവളു വന്ന വിഷമിപ്പിക്കും. അവൻകു കണ്ടതെല്ലാം വാങ്ങണം. ഉശർമ്മിളയും വിഷമിയ്യും. അവൻ ഗർഭിയൈയാണ്. മായവും എഴുച്ചോയി.

**കാംപ്രകാശ്:** [വാതിൽക്കലേക്ക്] നോക്കിയീടു്] ഇതാരാണു വരുമ്പറ്റു്, യാനോഷ്വബാബുവോ? വരു വരു, ഇരിക്കു.

[കാംപ്രകാശും യാനോഷ്വബാബുവും പരസ്‌പരം തൊഴുന്നും യാനോഷ്വബാബു യൈരംഡിയുടെ ദൈഡാഗത്തു് ഇരിക്കുന്നു.]

ശക്കളാദേവി: കട്ടികളെല്ലാം ഇപ്പോൾ വരും. ഞാൻ പോയി അത്താഴം തുക്കിട്ടു.

[യാനോഷ്വബാബുവിനെ തൊഴുതിട്ടപോകുന്നു.]

സനോഷ്വബാബു: ഞാൻ രാവിലെ ഇവിടെ വന്നീ തന്നു, അപ്പോൾ ചന്ദ്രമാഹനെന്നുണ്ട്. വൈക്കിട്ട് കാണ്ണാ മെന്നു പറത്തുപിരിത്തു.

**കാംപ്രകാശ്:** സനോഷ്വബാബുവിനു കട്ടിക്കാൻ എന്താണു് വേണ്ടതു്? ഞാൻ കരം്പു് മോർലിക്കു് യു കടിച്ചുതേയുള്ളു.

സന്തോഷ്‌ബാബു: ഇപ്പോഴാനും വേണ്ട, ഞാൻ വീടിൽനിന്നാണു വരുന്നതു്! വരുന്നവാൻ സരോജു് ഒരു കമ്പു് നല്ല ചായ കൊണ്ടുതന്നു.

ഓംപ്രകാശ്: അപ്പോൾ യരോജു് മിച്ചിയായി പ്പോയി. അടുക്കളെയിൽ അക്കമ്പ്പു സഹായമാക്കു ചെയ്യു കൊടുക്കുമ്പോൾ?

സന്തോഷ്‌ബാബു: അവർക്കത്തിനു മനസ്സുകേടുന്ന മില്ല. പിന്നെന്നു ദ്രോഹിപ്പു് സും, എൻ. ഡി. സി. ടും എല്ലാം തുടിയാക്കുന്നവാൻ സമയം കുറക്കയില്ല. ഇന്നുലെ വരുന്ന വഴി ചന്ദ്രമാഹൻ അവിടെക്കയറിയിത്തു. വളരെ ഒവഗത്തിൽ യരോജു് ചായയുമായി എത്തിക്കഴിത്തു.

ഓംപ്രകാശ്: ചന്ദ്രമാഹൻ അവിടെക്കേരിയിത്തു, അല്ലോ?

സന്തോഷ്‌ബാബു: കയറിയെന്ന മാത്രമല്ല, അല്ലെങ്കിൽ കശലുമാക്കു അനേപ്പജിച്ചിട്ടാണു് ഇന്നേയിതും.

ഓംപ്രകാശ്: എല്ലാവരേയും വലിയ കാര്യമാണു വന്നു. വേണ്ടപ്പേജുവരെ മരക്കയില്ല.

ഘന്തോഷ്‌ബാബു: ആ ഇന്നും ഇക്കാലത്തു തീരെ കുറവാണു്.

ഓംപ്രകാശ്: എനിക്കും എൻ്റെ മകൻകും നിങ്ങളെപ്പറ്റി സൃഷ്ടായില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും മരിക്കയല്ലോടോ?

ഘന്തോഷ്‌ബാബു: ഇതെന്നാണീപ്പറയുന്നതു്? ഇതു കേട്ടാണിതെന്നാമല്ലോ ഞാൻ നിങ്ങൾക്കുന്നു മലമരിച്ചു തന്നുന്നു!

ഓംപ്രകാശ്: എന്നാ, തന്നെയുംകൊന്നും ചെയ്യുതയിട്ടില്ലോ? ഒരു ഗതിയുമില്ലാതെ പ്രാഥമരക്കാത്മം. നാടി

ഇവിടെയെത്തിയ ഞങ്ങളെ സഹായിച്ചതു പിന്ന ആരാണ്? മററല്ലോ പോകാൻ, എല്ലായിരം അപകടങ്കിട്ടുത്തിനു യാതൊരു മടിയും തുടാതെ ജാമ്പും നിന്തു “ആരാണോനു് ഞങ്ങൾക്കു നല്ലപോലെ അറിയാം.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** എനിക്കു് വിചിത്രമായ ഒരു ദിവസം എൻ്റെ അച്ചൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രാഫിനു പൂർണ്ണമായി പൂരിപ്പിക്കാൻ വളരെയെക്കു യഹായിച്ചു. അവൻ ഉയൻ ഒരു ഉദ്യോഗവും കിട്ടി. എന്നാൽ അച്ചൻ ഒന്നു കാണണമെന്നു പറഞ്ഞെങ്കിട്ടു് അവൻ തിരിഞ്ഞെന്നുകുണ്ടെന്നെല്ലു. എന്നാ കൊള്ളാമോ?

**കാംപ്രകാര്:** ചപ്പുമോഹനറിയാം, യന്തോഷ്‌ബാബു ഞങ്ങൾക്കു ചെറുപ്പിടിയ്ക്കു യഹായെത്തിന്റെ വലിപ്പം. എന്നാൽ അതോകിനു് അക്കരു നിശ്ചയമുണ്ടോ എന്നറിയുക്കാം, അവൻ കണ്ണതായിരുന്നല്ലോ.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** അശോകം എന്നോടു വലിയ നേപ്പുഹബലൂമാന്നങ്ങളാട്ടുള്ളിയേ പെത്തമാരാറുള്ളു. എൻ്റെ മകൻ ഒരു ഫോകിന്റെമക്കാരനാണു്. അശോക് വീട്ടിൽ വന്നാൽ അവനെന്നറു കാര്യമാണെന്നാരിയാമോ?

**കാംപ്രകാര്:** (ധന്തോഷഭാവത്തിൽ) അപ്പോൾ അശോകം അവൻറെ ജേയ്യുന്നപോലെ ഗ്രതപ്രഫുള്ള വൻതെയു.

**ധന്തോഷ്‌ബാബു:** സംശയമെന്താ? നാലഞ്ചുവിവസം മുമ്പു് വീട്ടിൽ വയ്ക്കിട്ടണായിരുന്നു, അപ്പോൾ എതാനം സുതീ ലഘുംകൂടി ഒരു കോൺഗ്രസ്സു് ഒപ്പവത്തകയോശത്തിനു പോയി രിക്കയായിരുന്നു. എന്നിട്ടും അപ്പേരും അവിടെയിരുന്നു് ചായയുമെക്കു കടക്കിപ്പിടാണ പോയതു്. ഫോകിനെയുള്ള രാഡിയായിരുന്നു യാംസാരം മുഴുവൻ.

ഓംപ്രകാശ്: (കുച്ചപ്പിച്ച നൂറ്റിൽ) അവൻറെ ഷോക്കിയാണ് അവനെ മറ്റായിരും കൊള്ളുത്തരാഷ്ടരാ കുണ്ടായതു്. കളിച്ചുംകൊണ്ടു നടന്നാൽ വല്ല പ്രയോജനവു മുണ്ടാകും എന്നു പറയുന്നു കെട്ടിൽ വയിരിക്കാൻ!

സന്തോഷ്‌ബാബു: [പുരത്തെല്ലു നോക്കിയ രേഖം] ഇതാ ചാറുമോഹൻ വയനാ.

ഓംപ്രകാശ്: ഒ്‌ഹ! അവൻ വയോ? നന്നായി [ചൊടിച്ചുകൊണ്ടു] നീങ്ങൾ രണ്ടുപേരുമുള്ള പ്ലാൻ എന്നീ ക്ലൗം പരമാരണണ്ടു്.

[ചാറുമോഹൻ പ്രവർത്തിച്ചു് സന്തോഷ്‌ബാബുവിനെ തൊഴത്തിട്ടു് ഒരു ക്ഷേരയിൽ ഇരിക്കുന്നു.]

സന്തോഷ്‌ബാബു: തന്നെ അശോക്‌കമാറിൻറെ കാര്യം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുയായിരുന്നു.

ഓംപ്രകാശ്: നീയെന്ന ഈ താമസിച്ചതു്? തൊന്തിനു കെട്ടിൽനിന്നു നേരത്തെ വന്നതാണ്. എന്നീ കിടിനിൻ്റെ രണ്ടിലെയായ്ക്കിയണം. (കയുംവിരിക്കുന്ന എഴുത്തു നീട്ടിക്കൊണ്ടു്) ഇതാ നോക്കു്, ബിന്നീസിൻറെ രേഖയിൽക്കെത്താണു്, [എഴുത്തു് ചാറുമോഹൻ ആദരവോടെ വാദിച്ചു് വായിച്ചുട്ടു് സന്തോഷ്‌ബാബുവിൻറെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു.]

ചാറുമോഹൻ: ഈ കൊള്ളാവുയു ഒരു കാര്യമാ ണ്ണല്ലോ, മുന്നലക്ഷം തുപയുടെ ചമക്കു് എപ്പോഴും കാണായു ഒരു ബിന്നീയു് വിന്നു് ഓംപ്രകാശ് ദ്രോഗിൽ തുരക്കാനാണു് അപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു്. വലിയ ലാഭവും വലിയ മാനവം വരുന്ന കാര്യം. പക്ഷേ വിത്രയിക്കാവുയു ഒരാളിൻറെ യഹായം വേണ്ടാം.

**കാംപ്രകാരം:** ഈ പ്രസ്താവന ഇന്നും ഇന്ത്യലെയും ഉണ്ടായതല്ലല്ലോ.. എൻ്റെ കണ്ണതിനെ അതു ഘാതകങ്ങളാണ് കൊലപ്പെടുത്തിയ നിമിഷങ്ങൾതോടു് തൊൻ നീറ്റിഹായ നായി. റാക്കിഷ്യാർ മരിച്ചതിൽപ്പീനെ എന്തെ സഹായിക്കാൻ അനുകമില്ലായായി. [എന്തിക്കുറയുന്ന കരച്ചിൽ കേട്ട് ശക്കതളാദേവി പെട്ടെന്ന്] കാംപ്രകാരിൻ്റെ അട്ടത്തെന്നുന്നു.]

**ശക്കതളാദേവി:** മനോഷ്‌ബാബു, നെന്തുംഒട്ടു കണ്ണിനീൽ തോരാതായിട്ടു് ഇപ്പോൾ പതിനേന്ത്രകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു. ഇതു് ഇനിതോതകയുമീലു. പ്രായം ചെയ്യ അട്ടിനോടു് ഈ കൂട്ടികർക്കു് ഒരു കടമയില്ലോ?

**സന്ദേശ്‌ബാബു:** തോനെന്താ പറയുക? ചന്ദ്രമോ ഹൻ അതിമഹത്തായ ശൈന്യങ്ങളെവന്തിൽ പ്രവേഗിച്ചു പെട്ടെന്ന് അതു വിട്ടുവന്നു് കച്ചവടത്തിൽ അട്ടിനെ സഹായിക്കാനാവുമോ എന്തോ? പ്രത്യേകിച്ചും ഈ സന്ദർഭ, തനിൽ.

**കാംപ്രകാരം:** ഈ സന്ദർഭത്തിനെന്താ പ്രത്യേകത? കച്ചിലെ വൈടിനിറുത്തൽ രേഖ ഭാരതവും പക്കിസ്ഥാനം അംഗീകരിച്ചില്ലോ? ഇപ്പോൾ എല്ലാം മുമാധാനമായി എന്നാണല്ലോ എല്ലാവരും പഠിയതു്. പിന്നവന് ഈ കളിത്തെട്ടിടപോധാലെന്താ?

**ചന്ദ്രമോഹൻ്:** അതോക്കെ പുരാഡൈഷ്യത്തു തോയ ലാണ്ണും. പക്കിസ്ഥാനം ചെച്ചന്തും ഉള്ളടിത്തോളം കാലം വലിയ ശൈന്യബലവും ജാഗ്രതയും കൂടാതെ ഇന്ത്യയ്ക്കു നിലനില്ലവാൻ സാധ്യമല്ല.

ഈപ്രകാരം: (രചാടിച്ചുകൊണ്ട്) എന്നാലിനി എല്ലാവരം പട്ടാളത്തിൽചേരുന്നാൽ മതി. കച്ചവട്ടാം വേണ്ട, ഒന്നം വേണ്ട.

യാന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: (അനന്തരയപരത്തിൽ) എന്ന സ്ഥല്ലാ മോഹൻ പറഞ്ഞതു്. അതിൽക്കു സംരക്ഷിക്കാതെ ഒരു രാജ്യത്തിനം നിലനില്ലാനാവില്ല: ആ കൂത്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനം ആളുകൾ വേണമല്ലോ?

ഈപ്രകാരം: (അല്ലം പരിഭ്രമായി) സാന്ത്രാഷ്ട്രബാബുവിന് അല്ലെങ്കിലും രാജ്യരക്ഷയെന്നം രാജ്യരക്ഷമെന്നം മററുള്ള വലിയ കാര്യങ്ങളിലാണു് നോട്ടം. എന്നെ പ്രോലൈഡു വരം തൊഴിൽചെയ്യു കഴിയണോ?

യാന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: അതിനുവേണ്ട പോംവഴി ആലോച്ചിച്ചുനാൽ മതിയണ്ണോ:

ഈപ്രകാരം: അതുമതി. പക്ഷേ എത്ര നാളായി ആലോച്ചിച്ചു കഴിയുന്നു? ഒരു പരിഹാരവും കാണായില്ല. കാളേജ് പഠിത്തം നിറുത്തി എന്നെ സഹായിക്കുമെന്നു് സാന്ത്രാഷ്ട്രബാബു അന്തോക്കിനെ ഉപദേശിച്ചില്ലോ? എന്നീ ട്രിക്കുന്നായി?

യാന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: പഠിക്കുമെന്നു് അധ്യാർക്കു് തീരുമായ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നതു് നിമിത്തം അതു നടയില്ല.

ഈപ്രകാരം: അവനമാത്രമോ അവരെന്റെ അഭ്യന്തരം? ശക്കന്തളാദേവി: അവൻ കുറിച്ചപ്പോൾ പഠിത്തം കഴിഞ്ഞതിട്ടു് കച്ചവട്ടത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ മതിക്കുന്നതും പരഞ്ഞതും, കൂടിക്കർക്കു് വിദ്യാഭ്യാസവും പ്രധാനമണ്ഡലു് പണ്ണു മാത്രം മതിയോ?

**ஈாங்புகாரோ:** சுக்கிலத்திடி பரவதற்காண்டான் என்ற அயறு ஸம்பதிச்சுறு. அல்லதுகிற அஸ்திரைய நிலதிலுது ஏற்கென்ற ஈயிகாரம் அனா என்ற அயறு உபயோகிக்கூடியிருக்கிறது.

**ஈாங்புதொசூபு:** ஈாங்புகாரோ, ஏற்றாண்பிழுய யறு? ஹயைது கட்டிக்கூடி ஈண்டுகென பாவக்ளாக்கான் அவர் ஸம்பதிக்கிலூ, அவர் யத்துப்போவிக்கும் மாது பிதாக்குமாரோடு ஸ்தூபவூத்துமானான்று உத்து வதமாயிருக்கும். பகேசு அவருடை ஜீவிதித்திற் ஈயிகார கைக்கட்டுயறு அவக்க மீதமாயிரிக்கூன்னிலூ. அதான் காலம்.

**ஈாங்புகாரோ:** ஹாயைாக காருத்திற் ஏற்றிக்கூடியதொசூபுவுமாயி யோஜிழுபிலூ, ஸ்பாதற்றுயு, ஸ்பாதற்றுயு—ஏல்லாவக்கும் ஏல்லாத்திறை ஸ்பாதற்றுயு! ஹாக்காஞ்சு காருமொனான் நங்புபிலூ.

**ஈாங்புதொசூபு:** ஏற்ற பரததொலூக்கமோ? ஸ்பாதற்றுயு திகழும் அங்கீகரிக்கப்படுக ஒரு ஜீவிதமுழுமலூ?

**ஈாங்புகாரோ:** என்னொன சோதிக்கேடு; மோவன் பட்டாஜ்திற் போகாதை ஏற்கென்ற தீர நின்கிக்கூவைக்கிற ஹான் ஏற்றாயித்தேநை என்னத்துடை புதமானா? ஹபூர்கிடுகை பத்தாயிரம் ரூபாக்காஞ்சு அவன ஜீவிக்கவான்போலும் விஷமமலூ? ரள்ளி டுநல்க்கஶம் ரூபாஜ் சுரக்க வதுகை ஸ்பிக்கீமு-வினா தூர்கான் கருத்தறு பதினாயிரம் ரூபா மாண்பு வதமானதுக்காக்கும். அதான் ஏற்கென்ற கணக்குட்டில்;

**சுருமோஹன்:** அஸ்தா, அதிரை என்ற தனை வேண மெய்திலுமேலூ. அதோக்காயாலும் போரே?

**ബാംപ്രകാരം:** മതി. അവനായാലും മതി, പ്രക്ഷേ  
വരണ്ണേ?

ശക്കന്തളാദേവി!: അശോക് കടയിൽ വരത്തില്ലെന്നു്  
ഇതുവരെ പറഞ്ഞില്ലല്ലോ. അവൻ കിരാച്ചുനാളുംതേങ്കു്  
ഹോക്കികളിയിൽ ഏപ്പേപ്പു എന്നാലുഡ്യുള്ളൂ.

**ബാംപ്രകാരം:** ശക്കളിന്തയുടെ വാക്കുട്ടി വിശ്വസി  
ച്ചാണു് എന്ന് ബിന്നിസുമായി കരാറിലേർപ്പുള്ളതു്.  
കാളേള്ളപഠിന്തം കഴിഞ്ഞതാൽ കടയിൽ വരാൻ അശോ  
കിനെ നിർബ്ബന്ധിക്കാമെന്ന ശക്കന്തള പറഞ്ഞിരുന്നു.  
അങ്ങൾ പറയുകയും ഇവരാൽ നിരസിച്ചു കണ്ടിട്ടില്ല.  
ഡണ്ടോഷ്ട് ബാബു, അതുകൊണ്ടു് അതു നടക്കമെന്ന എന്നും  
കത്തി, ആ വിശ്വാസ്യത്തിലാണു് ഒരു വിഞ്ഞാരംഭിക്കാ  
മെന്നു് ബിന്നിസുനോടു് എന്ന് വാക്ക പറാതിക്കയും.  
ഈടുക്കാലുമായിട്ടും അതു പാലിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. വന്നിച്ചു  
നഷ്ടം അതുകൊണ്ടുണ്ടാനും.

**ചാലുമോഹൻ:** [അല്ലോ ആരൂപ്പാദങ്ഗതാട] അവനി  
പ്പോൾ കിരാച്ചു ഹോക്കിക്കവ്യതിൽ നിൽക്കുകയാണു്. ഇന്ത്യ  
യോള്ളക്കു് വലിയ പേരാണു്. അവിലേന്ത്യാമത്സരങ്ങളിൽ  
പഞ്ചാബു് ഇലവന്നിയു് ജയിക്കുന്നൊഴല്ലാംതന്നെ ശോളി  
ക്കന്നതു് അശോകാധിരിക്കം. അവൻറെ പടം വരാത്ര  
പത്രങ്ങളില്ല. എവിംബെച്ചനാലും അവനു് ഇന്നാൽ  
സ്ഥാനമുണ്ടു്!

**ബാംപ്രകാരം:** [ചൊടിച്ചുകൊണ്ടു്] എന്നാൽ ഹോ  
ക്കിയും കളിച്ചു് എന്നം അവന്നുനെന്ന നടനോടു!

**ചാലുമോഹൻ:** ഇല്ലചരാ, ഇം റിതിയെയാക്കു വിട്ടു്  
അവൻ കാര്യം നോക്കുന്ന യുദ്ധം വരും.

സന്തോഷ്‌ബാബു: അദ്ദോകിനു് ചെറുപ്പുകാതട്ടെ ഇടയില്ലെങ്കിൽ യോധാം. വീഴിൽ യാരോളും പ്രേമം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള അനുഭവത്തിൽ അദ്ദോകിന്റെ ഒരു നൃപത്വം കാണാം. സ്റ്റോർട്ട്‌യു് മായികകളിൽനിന്നും ഇല്ലായ്ക്കുന്നതും വീകിലിയിൽനിന്നും ഒക്കെവെച്ചിട്ടിട്ടിക്കയ്യ താണു്. ഫോകിയില്ലെങ്കിൽ സാമത്യം മാത്രമല്ല, സ്വഭാവ ഇണവും അദ്ദോകിനെ ജനങ്ങളോടു് വളരെ അട്ടപ്പും ചീട്ടിണ്ടു്.

രക്കാതല്ലാദേവി: എത്രപേരാണെന്നോ ദിവസവും അവനെ അനേപശിച്ചുവരതന്നു് കോളേജും കൂട്ടികളുടെ കല്ലറില്ലായിണ്ടാണെന്നു്. അവനെ അനേപശിച്ചു് രാജാക്കൻ മാർപ്പോലും ഇവിടെ വരാറുണ്ടു്.

കാംപ്രകാൾ: (യഹികെട്ട് ഭാവത്തിൽ) അതൊക്കെ എത്തെങ്കിലുമാക്കട്ട. എനിക്കു് രണ്ടിവോന്നറിയണും ഇനി ഈ തുണിക്കുപറ്റുതു കഴിയാൻ വിഷമം,

രക്കാതല്ലാദേവി: ഞാൻ അവനോടു് കാര്യമൊക്കെ വിദേശമായിപ്പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. എതിന്തു് പറഞ്ഞില്ലെങ്കിലും യാക്കതും മുളിയിട്ടില്ല. (സന്തോഷ്‌ബാബുവും മോഹൻംകുട്ടി നിർബ്ലൂസ്യമായിപ്പറഞ്ഞാൽ അവൻ കേടുക്കാം. അതൊന്നും നോക്കണാം. എത്രയാലും അവതടെ അട്ടപ്പും പറയുന്നതുപോലെ രണ്ടിലോന്ന് ദിയണും. അദ്ദേഹത്തിനെ ഈ പ്രായമായ കാലത്തും ഇങ്ങനെവലച്ചുകുട്ടാം.

സന്തോഷ്‌ബാബു: മോഹനെ നാളു രാവിലെ ചായയ്ക്കു ക്ഷമിക്കാൻ തുടിയാണു് ഞാൻ വന്നതു്, എന്തു മോഹൻ, മറ്റു കാര്യങ്ങൾ വല്ലതുമേണ്ടാ?

ചന്ദ്രമാഹൻ: വിശ്വാസിച്ചാനമില്ല,

അനേതാഷ്ടംബാബു: എന്നാൽ അശോക് വന്നാൽ അയാളെള്ളടി തുട്ടിക്കാണ്ടുവരണം, തൊൻ പ്രത്യേകം ക്ഷണിച്ചയായിപ്പറയണം. നമ്മൾ ഈകാര്യം അവിടെവച്ചു മാവകാശമായി യംഗാരികയും ചെയ്യാം.

ചാദ്രമോഹൻ: അതുകൊള്ളാം. അനേംബുവരുത്തു തിൽ അശോകിനു സന്ദേതാഷ്ടമേ ഉണ്ടായിരിക്കുള്ളൂ, തൊൻ തുട്ടിക്കാണ്ടുവരാം.

കാംപ്രകാർഡ്: എന്നായാലും കൊള്ളാം. എനിക്കു നാളുത്തെന്നു ബിന്ധിസിനു ഒരു മറുപടി കൊടുക്കണം. അതു അടിയന്തരമായിട്ടാണ് അവർ കത്തന്മുതിയിരിക്കുന്നത്. മാത്രമല്ല, എനിക്കും ഒരു മനസ്സുമാധാനം വേണ്ടോ?

ചാദ്രമോഹൻ: സമയം വളരെയായഭ്യും, സന്ദേതാഷ്ടംബാബുവിനു ഇനിയും അത്താഴം കഴിഞ്ഞുപോയാൽ മുപ്പരോടും എന്നാണുമേ, അത്താഴമെല്ലാം തയ്യാറായിട്ടില്ല?

ശക്രതിളാദേവി: ഉണ്ട്, നീൻറും ആഹാരം കഴിക്കാൻ യുമ്യമായഭ്യും.

സന്ദേതാഷ്ടംബാബു: ക്ഷമിക്കണം. ഇന്നു ഒൻപതു മണിക്ക് ഒരു പാർശ്വിയുണ്ട്. അതിനപോയേ മതിയാവു, [വാച്ചുണ്ടാക്കിയിട്ട്] മണി എടുക്കുകാലായഭ്യും, തൊൻ ഉടനെത്തെന്നു പോകുന്ന, മോഹൻ നമ്മൾ നാളുകാണ്ടാം, അശോകിനേയും കൊണ്ടുവരുമ്പ്പും. [പോകുന്ന]

ശക്രതിളാദേവി: മോഹൻ, അപ്പുതെ വിളിക്കു, അത്താഴം കഴിക്കാം. ഇനി താമസിച്ചാൽ വേലക്കാക്കം വിഷമംതന്നെ.

[കർണ്ണൻ]

## രംഗം നാലു

[സംമ്പളം—സന്താഷ്ടിവാദിൻറെ സപ്രീകരണ മറി. വോട്ടിനും ഫർണ്ണിച്ചറിനും പഴക്കമുണ്ടാക്കില്ലോ പുതിയായി സുക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ദീനതീ മുഴവനും ഗാധിജി, നൈഹ്യ മൃതലാധവരുടെ പടംകൊണ്ട് നിരണ്ടിരിക്കുന്നു. സന്താഷ്ടിവാദിൻറെ അട്ടുവർന്ന ക്രിയ പലിയ പടയ്ക്കും ഉണ്ട്. ആ പഞ്ചില്ലം ഗാധിജി യുടെ പടങ്ങില്ലം പദ്ധതിയാണ് അണിയിച്ചിരിക്കുന്നു.

സമയം—രാവിലെ ഏട്ടു മണി

ചന്ദ്രമാഹതെ ആതിക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് സന്താഷ്ടിവാദി ഇരിക്കുന്നു.]

സന്താഷ്ടിവാദി: [ആരമ്പിതം] ഈ അട്ടുവൻയും മകളുടെയും കട കൊള്ളും. യുവണ്ണങ്ങളപ്പോലെ അക്കണാണ് അവരുടെ പോക്ക്. ഓംപ്രകാശിൻറെ വയസ്സു കാലത്തു് കൂടികൾ അദ്ദേഹത്തെ നിരാശപ്പെടുത്തുന്നതും നല്ലതല്ല. മോഹൻ ദിവസമന്മൂലമായി വിച്ഛ വരികയെന്ന പ്രധിമേയില്ല. പിന്നെ അദ്ദോക്കക്കമാറിക്കൊണ്ട് കാഞ്ഞമാണ്. പോകി കളിച്ചു് ഉത്സാഹമായി ജീവിക്കുന്ന അദ്ദോക്കക്കു കടയിൽ, പണപ്പെട്ടിയുടെ അട്ടത്തു് ക്രമാഖിരിക്കുവാൻ മന്മുഖനാക്കുമോ എന്നോ! ആകട്ട, പറഞ്ഞുനോക്കാം. പിന്നെ അവരുടെയെല്ലാം ഇഷ്ടംപോലെ. [പ്രകാശം] മാരോജ്ജ്, സന്ദോജ്ജ്,

[അൽപം മുഴിത്തെ വേഷത്തിൽ യാരോജ്ജ് പ്രവേശിക്കുന്നു.]

യാരോജ്ജ്: എന്നോ, അട്ടു!

സന്താഷ്ടിവാദി: [നോക്കിയിട്ടു്] എന്നോ മോളേ, നിന്നും വേഷമെല്ലാം മുഴിത്തിരിക്കുന്നുല്ലോ.

**സഭാജു:** അല്ലോ, ചന്ദ്രധനാവൻചെട്ടൻ രാവിലേ ചായയ്ക്കു വരുമെന്ന പറഞ്ഞില്ലോ? അതിനു് അടക്കാളയിൽ അമ്മയെ അല്ലോ സഹായിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുകയായിരുന്നു

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** മോളേ, നിന്റെ യുപോർട്ടുസ് ആ സ്ഥാപില്ലോ, അതിനേരു കൊണ്ടുവാ.

**സഭാജു:** അല്ലോന്നതു ഈനു പതിവില്ലാതെ യുപോർട്ടുസിൽ താല്പര്യം കാണിക്കുന്നതു്?

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** ചന്ദ്രധനാവൻറെ കൂടുടെ അശോക ക്ഷമാറും പരും. അവനെ അതോന്ന കാണിക്കുന്നും അവൻറെ എത്രയോ പട്ടണത്തിൽ! അവൻറെ കൈയ്യിൽ ഇതെല്ലാം കണ്ടെന്ന വരില്ല.

**സഭാജു:** [അല്ലോ ഭാവപ്പുകളുംഡാക്കാനു] മോഹൻ ചെട്ടുനെ മാത്രമേ ക്ഷണിക്കുന്നുള്ള എന്നല്ലോ അല്ലെൻ അമ്മ യോടു പറഞ്ഞിരുന്നതു്? അമ്മ അതും വിദ്യേശിച്ചിരിക്കും.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** മോളേ, അങ്ങനെ വിചാരിച്ചാണു് നൊൻ ഇന്നലെ അവിടെപ്പോയതു്. എന്നാൽ അശോകിനേയും വിളിക്കേണ്ടതായി വന്നുള്ളടി.

**സഭാജു:** അതു് അമ്മയുടെ അടയ്യു പറയണേ? ഇല്ലെങ്കിൽ യഥയ്യു് അമ്മ കിടന്ന വിഷമിക്കും.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** എന്തോന്നു വിഷമിക്കാനു? ഒരാൾക്കുള്ളിടി കുറച്ചു ചായ കൊടുത്താൽ പോരോ? അതിനിരുത്തു വളരെ ക്രിയാ വല്ലതും വേണ്ടോ?

**സഭാജു:** അല്ലോ അതിനെന്ന വിഷമം അഭീഞ്ഞു കൂടാ, എല്ലാമിവിടെ നെയി എന്ന സകലപ്പതിലാണു് അല്ലെൻറെ എപ്പോഴുമുള്ള പെതമാറം.

നുത്തോഷ്‌ബാബു: എന്നാൽ മോളേ പോയി അമ്മ യോടു പറയു, അശോക്‌കമാറും വന്നേക്കമെന്നു്.

സഹോജ്: [അതിപം മനസ്സിടിഞ്ഞ ഭാവത്തിൽ] അതോടുള്ളൂ, വരുമെന്ന പരിഞ്ഞിട്ട് ഇപ്പോൾ വന്നേക്കു മെന്ന പറയുന്നതു്?

നുത്തോഷ്‌ബാബു: മോളേ, അശോക് ചണ്ണിയാ റിലേഫ്സ് പോയിരിക്കുന്നു്. ഇന്നലെ വന്നുചെയ്യുമെന്ന പരിഞ്ഞു, വയ്യാൽ വരുത്തായിരിക്കും.

സഹോജ്: അപ്പുണ്ടിന്നര ക്ഷണം അശോക്‌കമാറിനെ അറിയിക്കണമെന്ന പ്രത്യേകം പരിഞ്ഞില്ലോ?

സഹോജ്‌ബാബു: എന്ന മോളേ, അങ്ങനെ ചോദിക്കുന്നതു്? നിന്നീൻ വിചാരം എന്നിക്കു ലോകമന്ത്രാഭക്ഷിക്കും അണം അറിഞ്ഞുള്ളതുനാണോ? ചെറുപ്പുക്കാരനാണെങ്കിലും അശോക് മാനുംപ്പേണ്ടു്?

സഹോജ്: അപ്പോൾ ആര്യവം കാണിക്കണമെന്നാണോ അപ്പും പറയുന്നതു്?

സഹോജ്‌ബാബു: അതിനെന്നൊ, നിങ്ങളോക്കു യുപോർട്ടുയുകാരില്ലോ!

സഹോജ്: എന്നാൽ അതു തൊൻ ഫ്രെമിന്നീര കൈയ്യിൽ കൊടുത്തയ്യും. [വീട്ടിന്നുള്ള ഒലേഫ്സ് പോകുന്നു]

[ചുരുമോഹനം അശോക്‌കമാറും പ്രചോദനിക്കുന്നു]

സഹോജ്‌ബാബു: അശോക്‌കമാറും വന്നോ! ഇന്നലെ എപ്പോഴത്തീ ചണ്ണിഗാരിൽ നിന്നും?

[ചാറുമോഹനം അശോക്‌ക്കമാറും സംസ്ഥാപ്തം ബാബു  
വിനെ തൊഴുന്നു. അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചതന്നെരിച്ച്  
കണ്ണെതകളിൽ ഇരിക്കുന്നു.]

ചാറുമോഹൻ: അശോക് ഇന്നലെ രാത്രി പത്ര  
മണി വണ്ണിക്കുന്നതിൽ. പന്ന ഉടനെ തൊൻ സംസ്ഥാപ്തം ബാ  
ബുവിന്റെ ക്ഷണം അറിയിച്ചു.

[സംശോധിക്കുന്ന അനീയൻ ഫ്രോ പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ഫ്രോ: അച്ചു, ഈതാ ചേച്ചു തന്നയച്ചതാണ്,

(ആർഡിബം കൈച്ചുക്കുന്നു.)

[അശോക്‌ക്കമാർ യക്കാത്രകം ആർഡിബത്തിലേക്ക്  
നോക്കുന്നു.]

സംസ്ഥാപ്തം ബാബു: ഈ ആർഡിബം ആത്മഭേദതാജ്ഞന്മാന  
റിയാമോ? നേതാക്കുന്നാരുടെയും ഓമിനിമാതാരങ്ങളുടെയും  
മറുമല്ല. സുപ്പോർട്ട്‌സ്‌മാൻമാരുടെ ആർഡിബമാണ്.  
ഈ നോക്ക. ഈതിൽ അശോകിന്റെ ഏറ്റവും പ്രഭാതിംഗ്രൂ?  
ചീലത്താനും അശോക് തന്നെ കണ്ടിട്ടില്ലെന്നും വരാം.

[അശോക്‌ക്കമാറിന്റെ കൈകയ്ക്കുന്ന ആർഡിബം കൊടു  
ക്കുന്നു]

അശോക്‌ക്കമാർ: [ആകൈക്കുടി നോക്കിയിട്ടു്]  
ആർഡിബം മനോഹരമായി സുക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നും പട  
മുള്ളതുകൊണ്ട് അകം അറു ആകർഷകമാണെന്നും പറഞ്ഞു  
ശ്രദ്ധാ.

ചാറുമോഹൻ: (മറച്ചാസംസ്ഥാച്ചുട്ടി) വിനയം, കപ  
ചവിനയം. അതിനേരാട്ടി തന്റെ, നോക്കെട്ട്. [വാങ്ങി

എന്നാക്കുന്നു. അന്തോഷ്ഠകാണ്ട് മുവം വികസിക്കുന്ന് എൻറെപ്പുാ! എത്രതല്ലോ പട്ടണമി! കളിയാരംഭിക്കാൻ ഹോക്കി സ്റ്ററിക്കമായി കനിഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. പത്രം കൊണ്ട് മുഖ്യമാണു. ദോളഭിക്കുന്നു. ഷീർഷ് വാദ്ധുന്നു. ഇതെല്ലാം ഒരു സ്ഥലത്തോ! ഇന്ത്യയുടെ പല പട്ടണങ്ങൾ ഇല്ലോ—ഇങ്ങനെയൊരു പബ്ലിസിററി ഒരു യോഡ്സാ വിനു ലഭിക്കണമെങ്കിൽ അവൻ കുറഞ്ഞതു് ഒരു മഹാ യുദ്ധം ജയിക്കുന്നും. അശോക്, എന്തിക്കു നിന്നോടു സ്നേഹം കലന്ന് അസൃത തോന്നുന്നു.

സന്തോഷ്‌ബാബു: സ്നേഹം കലന്ന് അസൃതയും അഭി മാനവും തക്കിൽ വലിയ വ്യത്യാസമില്ലപ്പോ, മോഹൻ.

അശോക്‌കമാർ: ഇതിനാണോ ജേയുഷ്യൻ എന്നു ഇന്ത്യാട്ടി തുടിക്കാണ്ടുവയ്ക്കു്? പടം തരാൻ ചോൾ. അതു് അവതരിപ്പിക്കാൻ സന്തോഷ്‌ബാബു. അതിനെ വസ്ത്രിക്കവാൻ ജേയുഷ്യൻ. കൊള്ളാം! കൊള്ളാം! അതു് മട കുണ്ണിച്ചുാട്ടി.

പ്രോം: അശുപ്തി, ചായ കടിക്കാറായെന്നു് അമ്മ പറഞ്ഞു.

സന്തോഷ്‌ബാബു: ചായയും മററും ഇന്ത്യാട്ടി കൊണ്ട് വരാൻ പറയു. നീഡിംഗ്രി സഹായിച്ചുകൊടുക്കു്.

[ചായയും പലമാരവും കൊണ്ടുവന്നു് പ്രോം റൈഫ്ലോ കിപ്പററ്റു വിളന്നുന്നു. എല്ലാവരും കഴിക്കുന്നു ]

സന്തോഷ്‌ബാബു: കിലറിററിക്കാക്കം സ്നേഹാർട്ട്‌ഷ് കാക്കം തക്കായ വിധത്തിലായിരിക്കാനീടയില്ല നാഞ്ഞ തുംബ ചായ. പോരായ്‌മയുണ്ടെങ്കിൽ ക്ഷമിക്കുന്നും.

പ്രോ: [പേഡ വിളവിക്കാണ്ട്] അല്ലോ, അദ്ദേഹക്കമാറിന് പേഡ വളരെ ഇഷ്ടമാണ്. അണ്ണനെന ഒരു പത്രത്തിൽ എഴുതിയിരുന്നു. ഈ പേഡ ഇയലെ ചേച്ചി. ഉണ്ടാക്കിയതാണ്

യന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: ചേച്ചി പിരന ഇവിടെ?

പ്രോ: (അക്കത്തെങ്ങു ചുണ്ടിയിട്ട്) ചേച്ചിയല്ലോ ഇവിടെ നിങ്കുന്നതു?

യന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: എങ്കിൽ നീ പോയി ചായ കടക്കി.

പ്രോ: തൊൻ ചേച്ചിയുടെക്കുടയേ ചായ കടക്കി നോള്ള.

യന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: എന്നാൽ ഇവിടെ നിന്നോ? പക്ഷേ തെങ്ങൾ യംഗാരിക്കന്നതിന്റെ ഇട്ടു കയറിപ്പുറയ്ക്കുതു,

[പ്രോ അല്ലോ ഇളിഡ്യുനായകിലും അതൊന്നും ഭാവിക്കാതെ മാറിനിന്നക്കുന്ന.]

അദ്ദേഹക്കമാർ: പ്രോ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്; എനിക്കെ പേഡ വളരെ ഇഷ്ടമാണ്. ഒരു കൊല്ലം മുമ്പ് പുനാധിയിൽ ഒരു മോക്കി മത്സ്യം ജയിച്ചപ്പോൾ അതുകൂടി എന്നെ പേഡക്കാണ്ട് മുട്ടവാൻ തുടങ്ങി. ജനങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടമായാലും വിഷമാം! വെറുപ്പായാലും വിഷമാം!

[പ്രോ കണ്ണിതം മാരി അക്കത്തെക്കു പോകുന്ന.]

യന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: പ്രോ, കിരാച്ചു ചായക്കുടി കൊണ്ടു വരാൻ പറയു.

പ്രോ: (അണ്ണയിരായിൽ) തൊൻ തന്നെ കൊണ്ടുവരാം, അല്ലോ! [ഒരു ജയ്യിൽ ചായ കൊണ്ടുവരുന്നു. യന്ത്രാഷ്ട്രബാബു]

ബാബു പരഞ്ഞതന്നെരിച്ചു് ചന്ദ്രമോഹൻറയും അദ്ദോക്കുമാറിന്നറയും കള്ളുകളിൽ ചായ ഒഴിക്കുന്നു.]

ചന്ദ്രമോഹൻ: ശുണ്ടോഷ്‌ബാബു, ഇന്തിയും ഒന്നും കൊടുവരുത്തെന്നു പറയുന്നും. വയറു നിറഞ്ഞു. ഇന്തി നെന്നിനും സ്വല്പമില്ല. ഭ്രൂക്ക്‌ഹാസ്യു് അസ്ഥലായി!

[കൈകളുകാൻ പോകുന്നു. അതിനിടയിൽ പാതുങ്ങൾ മെല്ലാം വേലക്കാരൻ മാറ്റുന്നു, എല്ലാവരും വീണ്ടും ഇരിക്കുന്നു]

അദ്ദോക്കുമാർ: ഇന്നുലതെത്ത ധാരുയുടെ ക്കുണ്ണു മെല്ലാം തീന് ഇം ഭ്രൂക്ക്‌ഹാസ്യു് കഴിച്ചപ്പോൾ. പേഡ കിട്ടിയതാണു് എനിക്കേരവും ഇഷ്ടമായതു്,

പ്രോ: (മുരിക്കുതെക്ക് ഒരു പത്രവുമായി വരുന്നു) അസ്യാ, ഇം വാത്ത നോൺ,

[യുണ്ടോഷ്‌ബാബു പത്രം വാണി നോക്കുന്നു, ‘അദ്ദോക്കുമാർ പോലിയുിലേക്കു്’ എയ്യ ഡബിൾകോളം ഹെഡ്യുലേൻ ഉറക്കെ വായിക്കുന്നു. വാത്ത വായിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടു് പത്രം ചന്ദ്രമോഹൻറ കൈയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു.]

യുണ്ടോഷ്‌ബാബു: [ആശ്വര്യരോതാട] അദ്ദോക്കു്, അപ്പോൾ പോലിയുിൽ ഉദ്ദോഗം യുപീകരിക്കുവാൻ നിഞ്ഞ തിച്ചു?

അദ്ദോക്കുമാർ: അന്നുന്നെന്നെയാരാഗ്രഹമുണ്ടു്.

ചന്ദ്രമോഹൻ: [അല്ലും അമംഗ്ലതോട] നീ എന്താ ഇതു തന്നെള്ളാട്ടു നേരഞ്ഞ പരയാതിനുന്നതു്?

അദ്ദോക്കുമാർ: [അനന്തരയപരത്തിൽ] ജേയുണ്ടു, അതിനു കാരണം സ്വിഷ്ടമല്ലോ? അസ്യുനോ അമധ്യേയാ ജേയുണ്ടോ യമതിക്കുമായിന്നേയോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: സന്തോഷ്‌ബാബുവിനോട്” നീ  
ഇതെപ്പറ്റി ആലോച്ചിച്ചു?

അദ്ദോക്കമാർ: ഇല്ല.

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതെന്നോട്

അദ്ദോക്കമാർ: (അനന്തരയത്രവത്തിൽ തുടങ്ങാ)  
ഞാൻ പഠിത്തം നിൽക്കു കച്ചവടത്തിൽ അപ്പേനെ യഹാ  
യിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം ഒരിക്കൽ എന്നോട് സൗചിപ്പിച്ചു്.  
അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹവും ഈക്കാര്യത്തിൽ അനുസ്ഥലിയായി  
രിക്കാൻ തരമില്ലെന്നനീക്കു തോന്നു.

സന്തോഷ്‌ബാബു: അനും ഞാൻ ഓപ്പുകാരിക്കുന്ന  
നിർബ്ബന്ധപ്രകാരം അങ്ങനെ പഠിത്തം നിൽക്കു  
തെ യുവാവു് കച്ചവടത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതു് വർജ്ജ്യ  
മാണ്ണനു് എന്നിക്കു പക്ഷമില്ല, എങ്കാൽ തെ യുവാ  
വിശ്വീര മാനസികപ്രവണത എന്നായിരിക്കു മരംരാജ  
മാർഗ്ഗത്തിലേക്ക് അധാരേ വലിച്ചിഴ്ഞ്ഞുന്നതിൽ എന്നിക്കു  
വിശ്വാസവുമില്ല.

അദ്ദോക്കമാർ: [ആശ്വാസ്യഭാവത്താട] ഈജീനെ  
യുള്ള കാര്യങ്ങളിൽ സന്തോഷ്‌ബാബുവിന്നു അഭിപ്രായം  
വളരെ ലിഖിതാബന്നനു് എന്നിക്കരിയാം, എന്നീൽ  
യാലും ചോദിച്ചിട്ടു് എതിൽ പറഞ്ഞുപോയാൽ അതു്  
എന്നിക്കു് വളരെ വിഷമാകമല്ലോ എന്ന വിചാരിച്ചു്  
ചോദിക്കാതിരിക്കുന്നതാണു്.

ചന്ദ്രമോഹൻ: മുമ്പേതന്നെ എന്നിക്കു ഡംഗയും  
ക്കായായിതാണു്, നീ കച്ചവടക്കാരനാകാനിഷ്ടപ്പെട്ടു  
യില്ലെന്നു്. നീനുക്കു പ്രതാപം വേണ്ടും. ബഹുമതി വേണ്ടും,  
ജനങ്ങളുമായി ഇടപഴക്കും. സന്തോഷമായിക്കഴിയണും,  
ഈതാണു് നിന്നു ചോക്കു്. പക്ഷേ ഞാൻ വിചാരിച്ചു്

അമധ്യോട് അനേകയരം സ്ക്രിപ്റ്റം ഭക്തിയുള്ളതു നീ അമ  
ധ്യദ ഹിതതിനു വഴിമുകമന്ന്, [മുഖ്യത്തു സ്ക്രിപ്റ്റം]

അശോക്‌കമാർ: [വിനയത്തോടും ഉറപ്പാട്ടംകൂടി] ജേയുണ്ട് അപ്പുന്നമാരോട് സ്ക്രിപ്റ്റം കൈലേ? ഭക്തിയിലേ? എനിക്കുള്ളതിൽ അധികമാണൊക്കിലേ ഉള്ള. പിന്നെ  
ജേയുണ്ട് എന്നാണ ചെയ്യു?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതിനൊന്നിക്ക് ഉത്തരമില്ല. എന്നാൽ  
ഞാൻ ദൈനന്ദിനത്തിൽ ചെന്നപ്പോഴുള്ള കുടംബസാഹചര്യമല്ല  
ഇന്ത്യിപ്പോഴുള്ളതു. അനും അപ്പുനു ഇതും  
പ്രായമായിത്തന്നില്ല. എന്ന മാത്രമല്ല, അപ്പുനു സഹായിക്കുവാൻ  
നീ തയ്യാറാകമെന്ന് അനും ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കു  
കയും ചെയ്തു.

അശോക്‌കമാർ: [പുണ്ഡിരിയോടുള്ളി] ഇതെല്ലാം  
വാദത്തിനു വേണ്ടി പറയുന്നതല്ലോ? എന്നായിരുന്നു  
വാസ്തവം? എനിക്കുംഡിഡാക്കതു. ജേയുണ്ട് വികാരാവേദ  
തോട്ടുകൂടി അതു എന്നോട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഓക്കുമീലേ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: (ഉത്തരം മുടിയ മട്ടിൽ) അപ്പോൾ,  
ഇതിനെപ്പറി ഇനി നേരു പറയേണ്ടതിലേ? നിന്നേക്കു  
ജോന്തികരണം ഇങ്ങനെ ഒരു ജീവിതത്തിനു നിന്നെ പ്രേരി  
പ്പിക്കുന്നു. ഇതാണു നിന്നേറ ധാർമ്മികമായ കർത്തവ്യം  
എനു നീ ഉച്ചതായി ഞാൻ ധരിക്കുന്നു?

അശോക്‌കമാർ: [ഉറപ്പായി] ധാർമ്മികമായാലും,  
അധികമായാലും എനിക്ക് പോലീസിൽ ഉദ്യോഗം  
നോക്കുന്നതാണു ഇപ്പോൾ. കൂടുവെത്തിനും മറ്റും എന്നു  
ജേയുണ്ട് പ്രേരിപ്പിക്കുതു. ഞാൻ അതിൽ വലിയ പരാ  
ജയമാവും. ഞാൻ ഇല്ലാതാവും.

സന്തോഷ്‌ബാബു: [നില്ലുഹായഭാവത്തിൽ] ആ വിശ്വാസമുണ്ടുകുണ്ട് പിന്നു അശോക്‌കമാറിനെ അച്ചുനെ സഹായിക്കുവാൻ നാം എങ്ങനെ പ്രൂരിപ്പിക്കം, മോഹൻ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: [അല്ലോ ആലോചിച്ചിട്ട്] അതു രണ്ടി യാണ്. ഒരാളിന്റെ ആത്മാവിനെ ഹിംസിക്കേതതല്ലോ,

അശോക്‌കമാർ: അവനവൻറെ ആത്മാവിനെ സംരക്ഷിക്കണമെന്നതുണ്ട് വർ അനൃതദേ ആത്മാവിനേയും സംരക്ഷിക്കും. അതാണ് രഹി.

ചന്ദ്രമോഹൻ: നീ ഇന്നലെ ഇതിനാണോ ചണ്ണി താറിൽ പോയിരുന്നതു്?

അശോക്‌കമാർ: അതേ. ഇന്നലെയായിരുന്ന ഇൻറർവ്വൂ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഒന്നു ചോദിക്കുമ്പോൾ — നിനക്ക് എങ്ങനെ സെലക്ഷൻ കിട്ടി? കിളരം കുച്ചു കുറവാണല്ലോ.

അശോക്‌കമാർ: സെലക്ഷൻ കമ്മിററിയിലുണ്ടായിരുന്നവെങ്കല്ലൂം എന്നെ വലിയ കാര്യമായി. സ്ക്രൂഡ് ടൈനും മറ്റും നീക്കിവച്ചിരുന്ന മുഴവൻ മാർക്കം തന്നെ എനിക്ക്. അല്ലെങ്കിൽ കിളരക്കംവു് മറ്റു യോഗ്യതകൾ പരിഗണിച്ചു് അവന്നെക്കുപ്പുട്ട്.

സന്തോഷ്‌ബാബു: കമ്മിററിയിൽ പോലീസിന്റെ പ്രതിനിധിയായിരുന്നതു് എന്നു. ജീ. യോ, ഡീ. എന്നു. ജീയോ

അശോക്‌കമാർ: എന്നു. ജീ. തന്നെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം എനിക്ക് എത്രയോ തവണ സമാനം തന്ന ആളാണ്.

പ്രോ: [മുരികക്കേതക്ക കടന്നവനു് സന്തോഷ് ബാബുവിനോടു പറയുന്ന.] അച്ചുാ! അശോക്‌കമാറിനെ അമ്മയ്യു് ഒന്ന കാണാണെനു പറയുന്ന.

ധനോഷ്‌ബാബു: തന്നെള്ളടക സംഭാഷണമെല്ലാം കഴിഞ്ഞു ഇന്നോടു വരാൻ പറയു അമ്മായു്.

അശോക്‌കുമാർ: അതു ശരിയല്ല സന്തോഷ്‌ബാബു: എന്ന് അന്നോടു ചെന്ന കാണ്ണാം. [പ്രേമിനേയുംതുടി അക്കേതക്ക പോകുന്ന.]

ചന്ദ്രമോഹൻ: [കംച്ചു പത്രങ്ങളോടെ] എന്ന് ഒര കാര്യം ഒന്ന പറയുട്ടു, ധനോഷ്‌ബാബു.

ധനോഷ്‌ബാബു: [അല്ലം വിസുമയങ്ങാട്] ഇതെന്നൊ ഒര പുതിയ ആളെപ്പുാലെ നടിക്കുന്നതു്. എന്നോടു് എന്തെങ്കിലും പറയുവാൻ മോഹനു് അനവാദം ചോദിക്കുന്നോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതല്ല കാര്യം അഞ്ചന്നതെന്നതാണു്.

ധനോഷ്‌ബാബു: ഒന്നു മറിക്കേണ്ട. പറഞ്ഞെന്നോളു്.

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഇന്നലെ വിനോദു് എന്നോടൊക്കെ കാര്യം സൂചിപ്പിച്ചു.

ധനോഷ്‌ബാബു: എന്താണു് കാര്യം.

ചന്ദ്രമോഹൻ: അശോക്‌കമാറിനു് സന്തോഷിനെ വലിയ ഇഷ്ടമാണെന്തു!

ധനോഷ്‌ബാബു: അവൻകോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതു് വിനോദിനെന്നുനു അവി യാൻ മുഖ്യക്കും?

സഭാപ്രാഖ്യാബ്ദി: [പെരളന്ന് ഭാവം മാറി] ഈതെ  
യൈ തെളിപ്പിക്കുന്നു. എത്രാധാരം ഒരു കാര്യം തീർച്ച  
കാലപ്രകാരം എന്നേം താല്പര്യപൂർണ്ണം ആവശ്യപ്പെടാതെ  
ഈക്കാര്യത്തിൽ തോൻ വഴിപ്പേരുകയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്  
എന്നുപൂരിയോ എൻ്റെ കാട്ടംബരത്തുപൂരിയോ എന്തെ  
കിലും തെററിലൊരു ഉണ്ടാവുകയെന്നതു് എനിക്ക് ക്കുമ  
രിക്കവാൻ തുടി വയ്ക്കു.

ചപ്രമോഹൻ: [അക്കരേത്തു് നോക്കിയിട്ടു്] ഈതാ  
അംഗേരാക്കുമാർ പങ്കും, കയ്യിൽ എന്തോ ഒരു പൊതിയു  
മുണ്ടു്. [അംഗേരാക്കുമാർ ഒരു പൊതിയുമായി തിരിച്ചെ  
ത്തുന്നു.]

യാംഗേരാപ്രാഖ്യാബ്ദി: അംഗേരാക്കുമാർ, ഇതെന്നാണു്  
കൈയ്യും?

പ്രേം: അച്ചും, ഉദ്ദോഗം കിട്ടിയതിൽ അഭിനന്ദിച്ചു്  
അംഗേരാക്കുമാരിനു സഹാനമായി കൊടുത്ത പേരും  
ണ്ണതു്.

യാംഗേരാപ്രാഖ്യാബ്ദി: വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി എല്ലാ  
വക്കും കൊടുക്കണ്ണും, സുഭാഷിനു പ്രത്യേകിച്ചും,

ചപ്രമോഹൻ: എന്നും സാംഗേരാപ്രാഖ്യാബ്ദി, തന്നെ ഒരു  
ശ്രദ്ധാട്ടം. പിന്നെ കാണാം. സല്ലാരത്തിനു വലിയ നീറി.

അംഗേരാക്കുമാർ: പേരും പ്രത്യേകം നീറി. [അക്ക  
രേതു ആറുത്തിൽ നോക്കുന്നു.]

(ചപ്രമോഹൻ അംഗേരാക്കുമാരും പോകുന്നു.)

[കർട്ടും]

## രംഗം അരയു്

[സുമലം—ഈപ്പുകാശിൻറ ഗ്രഹം. അദ്ദോക്ക് കമാറിഡിൻറ മുറി. ഭിന്നങ്ങളിൽ പല തരത്തിലുള്ള യോക്കി റ്റീക്കകളും റ്റ്ലാർട്ട്‌സുമാന്മാരുടെ പട്ടണങ്ങളും യോട്ട്രാക്കളും. സുമാന്മാക്കളും ഷൈംബുകളും നീറഞ്ഞതിരിക്കുന്ന രഹമാര. മേര, രണ്ട് മുന്ന് ക്രസ്സ്, കുത്ത കുഴ്ച്ചിൽ.

സമയം—മാവിലെ ദംപത്രമൺ].

വെപ്പജാമയും വനനിയരും യമിച്ചുറിക്കുന്ന അദ്ദോക്ക കമാർ ഒരു പറ്റം എനാക്കിക്കാണടിരിക്കുന്നു. അതിൽ ആദ്യത്തെ പേജിൽ അദ്ദോക്ക് കമാറിഡിൻറ പട്ടണത്താട്ട തുടി നിയമനവാത്തായുണ്ട്.

ദേഖ്യരത്നാട്ടം സകടത്രാട്ടംകുട്ടി ശക്തിളാദേവി മുറിയിലേയ്ക്കു കടന്ന വരുന്നു.]

ശക്തിളാദേവി: അദ്ദോക്ക്, നീ പോലീസിൽ ഉദ്യോഗത്തിനു പോകുവാൻ തീരുമാനിച്ചും?

അദ്ദോക്ക് കമാർ: എന്നും ഒരപേക്ഷ അയച്ചുതിരുന്നു. ഇയ്യലെയായിരുന്നു ഇൻറർവ്വു.

ശക്തിളാദേവി: എയ്യിട്ടു്?

അദ്ദോക്ക് കമാർ: ഇന്നത്തെ പറുത്തിൽ കാണുന്ന എന്നെന്ന ദൈവക്ക് ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

ശക്തിളാദേവി: അതു എന്നും കണ്ടു. നീ അതു യൈപിക്കമിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചും എയ്യാണു് എന്നിക്കരിക്കേണ്ടതു്.

അശ്രാക്ക്‌ക്കമാർ: അമ്മയും വലിയ ദേഖ്യമായിരിക്കും എല്ലാ.

ശക്തിളാദേവി: എന്നാടാ, ഞാൻ പിരു ആന്താ ചികിത്സാ? നീയെ അന്നമോടിക്കിണ്ടോ?

അശ്രാക്ക്‌ക്കമാർ: അമ്മേ, അമ്മയുടെ വരതിവിട്ടു നൊന്നാനും ഇതുവരെ ചെയ്തിട്ടില്ലോ?

ശക്തിളാദേവി: നീനക്ക് ഏറെൻ്റെ വരതിവിട്ടു വേരെ എന്നാണെന്നു ചെയ്യാനാളുതു്? പാട്ടുപെട്ടു്, ദുരിത മനഭവിച്ചു്, നമ്മുടെ കൂട്ടംബവരെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവയ്ക്കു നീൻറെ അസ്ത്രം വയസ്സുകാലഘട്ടത്തിൽ താങ്കും തണ്ടലുമായി നീലുണ്ടെന്നു് പറഞ്ഞതെല്ലാതെ ഞാൻ നീയോടു് വേരെ വല്ലതും ആവത്ര്യപ്പെട്ടിട്ടിട്ടോ? അതിനു നീ തയാറിഞ്ഞുകും നീൻറെ അന്നസരണകൊണ്ടാളുതു് ദേഖ്യവത്തമാനം കേട്ടു് വിനോദം മുറിയിലേക്കു വരുന്നു. കോളേജിൽപോകുവാൻ ഇരണ്ടുകാര്യായിരുന്നു അവൻ]

വിനോദം: അമ്മേ, അധ്യയനിന്നുന്ന ഉച്ചതകിൽ ഡാക്യാറിച്ചു ഞാൻ കേട്ടിട്ടു ഇല്ലോ? എന്നാണമേ ഇപ്പോൾ അടക്കം വിട്ടപോയതു്?

ശക്തിളാദേവി: മോളേ, എന്നെന്നു ആത്മനിയത്രുണ്ടും പൊതുവായി. ഓർമ്മയായതിനാദേശം ഇതു രണ്ടാം പ്രാവത്യമാണു് എനിക്കു നിയത്രണമില്ലാതെയായതു്. അഥവാ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ കൊലപ്പെട്ടതും അഥവാ വാവിട്ടു കരഞ്ഞു. പിന്നെ ഇന്നാണെന്നു അടക്കം പൊതുവായതു്. [അശ്രാക്ക്‌ക്കമാറിനെ ചുണ്ടിക്കാണ്ടിച്ചുകൊണ്ടു്] ഇവൻറെ ഇംഗ്ലീഷുകാരെക്കു എന്നെ എത്രതോളം വിഷമില്ലെന്നുണ്ടെന്നു് നീനക്കരിയാമോ? [കരയുന്നു]

[അശോകിനോട് സംസാരിക്കവാൻ ചന്ദ്രമോഹൻ മരിയിലേക്ക് വരുന്നു. അമ കരയുതു കണ്ട് അല്ലോ വിഷ മീച്ചു നിൽക്കുന്നു.]

ചന്ദ്രമോഹൻ: വിനോദ്, അമധ്യയന്തരാഖ്യ കരയു നാളു്? അശോക് ഉദ്ദോഗത്തിനപോകുന്ന കാര്യം വല്ലതും അറിത്താണോ?

വിനോദ്: അതേ! ജ്യേശ്വര, നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും യാന്ത്രാഷ്ട്രബാബുവിരൻറെ വീഴ്തിലേക്കപോയി, അല്ലോ കഴിത്തു് അല്ലോ കടയിലേക്കുംപോയി, അപ്പോൾ സുഭാഷ്ട്ര പരും കൊണ്ടുവന്നിട്ട് ഇതാ അശോക് അങ്ഗിളിരൻറെ പട്ടമന്ന പറത്തു. നിങ്ങൾ ആദ്യം വിചാരിച്ചു അതു പഴയ പരും വല്ലതുമായിരിക്കുമെന്നു്. പക്ഷേ വാഞ്ഛിച്ചു നോക്കിയപ്പോഴല്ലേ കുര്യം മനസ്സിലായതു്. അപ്പോൾ ഒന്നാം, അഡ്ഡു് ദേശ്പ്രവും സക്കരവും.

ചന്ദ്രമോഹൻ: (വിനയത്തോടെ) എന്താണമേ?

ശക്രാഞ്ചാദവി: മോനേ, താനിനി എന്തെന നിന്റെ അപ്പുവൻറെ മുഖത്തുനോക്കും? പറിത്തു കഴിത്താൽ അശോക് അദ്ദേഹത്തെ യഥായിക്കാതിരിക്കുകയില്ല എന്നു് താൻ കൂടി ഉരപ്പുകൊടുത്തിട്ടാണു് ഇവനെ പഠിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം യഥതിച്ചതു്. അല്ലെങ്കിൽ തീർജ്ജായും ഇവനെ പഠിപ്പിക്കുകയില്ലായിരുന്നു. ഇപ്പോഴിതാ ഇവനുവെന്നെൻറെ മുഖത്തു കരിതേയ്യുവാനും തുടങ്ങുന്നു. [കണ്ണനീർ തുടയ്ക്കയും വിഞ്ഞീകരയുകയും ചെയ്യുന്നു.]

ചന്ദ്രമോഹൻ: (മുളാനഭാവത്തിൽ) അശോക്, നീ യെന്താ മിണ്ടാതിരിക്കുന്നതു്?

അശോക്‌കമാർ: ജ്യേശ്വര, താൻ എന്തു പറയുന്നാണു്?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** നീ അംഗങ്ങൾ സമാധാനിപ്പിക്കണം.

**അര്യോക്കമാർ:** അംഗങ്ങൾ സമാധാനിപ്പിക്കാൻ അംഗം കൈയ്ക്കൊടുള്ള വാസ്തവ്യത്തിന് മാത്രമേ കഴിയു.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** എന്ന പറഞ്ഞാൽ?

**വിനോദ്:** അതു മനസ്സിലായില്ലോ? പോലീസ്സിൽ ചേരുന്നതിനെ മാത്രവാസ്തവ്യത്തിന്റെ പേരിൽ അംഗം പോരുക്കണമെന്നോ!

**ശക്തിലാഭവി:** മാത്രവാസ്തവ്യംതന്നെയാണ്‌ ഇതിനെ എത്തിക്കബാൻ എന്നെ ശ്രദ്ധിപ്പിക്കുന്നതു്: എൻ്റെ മുത്ത മകൻറെ കമ അങ്ങനെ ആയി. മോഹൻ, നീ പട്ടാള തീരിൽ പോയതിന്റെ ശ്രദ്ധം എൻ്റെ മനസ്സില്ലപ്പോഴും നിറുകയാണു്. ചെന്ന ജുഡുത്തിനു വന്നപ്പോൾ ണാൻ തീരിനുപോയി ഇനി ഇവൻ പോലീസിൽക്കുണ്ടിപ്പോയാണ് — ണാനെന്നും ചരയുന്നില്ല (കരയുന്ന)

**അര്യോക്കമാർ:** പോലീസുദേഹം അപകടം നിം നെത്താബുമ്പു വിചാരിച്ചാണോ അംഗ ദ്രോഖനയ്ക്കു?

**ശക്തിലാഭവി:** അര്യോക്ക്, നീന്തക്കു ചെറുപ്പം, നിന്റെ വിചാരം കാക്കിയുള്ളപ്പും തൊപ്പിയും ധരിച്ചു്, പടിയും പിടിച്ചു് അങ്ങനെ കേമനായി നടക്കാമെന്നാണു്, കൂളിപ്പുള്ളിക്കളേയും കൊലപ്പാതകകിക്കളേയും പിടിച്ചു് വലിയ ബഹുമതികളും നോക്കാമെന്നാണു്. പക്ഷേ മകൻ ഒരു പോലീസ് ഉദ്ദേശസ്ഥനാക്കേണ്ട അമ്മയുടെ ചിന്ത വേരെ ആയിരിക്കും. [കളി തൃട്ടുന്ന.]

**അര്യോക്കമാർ:** അതായതു് മകൻ ദ്രുതഗതിയിൽ ചാടുമെന്നും ചിലപ്പോൾ ജീവാപായം വരെ വന്നേക്കാമെന്നും മറ്റും — അല്ലോ?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** അശോക്, നിന്റേക്കു എന്തിങ്കും മാത്രപ്പുഡയമെന്തനു ഗ്രഹിക്കവാനാവില്ല. എഡാൽ ഒര ക്ഷീരൻറെ പ്രദയം അറിയുവാൻ എന്തിക്കു ശ്വാസിക്കും. നിന്റെ ക്ഷത്രപോലും ഇപ്പോൾ ശ്വാസിക്കില്ല. അമ്മയുടെ ഉള്ളട്ട് പലതുകൊണ്ടും വെള്ളരക്കകയാണ്, നാമതു മനസ്സിലാക്കണം. [മുവത്ത് സങ്കടം]

**അശോക്-കമാർ:** ജേയും, ഞാനതു മനസ്സിലാക്കാതിരിക്കുന്നില്ല, എന്തിക്കു എത്ര ചെയ്യുവാൻ കഴിയും? കച്ചുവടത്തിൽ എപ്പേട്ടാൻ എരെൻ്റെ മനസ്സ് എന്നെ അനുപാദിക്കുന്നില്ല എന്നു ഞാൻ ജേയുംനോട് എത്രപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞതാണോ! പിന്നെ അപകടത്തിൻ്റെ കാര്യമാണെങ്കിൽ — അതു എവിടെ ഇത്തന്നാലും വരാവുന്നതാണെല്ലാ.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** നിൻ്റെ തീരുമാനത്തിൽനിന്നും നിന്നെ മാറ്റാൻ ഞാനദ്യമിക്കകയല്ല. അതു എന്നെ ക്ഷീരാണ്ട് സാഖ്യവുമല്ല. പിന്നെ പ്രായംചെന്ന ഇംകാലത്തു അമ്മയ്ക്കും അച്ചുനും ഒരു സഹായം വേണ്ടോ?

**അശോക്-കമാർ:** വേണും, തീർച്ചയായും വേണും. അതിനെന്നതാണു മാറ്റും എന്നാണ് ചിന്തിക്കണംതു.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** നീ തന്നെ പറഃ എന്താണോതു മാറ്റും?

**അശോക്-കമാർ:** അച്ചുനുമക്കയ്ക്കും വയസ്സുകാലംതു മക്കളിൽ ആരെങ്കിലും അടുത്തു വേണും എന്നെല്ലു ഉള്ളി.

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** നന്ദസ്സിലിരിക്കുന്നതു പറയു.

**അശോക്-കമാർ:** അതിനു വിനോദംമല്ലാ.

**വിനോദ്:** ഞാൻ പഠിത്തു നിറുത്തിയിട്ടു് കഴയിൽപ്പോയിരിക്കുന്നുമെന്നാണെന്നു പറയുന്നതു?

അശോക്‌കമാർ: അപ്പുന്ന വിശ്വപ്പൂനായ ഒരു മുഹായിരെ നൽകവാൻ നിന്നുക്കു കഴിയും.

വിനോദ്: വള്ളുവള്ളു അശോക്‌കമാർ പറയുന്ന തിന്റെ പൊതുജീവിലായോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: എത്താണന്നുനെ ആലോചിച്ചുട്ടെന്ന്? അതു തൊറാണോ?

വിനോദ്: സുഹർദ്ദശകിൽപ്പെട്ട് ജേയുംനീരും കാഴ്ച ചുംപാം വികലമാകുന്ന ഏന്ന് ഏനിക്കു തോന്നുന്നു.

ചന്ദ്രമോഹൻ, അതെതന്താ വിനോദ് അന്നുനെ പറയുന്നതു.

വിനോദ്: അപ്പോൾ നിന്നുള്ളടെ ഒക്കെ ശൈലിക്കാരനായ ഒരവൻറെ ഭായ്യായി തോൻ കഴിയണമെന്നാണോ ജേയുംനീരും ആറുഹിക്കുന്നതു?

അശോക്‌കമാർ: അതു നിർദ്ദിയമായ ചൊദ്യമാണ്.

ശക്രതലാദേവി: അവൻ അല്ലെങ്കിലും അതു വലിയ ദയവൊന്നുമുള്ള വള്ളില്ലോ

വിനോദ്: അദ്ദേഹവില്ലായുമരായമല്ല. കല്പാണത്തിലെത്തിരുന്നുരാനുള്ള ഒരു താവളമല്ല എനിക്കു പഠിത്തം, തോൻ ഫീസിക്‌സ് പഠിക്കുന്നതു് ഏം. ഏയു്. സി. ജയിച്ചിട്ട് നൃഷ്ടിയൻ ഫീസിക്‌സിൽ സ്ക്രൂച്ചുവരുത്തുന്ന ചെയ്യണമെന്ന ആറുഹിതോടുള്ളടിയാണ്. സാധ്യമെ കുഞ്ഞുന്നുകാശനിരീക്ഷണമെത്തിനും തോൻ പോകം. നമ്മുടെ നാട്ടിലും വേണ്ട ഇതിനൊക്കെ ആളുകൾ; പ്രത്യേകിച്ചും സ്നീകൾ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: കൊള്ളാമല്ലോ, വിനോദ്! നീ അപ്പു നോടെക്കിലും ഇതാനും പറഞ്ഞെങ്കിൽ എന്നാൽ ഇപ്പോഴേ നിന്മരി പഠിത്തം നീത്തും.

ശക്തിളാഡേവി: മോഹൻ, നീയെപ്പോൾ അവളുടെ ഭാതിനാ അനുവാദം നൽകുകയാണോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അതിരിക്കണ്ട അമേ, അതോടുകൂടി പ്രിയത്തെക്കായ്ക്കും. ഇപ്പോഴത്തെ പ്രശ്നത്തിനു പരിഹാരം കാണുകയല്ല ആദ്യം വേണ്ടതു്?

അഭ്യാക്കുമാർ: ജേയുള്ളൻ പരയുന്ന ഏതു പരിഹാരത്തിനാം എന്ന് തയ്യാരാണോ.

വിനോദ്: [നേരം പോക്കായി] ആ! എത്തിനും യുമി തിച്ചുള്ളോ. ഉദ്യോഗത്തിനു പോകേണ്ട എന്ന ജേയുള്ള ഫേശ് വേണ്മെങ്കിൽ പഠയാമല്ലോ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: പഠയാം. അതുപോലെ നിനോടുചീല്ല പഠയാം.

വിനോദ്: എന്ന് ഏതും അനുസരിക്കാമെന്ന സന്ദേശിട്ടില്ലെല്ലോ.

ശക്തിളാഡേവി; വിനോദ്, നീ അവനോട് മല്ലിനാച്ചെല്ലാതെ, വല്ലതും കിട്ടിയെന്ന വര്ണം.

ചന്ദ്രമോഹൻ: അമേ, അമു തെന്തെളിപ്പോലെ കോളേജിലും മറ്റും പഠിച്ചിട്ടില്ലകിലും തെന്തെളിക്കാണുണ്ടോ എത്രയോ വിവരവും സംസ്കാരവുമണ്ണു് അമ്മയ്യു്! ഇന്നത്തെ ലോകത്തിന്മരിപ്പോക്കം അമ്മയ്യിരിയാം. അഭ്യാക്കിനെപ്പോലുള്ളവർ പോകും അമ്മയ്യിരിയാം. അഭ്യാക്കിനെപ്പോലുള്ളവർ പോലീസിൽ ഇന്ന ധാരാളം വേണ്ണം. അതു രാജ്യത്തിന്മരിപ്പോക്കം ആവശ്യമാണോ. അവൻ ഉദ്യോഗം അപീകരിക്കണ്ടു. അതിനെ നാം തന്നെപ്പുട്ടെന്നുണ്ട്.

ശക്കളാദേവി: അപ്പോൾ വീട്ടിലെക്കൈയ്യുമോ?

ചന്ദ്രമാഹസ്: അതിനും യഥാധാനമുണ്ടെങ്കെന്നും അവൻ ഇവിടും വീട്ടിലെ പോകാൻ പാടില്ല. വീട്ടിൽ തന്നെന്ന താമസിക്കും. പുരത്തു പോകണമെന്നു് ഒഴുവോഗിക സമ്മർദ്ദം വന്നാൽ നാജിവയ്യുവാൻ പോലും മടിക്കുത്തരു്. അതുപോരെ അമേഖ! (അശോകിന്റെ നേക്ക് തിരിഞ്ഞു്) ഇതു് അശോകിനു ശമ്മതമാണോ?

അശോകക്കമാർ: എന്നാൻ പുണ്ണ്യമായി സന്തുടിക്കുന്നു. കയ കൊല്ലുന്നതയ്ക്കു എന്നാൻ ഇവിടെന്നെല്ലാം പോലീമു് ചെയിനിംഗ് കുഷ്ഠിക്കിൽ ആളുരിക്കും. തുടർന്നു് ഇവിടെന്നെന്നു ഉദ്യോഗം വാങ്ങിക്കവാനും സാധിക്കും.

വിനോദ്: ജേയപ്പാ, മണി പത്രം കഴിഞ്ഞു. എന്നാനിനു വളരെ ലെയിറായിപ്പോയി.

ചന്ദ്രമേഖസ്: ഏന്നാൽ ഇന്നു നീ പോകുന്നടാം. ലീവു് ലെററാർ കൊടുത്തയച്ചാൽ മതിയപ്പോ,

വിനോദ്: ഏന്നിക്കേ പോകുമ്പോൾ ഇങ്ങുലെ എന്നാൻ പറഞ്ഞതില്ല, അതു് ആ അള്ളിനു കൊടുക്കണമോ, എന്നാൻ അതു് കയ്യിലെച്ചതിട്ടുണ്ട്. [വിനോദ് പോകുന്നു.]

[കർണ്ണൻ]

## രംഗം ആട്ട

[സംമലം—ഹോസ് പുരിലെ അള്ളുപത്രി. കാഞ്ച്യാ  
മീററി വാർദ്ധിക മുസിലുള്ള മരി. മുന്നാലു മരക്ക  
സേരകളം ഒന്നരണ്ട് ബണ്ണുകളും ഇട്ടിരിക്കുന്നു.

സാമയം—ഉച്ചതിരിഞ്ഞു മുന്ന മണി.

കാംപ്രകാര്, സന്തോഷ്‌ബാബു, സർക്കിൾ ഇൻഡസ്റ്റ്രി  
കൗൺസിൽ എന്നിവർ വിഷയം രാധാകൃഷ്ണനു  
ചുന്നുമാറൻ ആരംഭിച്ച പ്രതിക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് അക്ക  
മനായി നിൽക്കുന്നു. താമസമെന്നു ഡോക്ടർ ആവേ  
ശിച്ചു് സന്തോഷ്‌ബാബുവിനെ കണ്ടതായി ഭാവിച്ച  
ശേഷം അരങ്ങാടും ഒന്നും പറയാകയും അക്കണ്ണയും  
പോകുന്നു.]

കാംപ്രകാര്: (ഭാവഭാവത്തിൽ) സന്തോഷ്‌ബാബു,  
അശംഖാകുന്ന കാർത്ത്യമായ മുറിവു വല്ലതും പററിയിട്ടുണ്ടോ?  
അരംബ വല്ലതും വന്നപോകമോ? എന്നാൽ പിന്തു തന്നെ  
ഈന്തിനു ജീവിക്കുന്നോ? (കല്ലുനീർ പൊഴിക്കുന്നു.)

സന്തോഷ്‌ബാബു: (ശാന്തപനസ്പരംതിൽ) വിവര  
മൊന്നും വിശദമായി അറിഞ്ഞതില്ല. ഡോക്ടർ വയതശ്ലീ  
ഡുള്ളി. അദ്ദേഹം നോക്കേണ്ടും, അതിവിഭിജ്വനാഘട്ടമും,  
അശോകിനെ രക്ഷിക്കുവാൻ പരമാവധി പരിഗ്രൂമിക്കും.

കാംപ്രകാര്: (കല്ലുതടച്ചുകൊണ്ട്) യാന്തോഷ്‌ബാബു,  
എനിബന്ധാനും അറിഞ്ഞതുണ്ടാ, എല്ലാം വേണ്ടതുപോലെ  
നിന്നും ചെയ്യുകൊള്ളുണ്ടാ. താങ്കൾ എല്ലു പറയുമ്പോൾ  
അതുപോലെ മോഹൻ കേരിക്കും. (യളന്തം കയ്യേരയിൽ  
ചാരിയിരിക്കുന്നു.)

സഭനോഷ്ട് ബാബു: സമാധാനമായിരിക്കുക. നമ്മക്ക് മനഷ്യസാധ്യമായതെല്ലാം ചെയ്യാം. അതിൽ ശാംഖയും വേണ്ട.

ഡാംപ്രകാരം: മോഹൻ, അമ്മ അറിഞ്ഞെന്തോ?

ചുറ്റുമോഹൻ: അന്നയേയും മറരാറേയും ഇത്തുവരെ അറിയിച്ചില്ല. കുട്ടുകഴിഞ്ഞു അരിയിക്കാം പോരോ?

ഡാംപ്രകാരം: മതിയെക്കിൽ മതി. ഈതാ ഈതു കൈയിൽ വച്ചും ആവശ്യം വന്നാൽ എത്ര വേണാമെ കുലും ചെലവാക്കിക്കൊള്ളും. [ഒരു കെട്ട നോട്ടുകൾ കൊടുക്കുന്നു. വളരെ ദ്രുംബിച്ചിരിക്കുന്നു.]

യഭനോഷ്ട് ബാബു: [സർക്കിൽ ഇൻഡ്യൂസ്റ്റ്രി മഹമ്മ ഓഫീസിൽ അട്ടത്തു കിടക്കുന്ന ഒരു കമ്പെൻസിൽ ചെന്നീ തന്നെകാണ്ട്] മീ: മഹമ്മദാലി എവിടെ നിന്നാണെന്നുണ്ടെന്നു പോൻ ചെയ്യുതു്?

മഹമ്മദാലി: (വിഷാദത്തോടെ) റണ്ട് മെത്തൽ അക്ക ലെയുള്ള ഒരു സ്കൂളിൽ വൈട്ടിൽ നിന്നും. അഞ്ചു യേയും ഡോക്ടറേയും മാത്രമേ ഞാൻ വിവരം അറിയിച്ചു കൂട്ടു. സ്കൂളിൽ പോലും അറിയിച്ചിട്ടില്ല.

യഭനോഷ്ട് ബാബു: നിങ്ങളെല്ലപ്പോണ്ട് അതിത്തീയിൽ പോയതു്?

മഹമ്മദാലി: രാവിലേ എട്ട് മണിക്ക്:

സഭനോഷ്ട് ബാബു: ആമെല്ലാമുഖങ്ങായിതനോ?

മഹമ്മദാലി: ഞാൻം അശോക് കമാറും ദുപ്പത്തു പോലീസ് കോൺസ്ലൂബിൾസും.

സഭനോഷ്ട് ബാബു: അവരെക്കു എവിടെ?

മഹമഭാലി: വരന്നതേയുള്ളൂ, ഞാൻ അദ്ദോക്ക് കുമാരിനേയുംകൊണ്ട് നേരത്തെ ഇള്ളപ്പോന്ന. [മഹമഭാലി കൈലേസുകൊണ്ട് ക്ലിപ്പ് മുട്ടുണ്ടായെന്ന.]

യാന്താഷ്ട്രബാബു: മഹമഭാലി, എന്താ മറുള്ള വക്കം വല്ലതും പററിയോ? പക്കിസ്ഥാനികളുമായി വലിയ സംഘട്ടനം വല്ലതുമുണ്ടായോ?

മഹമഭാലി: അതെല്ലാം ഞാൻ പിന്നിട്ട് വിസ്തീരിച്ചപറയാം. ഈ ചെറുപ്പുക്കാരൻ അസാമാന്യനാണ്. ശരൂക്കളിൽ പതിനേന്നും പേരെ കൊണ്ടാടുക്കി.

ഓംപ്രകാശ്: എന്തു്? അദ്ദോക്ക് പതിനേന്നും പേരെ കൊന്നവെങ്ങ്യോ?

യാന്താഷ്ട്രബാബു: അതേ! വലിയ പരാത്മാകാണാിച്ചു.

മഹമഭാലി: അംഗ മൺിക്കുർ തന്നെയായിട്ടില്ല. അവർ അദ്ദോകിനെ വയരംതു കൂത്തി താഴെയിട്ടിട്ട്. രക്കം പള്ളരെപ്പോയി. തന്നെളാലാവുന്നപോലെ വച്ചു കെട്ടി, ഇന്ത്യാട്ട് കൈണ്ടപ്പോന്ന.

ജീവിയൻ ദോധനാക്കൻ: [പുറത്തുവന്നിട്ട്] ബന്ധുക്കളിൽ ആക്കെങ്കിലും ഒരാർക്ക് അകത്തുവരാം.

ഓംപ്രകാശ്: മോഹൻ, അക്കരേതയു ചെല്ലുക—വേണമെങ്കിൽ പിന്നിട്ട് തന്നെളെ വിളിച്ചാൽ മതി.

[മോഹൻ അക്കരേതയു പോകുന്നു.]

ഓംപ്രകാശ്: യാന്താഷ്ട്രബാബു പോകുന്നതല്ലെല്ലു നല്ലതു്?

യാന്താഷ്ട്രബാബു: നമ്മൾ രണ്ടുപേരും വികാരായീ നരാക്കം. ചാലുമോഹൻ വികാരം അടക്കാൻ കഴിവുള്ള വന്നാണ്. ഇപ്പോൾ അദ്ദോകിനു് കേഷാഡം ഉണ്ടാക്കിക്കൂടാ.

ഓംപ്രകാരഃ അമ്ഭം ശരിതനെ.

[കയ പോലീസ് കാൺസ്ലൂബിൽ കടന്നവന്ന് മഹമ്മ  
ദാലിയെ സല്വുട്ട് ചെയ്യുന്നു. മഹമ്മദാലി അയാളെ  
വിളിച്ചു് ഒരു വശത്തേങ്ങു മാതിനിന്ന് സംസാരിക്കുന്നു.]

കാൺസ്ലൂബിൽ: പെടോർ പാർട്ടി തിരിച്ചെത്തി.

മഹമ്മദാലി: സ്റ്റേഷൻ വന്നോ?

കാൺസ്ലൂബിൽ: വന്നു. യജമാനൻ വന്നേ ദൈയ്  
ക്രാസ്സ്‌വാൻ തുറക്കുള്ളിട്ടു എന്ന് മഹമ്മദേഹം പറഞ്ഞു.

മഹമ്മദാലി: (അല്ലോ അലോചിച്ചിട്ടു്) ഞാൻ ഉണ്ട്  
യന്നെന്ന വകയെന്ന പോയിപ്പറിയു.

സന്തോഷ്‌ബാബു: എന്നാ, മീ. മഹമ്മദാലി, പാർട്ടി  
യിലുണ്ടായിത്തുവരും തിരിച്ചെത്തി അല്ലോ?

മഹമ്മദാലി: അതാണ് കൊൺസ്ലൂബിൽ വന്ന പറ  
ഞത്തു്.

സന്തോഷ്‌ബാബു: എന്നാൽ സ്റ്റേഷനിലേക്കു ചെല്ലുക,  
ഈവിം തെന്തും ഇണംഗല്ലു.

മഹദായിലി: മീ. ചന്ദ്രമോഹൻ പുരത്തുവന്ന കണ്ടിട്ട്  
പോകാമെന്ന വിചാരിക്കുയാണ്.

സന്തോഷ്‌ബാബു: അതു കൊള്ളും.

[ചന്ദ്രമോഹൻ പുരത്തുവന്നു]

ഓംപ്രകാരഃ: മോഹൻ, എങ്ങനെന്നയിരിക്കുന്നോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഡോക്ടർ പറഞ്ഞു മരിവതു കുട്ടി  
തല്ലുന്നു. പശക്ക ഒക്കെ വളരെ നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതീ  
നാൽ വലിയ ക്ഷീണിക്കുണ്ട്. അശോകിനു ചേരുന്ന രക്കം  
അഞ്ചേപ്പശിക്കുയാണ് ഡോക്ടർ, അവനു നല്ല ഓർമ്മയുണ്ട്.

സന്തോഷ്‌ബാബു: വല്ലതും പരഞ്ഞതാ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഉള്ള്, മറി. മഹമ്മദാലിയുടെ ശ്രീടം അതിൽക്കിയിൽപ്പോകാനിരക്കു യബി “അൻസലൂദുക്കർ” ചെട്ടു കൊണ്ടു അത്യാവസ്ഥയും നേരിട്ടു. പകരം അതിൽക്കിയിൽ റോന്തിന പോകവാൻ ഒഴയിനിയിൽ ആരോഗ്യിലും തയ്യാറാണോ എന്നുപേശിച്ചപ്പോൾ അഭ്യാക്ക് മുന്നിട്ടിരിക്കാം. അങ്ങനെന്നയാണ് അവൻ അതിൽക്കിയിൽപ്പോകാൻ ശ്രദ്ധയായതു്.

കാംപ്രകാര്: കഷ്ടം! തന്നത്താൻ വലിച്ചുവച്ച വിന്ന യാണാല്ലോ ഇതു്. വായി! വിയി!!!

ചന്ദ്രമോഹൻ: എറുമുട്ടലിൽ ശരുക്കളിൽ പലരേയും അവൻ വകവത്തുണ്ടി. അതിലും അഭിമാനംകൊള്ളുന്നു. “നമ്മുടെ അതിൽക്കിട്ടു ജാഗ്രതയായി യാറക്കിച്ചില്ലെങ്കിൽ അതു് രാജ്യത്തിന വിപരത്തായിത്തീരു്” മെന്നാണ് എന്നോടു ചേരുന്ന ഒരു പ്രശ്നത്തു്. അവൻ കാര്യം മനസ്സിലായി വീക്കനു.

മഹമ്മദാലി: തോൻ ദ്രോഷനിലേക്കാനുംപോകതു് വിശ്വേഷം വല്ലതുമണ്ണങ്കിൽ അറിയിക്കുമല്ലോ?

സന്തോഷ്‌ബാബു: അറിയിക്കാം.

(മഹമ്മദാലി പോകുന്ന)

കാംപ്രകാര്: മേഡൻ, അമ്മയെ വിവരം ധരിപ്പിക്കണം?

സന്തോഷ്‌ബാബു: (പുറത്തുകൂടാക്കിയശേഷം) ഈതാ ശക്കത്തുാദേവി എത്തിക്കഴിത്തുണ്ടും. ഉണ്ണിളാദേവിയുമണ്ണും. [ശക്കത്തുാദേവി സംഭ്രമത്താട്ട പ്രവേശിക്കുന്നു. ഉണ്ണിളി പുറകേ വരുന്നു.]

ശക്തിളാദേവി: [ചന്ദ്രമോഹൻറ അട്ടത്തു ചെന്ന്] മോനേ, അശോകിൻറ നില എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അമ്മ എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു?

ശക്തിളാദേവി: അശോക് പദ്മക്കരു് ആത്മപത്രിയിലാണു് പട്ടംമാകെ ശ്രദ്ധിയായിരിക്കുന്നു. ചിലർ ഷോണ്ടിൽ വിളിച്ചു വിവശം ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. അവ നിഫ്പാർ എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു, മോനേ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: [സാവധാനമായി] തൊൻ അക്കത്തു പോയിക്കണ്ടു. നല്ല ഓർമ്മയുണ്ടു്, സംസാരിച്ചു. കുറച്ചു ക്ഷീണി മുണ്ടുക്കേയുള്ളൂ. പൂജ്യവിഗ്രഹം വെണ്ണമെന്നു് ഡോ കൂർ പറഞ്ഞു.

ശക്തിളാദേവി: (ഉൽക്കണ്ണയോട്) എന്നിക്കുവെന്ന കനം കാണുവാൻ സാധ്യിക്കുന്നേ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: [അല്ലെന്നു കൂട്ടണിയിട്ടു്] ഡോക്കു റോട്ട് ചോദിക്കാം.

ശക്തിളാദേവി: എന്നിക്കുവെന്ന കനം കാണുമാൻ കൈകകില്ലയോ? എന്നിക്കുക്കത്തുപോകും. [കരിഞ്ഞുകൊണ്ടു് വാതലിൽ മുട്ടുനു. ശമ്പുങ്കെട്ടു് ഡോക്കുടർ പുരുത്വത്തു]

ഡോക്കു: [ശാന്തമായി] ശക്തിളാദേവി എപ്പോൾ വനു.

ശക്തിളാദേവി: [സംഗ്രഹത്തോട്] ഡോക്കു തൊനു? പ്രോഫീസർ വനു. എൻ്റെ കാത്തിനെ ഒന്ന് കാണുമോ, കണ്ണു മതിയാറു.

ഡോക്കു: അതിനെന്നതാ, അല്ലോ ശാന്തമായിരിക്കുണ്ടു്, തന്നെ വെണ്ടതോക്കെ ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. ക്ഷീണിംകൊണ്ടു്

അംഗോക്ക് ഒന്നു മയ്യുകയാണ്. ഇപ്പോൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതു നല്ലതല്ല. മകൻറെ ക്ഷയല്ലെങ്കിലും പ്രധാനമാ?

ശക്തിളാദേവി: [വലിയ വിഷമന്ത്രാട] ഡോക്ടർ സ്ഥാനതു സ്ഥാനതിക്കുന്നു. എന്നാലും എൻ്റെ ഉള്ളിൽ വലിയ ഭീതി ഉണ്ടാക്കുന്നു.

ഡോക്ടർ: ആ ഭീതി കളയുവാൻ ഇഴപ്പരുന്ന മാത്രമേ കഴിയു. [അനന്തസ്വപ്നത്തിൽ] ശക്തിളാദേവി, ഞാൻ പറയുന്നതു ദയവായി കേൾക്കുന്നും. വീടിൽപ്പോയി യമാധാനമായിരിക്കുക. അംഗോക്കിനെ കാണാൻ യമയമാക്കുന്നും ഞാൻ വിവരമറിയിക്കാം. [ശക്തിയേതുകൂടുതലാക്കി പോകുന്നു]

ഓംപ്രകാശ്: [ആർദ്രമായി] ശക്തിളേ, ഡോക്ടർ! പറഞ്ഞതു കേട്ടില്ലോ? വീടിൽ പോയിരിക്കു. [ശക്തിളാദേവി ഓംപ്രകാശിന്റെ മുഖത്തെക്കുറഞ്ഞും നോക്കുന്നു. പിന്നീട് സന്തോഷിംബാബുവിനെ തൊழുത്തശേഷം പോകുന്നു; ഉശ്രമ്മിക്കു പുറകേയും. ചപ്പുമോഹൻ അവരെ അന്തമാറിക്കുന്നു.]

ഉശ്രമ്മിളാദേവി: [ചപ്പുമോഹന നോക്കി] വരേണ്ട. ഞാൻ അമ്മയെക്കാണ്ടപൊല്ലുണ്ടാം. ഇവിടെനിന്ന് ഇപ്പോൾ എന്നോടു പോകയുതു ശരിയല്ല.

ചപ്പുമോഹൻ: ശരി. അമ്മയെ യമാധാനിപ്പിച്ചു കൊള്ളുന്നും. വിനോദ് കൊള്ളജിൽനിന്നു വന്ന കാണ്ണും അവളേയും യമാധാനിപ്പിച്ചിത്തണ്ണും.

ഉശ്രമ്മിളാദേവി: അങ്ങനെതന്നെന്ന് [പോകുന്നു]

ഓംപ്രകാശ്: [ഉൺക്കണ്ണാഭരിതനായി] സന്തോഷിംബാബു, ശക്തിളയെ ഡോക്ടർ നിർബ്ബന്ധമായി പറഞ്ഞ യച്ചതെന്നു?

യന്തോഷ്‌ബാബു: [നയത്തോട്ടുള്ളി]. അമധ്യല്ലോ? മകനെ ഈ അവസ്ഥയിൽ കാണുന്നോൻ അതിങ്കവിശ്വസ്തു ദുഃഖിച്ചുനാവരം, അതോകം വികാരാധിനനാകം. അതു ഈ സ്ഥിക്കിയിൽ ആപ്പുറമായിത്തീരാം- അതായിരിക്കുണ്ടും കാരണം.

ഓംപ്രകാരം: [തള്ളുന്ന ഭാവത്തിൽ] അതുന്തോളം അവശേഷിലയിലാണോ അശോക്? [കല്ലീരൊഴുക്കുന്നു]

[വിനോദം യഥാജ്ഞം കോളേജ്വേഷ്യർക്കിൽ ഡാന്റാന രായി പ്രവേശിക്കുന്നു.]

യന്തോഷ്‌ബാബു: സരോജ് നിങ്ങളുടെനെയ റിംഗ്രേഡ്?

സരോജ്: അപ്പും, വിനോദ് പറയും,

വിനോദ്: കോളേജിൽ വാത്ത പരമ: ഉടനേ തെന്നും ഇന്നോട്ടു തിരിച്ചു, ഇവിടെ വയിട്ട് എടുപ്പത്തു മറിന്ത്രായി. ആൾക്കൂട്ടം നിമിശം അകത്തു കടക്കുവാൻ നിശ്ചയമില്ലായിരുന്നു: സരോജ് കല്ലീരൊഴുക്കുയുതു കണ്ണ് സന്തോഷ്‌ബാബുവിനെ പരിചയമുള്ള രൂപം അടയുള്ളവനു തിക്കിഞ്ഞാൽ ഇടയ്ക്കുള്ളി ഞണ്ണബൈ ഇന്നോട്ടു കയറരി വിട്ടു, ജേപ്പുന്ന് എങ്ങനെന്നയിരിക്കുന്നു?

സന്തോഷ്‌ബാബു: ഞാൻ അകത്തുപോയില്ല, മോ ഹൻ കണ്ണ്. ഒരു നബ്രൽപ്പുമുള്ള നിമിത്തം അതിയായ ക്ഷീണമുണ്ട്.

വിനോദ്: എയ്ക്കിട്ട് രക്തം കൊടുത്തില്ലോ?

സന്തോഷ്‌ബാബു: മോഹൻഞ്ഞാൻ രക്തം കൊടുത്തു, മതിയാവുമോ എന്നറിഞ്ഞില്ല.

വിനോദ്: രക്തം പോരെകിൽ ഇതാ തെങ്ങൾ രണ്ട് പേരുണ്ടെല്ലാ?

[ജൂനിയർ ഡോക്ടർ പുറത്തുവന്ന് യൈന്റാഷ്‌ബാബു വിനെ അക്കദേത്തു വിളിക്കുന്നു.]

യഹോജ്: (മുഖം കുനിച്ചുകൊണ്ട്) അട്ടുാ, ഡോക്ടർ റോച്ച് പറയും, തെങ്ങൾ രക്തം കൊടുക്കാമെന്ന്.

യൈന്റാഷ്‌ബാബു: പറയാം [അക്കദേതക്കുപോകുന്നു]

ചന്ദ്രമോഹൻ: [കൂംപ്രകാരിന്നെന്ന് അട്ടത്തുചെന്തിക്കു്] അട്ടുാ, കുറച്ചു ഡ്രോഡായോ മറ്റൊരു കൊണ്ടുവരരെ?

കൂംപ്രകാര്: എനിക്കിപ്പുാഴാനാനാവണ്ണ [നിഷ്ട്ട അതനായിരിക്കുന്നു]

ചന്ദ്രമോഹൻ: [മറ്റുള്ളവരോടായും ഡ്രോഡായും] ഇഞ്ചേരനിശ്ചയം എന്നാണെന്ന് നമ്മുടായിരിയാൻ ഡായിക്കീ സ്ഥലേ, എത്തും സഹിക്കവാൻ നാം യന്നല്ലരാക്കും, അല്ലാതെ എന്നാണ് ജീവിതത്തിൽ പോംവഴി?

[യൈന്റാഷ്‌ബാബു പുറത്തുവരുന്നു]

യഹോജ്: അട്ടുാ, അദ്ദേഹത്തിന്നെന്ന് നില എന്നെന്ന തീരിക്കുന്നു?

യൈന്റാഷ്‌ബാബു: [മുഖം തിരിച്ചുകളിയുന്നു. കുമ്പി നീൻ ധാരയായി ഒളക്കുന്നു] മോഹൻ, അഭ്രാകിനെ കാണാണെ മെയ്യാറുചെടുള്ളവക്ക് കാണാമെന്ന് ഡോക്ടർ പറഞ്ഞു.

ചന്ദ്രമോഹൻ: അട്ടുാ! അഡോകിനെ കാണാണെ കുഞ്ഞിൽ അക്കദേതക്കു പോകാം.

**ഓംപ്രകാരം:** എനിക്കു കാണേണ്ട മക്കന്. എൻ്റെ മുത്തെക്കണ്ണിനെ ഇവയാർ വകവയ്ക്കുന്നീ. ഇവൻ്റെ ശത്രീയം അതായോ? മോഹൻ, എനിക്കു കാണേണ്ട, എനിക്കു കാണേണ്ട. [കരഞ്ഞം]

**വിനോദ്:** [ശ്രോകതിള്ളയായി] തന്ത്രമിക്കാനു കാണുമോ?

[ചന്ദ്രമോഹൻ സന്തോഷ്‌ബാഖുവിൻ്റെ മുഖത്തെക്കു നോക്കുന്നു.]

**സന്തോഷ്‌ബാഖു:** [സരോജിൻ്റെ മുഖത്തുനോക്കാതെ] കണ്ടിട്ടിന്ത്യപോരണം, അവിടെ അധികം നില്കുത്തതു്.

[അക്കരേതുക്കു കടക്കുന്ന സരോജിനെ സന്തോഷ്‌ബാഖു ദേശന്യതയോടെ നോക്കുന്നു.]

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** [പതിനേത്തു സ്വന്തത്തിൽ—സന്തോഷ്‌ബാഖുവിനോട്] യമോജിനു് ബോധക്കേടു മറ്റൊ വരുമോ എന്തോ!

**സന്തോഷ്‌ബാഖു:** ഇപ്പു അവൻ ഉച്ചുള്ള വള്ളാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് അക്കത്തു പോകുവാൻ തോൻ ആക്കുതി ചെയ്തു്. എതായാലും മോഹൻകുട്ടി അക്കരേതുക്കു ചെല്ലുകു് [ചന്ദ്രമോഹൻ മറിക്കുകയെത്തു കടക്കുന്നു. ഓംപ്രകാരം ദ്വിഃഭാർ തന്നായി മുഖം കുനിച്ചിരിക്കുന്നു. സന്തോഷ്‌ബാഖു അധ്യപ സ്ഥനായി അഞ്ചാട്ടുകുന്നോടും നടക്കുന്നു. അപ്പുയുമയ്യുണ്ടി ഒള്ളിൽ കണ്ണിൽ തുടച്ചുകൊണ്ടു ചന്ദ്രമോഹനം വിഞ്ഞാക്ക രഞ്ജുകൊണ്ടു പെൺകുട്ടികളും വരുന്നു. കരച്ചിൽകേളു തല്ലന്നവിഴാൻ തുടങ്ങിയ ഓംപ്രകാരിനെ ചന്ദ്രമോഹൻ കാഞ്ഞുന്നു.]

[കർട്ടുൻ]

## രംഗം എടുച്ച്

[യോലം—താംപ്രകാരിക്കുന്ന സ്വീകരണമുറി.

സമയം—താവിലെ ഏഴുരമൺ.]

പഞ്ചാബ് ഇലവൻകുംഭിക്കുന്ന ഡോക്ടറായ നാഗേരു  
കൈ ലതക്കബാളുമായി പ്രവേശിച്ചു് സെററിയിൽ ഇരി  
ക്കുന്നു. അല്ലോ ഇരുന്നതിനുശേഷം ഏഴുന്നുറു് വാത  
ചിൽ മുച്ചുനു. വാതിൽ തുറന്ന മുച്ചിന്ത പേഷ്ടതിൽ,  
മുളാനവദനനായി ചങ്ഗമോഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.]

ചങ്ഗമോഹൻ: [ആശ്വയപ്രത്യേകാട്ടം നാക്കത്രതാട്ടംതുടർന്ന്]  
ഹാ! ഡോക്ടർ നാഗേരുയോ!! [കരണ്ണതുകൊണ്ടു കെട്ടിപ്പുറി  
ടിക്കുന്നു.]

നാഗേരു: മോഹൻ, സമാധാനിക്കു. [ആദ്ദേശം വിട്ടു  
രണ്ടു പേതം ദേഹരിയിൽ ഇരിക്കുന്നു.]

ചങ്ഗമോഹൻ: [കണ്ണ തുടച്ചുകൊണ്ടു്] നാഗേരു  
ഇതെങ്ങുമെന്ന അറിഞ്ഞു?

നാഗേരു: [ശോകഭാവത്തിൽ] അശോകിനു് പരക്ക  
പററിയ വിവരത്തിനു് നാലുമൺകു ഫ്ലോർപ്പു്-സ് കണ്ണൾ  
കുലിവിക്കുന്നു ടെലഗ്രാഫ് കീറ്റി. തൊൻ വീഴിലില്ലായിരുന്നു.  
വന്ന ഉടനെ തിരിച്ചു്; വഴിയിൽവച്ചു് എൻ്റെ കാരിനു  
കേടായി. അതുകൊണ്ടാണു് ഇതുവും താമസിച്ചതു്.   
ഇവിടെ എത്തി ഇന്ത്യൻ പത്രം കണ്ടെപ്പാണു് വിവരം  
അറിയുന്നതു്. (ചുംബക്കിതനായി) അശോകിനു ഒന്നു കാണാ  
വാനോ എന്തെങ്കിലും ഒന്നു് ചെയ്യാനോ എന്നിക്കു ഡായി  
ചുംബക്കു. [കണ്ണകു തുടക്കുന്നു]

**ചത്രമോഹൻ:** [ഇടരിയ സ്വന്തതിൽ] ജീവിക്കാണു തൊൻ അവൻറെ ജേയപ്പനായിതനു എന്ന മാത്രമേ ഉള്ളി. വാസ്തവം ചത്രതിൽ നാഗദ്രോധനായിതനു അവൻറെ ജേയപ്പൻ. അതെന്നിക്കെ നല്ലവണ്ണം അറിയാം.

**നാഗദ്രോധന:** [ക്ലിനിക് ത്രഞ്ചുക്കാണ്ട്] എൻറെ കൊച്ചുഞ്ജനപ്പോലാണ് തൊൻ അശോകിനെ കത്തിയിരുന്നതു്. പഠിക്കുന്ന കാലം മുതലേയുള്ള നമ്മുടെ മെമ്പ്രൈസ് അതിനൊരു കാരണമായിതനു. നുലക്‌ഷൻ കിട്ടുമെന്ന കാര്യം എന്നോടു പാർത്തിപ്പാണു് അശോക് ചണ്ണി റാറിൽ നിന്നും ഇന്ത്യാട്ട് വന്നതു്. ഉദ്ദ്യാഗം ഫോക്കിക്കെ തടസ്സമാക്കുമെന്നൊരു വേദം മാത്രമേ അശോകിന്റെയായിരുന്നുള്ളി.

**ചത്രമോഹൻ:** അവൻ മരംരാത സ്ഥിരവുമണ്ഡായിരുന്നില്ല. അച്ചുനേരിയും അമ്മയും ജീവനായിരുന്നു അവൻ. ജേയപ്പൻ മരിച്ചു; തൊൻ പച്ചാളിത്തിലും പോയി. പിയോട്ട് അവനിലായിതനു അവതരം ആരു മുഴവൻ!

**നാഗദ്രോധന:** തൊൻ വിശദവിവരമൊന്നും അഭിജ്ഞില്ല, പത്രത്തിൽനിന്നും ചിലവത്തല്ലാം മനസ്സിലായതെന്നുള്ളി.

**ചത്രമോഹൻ:** [ക്ലിനിക്കോട്ടക്ക്] ഒക്കെ വാർന്ന പോവുക നീമിന്തമാണു് അവൻ മരിച്ചുതെന്ന ബോക്സ് പഠിച്ചു. അവസ്ഥാനന്മിഷംവരെ ഓർമ്മയുണ്ടായിരുന്നു. പത്രത്തിലെത്തുചൂതിരുന്നു തൊൻ കണ്ണില്ല.

[സുഭാഷ് അക്കദേതക്ക് ഒരു പത്രവുമായി ബാടിവരുന്നു]

**സുഭാഷ്:** അച്ചു, ഇതാ അങ്ങിളിനേൻ പടം. [പത്രം കാട്ടിക്കൊടുക്കുന്നു.] അച്ചു, അക്കിൽ ഫോക്കിയിൽ ജയിച്ചു?

ചന്ദ്രമോഹൻ: [പത്രം വാങ്ങി തനാക്കുന്നു. കണ്ണനീർ യാരയായി ഒഴുകുന്നു] സുഭാഷ്, നീ പോയിക്കെളിക്കു.

സുഭാഷ്: അപ്പുനെന്തിനാണു് കരയുക്കുതു്? ഞാൻ അഖിയോടു പറഞ്ഞുകൊടുക്കും.

ചന്ദ്രമോഹൻ: സുഭാഷ്. നീ പോയിക്കെളിക്കു.

അപ്പുൻ ഈ അക്കിളിമായി സംസാരിക്കും.

സുഭാഷ്: ഇതല്ല എൻ്റെ അക്കിൽ. അക്കിൽ മോ ക്കിയും കഴിഞ്ഞു് ചാക്ക് ലറ്റും കൊണ്ടു വരും.

[അ കരുതു് “സുഭാഷ്, സുഭാഷ്” എന്ന വിളി]

ചന്ദ്രമോഹൻ: സുഭാഷ്, നിനെ അമ്മ വിളിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ചെല്ലു്, അല്ലെങ്കിൽ അമ്മ ദേശ്യപ്പെട്ടും.

[സുഭാഷ് പോകുന്നു.]

നാഗേരു: കൂട്ടികൾ കാര്യമരിയാതെ പറയുന്ന വാക്കു കുറഞ്ഞും നമ്മുണ്ടും വെബനിപ്പിക്കും.

ചന്ദ്രമോഹൻ: പത്രത്തിലെ റിപ്പോർട്ട് ശരിയാണു്. ഒരു കാര്യം അവൻ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യാതിരുത്തു നന്നായി. (കണ്ണനീരോഴുക്കുന്നു.)

നാഗേരു: എന്നാണുതു്?

ചന്ദ്രമോഹൻ: (നാഗേരുയെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു്) എൻ്റെ അമ്മ വീണാപോയി. ഇതുവരെ എഴുന്നേററിടിപ്പിൾ ബോധമില്ലാതെ കിടക്കുകയാണു്. (അമൃക്കിക്കരയുന്നു.)

നാഗേരു: എന്തു്! അമ്മ ബോധംകെട്ടു വീണാനോ!

ചന്ദ്രമോഹൻ: (കണ്ണ തുടച്ചുകൊണ്ടു്) ഇന്നൈലെ അശോകിൻ്റെ ശവശരീരം കണ്ണപ്പോർ അമ്മയു് വളരെ ക്ഷാദ്രിഭൂതായി. പക്ഷേ അതു് അമ്മ താങ്ങാി. എയാൽ

ഒഹിപ്പിക്കാവാനായി രേഖം എഴുതുമ്പോൾ ആമുഖ വീണാ പോയി.

നാഗരഗ്രു: (ആശ്വര്യത്തോടു ഭേദവുംതാഴെ) എഴുപ്പാ ശായിതനോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഈന്നലെ രാത്രി പത്രം മണിയോടുകൂടി.

നാഗരഗ്രു: എന്നിരുത്തുമെങ്കുറു?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഞാൻ ദയനക്കുയിൽക്കൂട്ടു പോയി. സന്ദേശംബാബു പെട്ടെന്ന റോക്കർരെ മുട്ടിക്കൊണ്ട് വന്ന വേണ്ടതു മുൻ്നുഷ്കൾ ചെയ്തു.

നാഗരഗ്രു: അമ്മ എവിടെ കിടക്കുന്നു.

ചന്ദ്രമോഹൻ: നമ്മകൾ അക്കദേശത്തു ചേപ്പാക്കാം,

(ബാഗ്രമച്ചത്തുകൊണ്ട് നാഗരഗ്രു ചന്ദ്രമോഹൻെ പുറകേ മുറിക്കുകയുണ്ട് പോകുന്നു.)

(സന്ദേശംബാബു പ്രവേശിക്കുന്നു)

സന്ദേശംബാബു: (ആത്മഹതം) കിളി പറന്നപോയ മുട്ടപോലായല്ലോ ഈ ഗ്രാമം. കജ്ഞാ! വിധിപിലാസം തന്നെ. ശക്തിലാഡോവിക്ക് സേവായം വീണോ എന്തോ! ഈ ശപരൻ രക്ഷിക്കുന്നു !!

[ഒരു നായിക്കാണിനു പത്രമട്ടു നോക്കി. അദ്ദേഹം ക്രമാരായിരുന്ന പട്ട കാട്ട് കല്ലും പാക്കാം. സൂഖ്യധാരാവിലാഡിരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രമോഹൻ നാഗരഗ്രുയും മുറിയിൽ നിന്ന് പുറത്തു വരുന്നു ]

ചന്ദ്രമോഹൻ: (അല്ലങ്ങനെ സന്ദേശംബാബുവിനെ നോക്കിനിന്നിട്ട്) സന്ദേശംബാബു!

സന്ദേശംബാബു: (ഒരു ചെറിയ ശഞ്ചലലാട) ആ! മേഖൻ, എന്നു ചുഡുന്നു ചാന്തിച്ചിതനുപോയി. അമുഖം ക്രാനിജൈരിക്കുന്നു?

**ചന്ദ്രമോഹൻ:** ഈതാ ഡോക്ടർ നാഗേരു. അദ്ദേഹം ഇപ്പോൾ അമ്മയെ പരിശോധിച്ചതെങ്കളുണ്ട്.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** നമ്മുട്ടാരം ഡോക്ടർ. തനാൻ അഞ്ചൽയെപ്പറാറി ധാരാളം കേട്ടിട്ടണ്ട് കണ്ണതു സന്തോഷമായി.

**നാഗേരു:** നമ്മുട്ടാരം. അഡ്ഡോക്ക്‌കമാർ അഞ്ചലുടെ കാര്യം എപ്പോഴും പറഞ്ഞും. ഈ കുടുംബവുമായി അഞ്ചല ഫീൽഡ് വേഴ്ച എത്രതേണ്ടാളുമാണെന്നും എനിയ്യറിയാം. മോഹൻ അഞ്ചലുടെ പേരു് അല്ലോ മുന്തു് പറഞ്ഞതെന്തെ യുള്ളു്.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** ശക്തിളാദേവിയുടെ നില എന്താണോ?

**നാഗേരു:** (മുവം ചുളിച്ചുകൊണ്ട്) വലിയ ഷോകാണോ. അപകടമൊന്നും ഉണ്ടാക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്നാലും ഒരുക്കിക്കണ്ണം കന്നരണ്ടാഴ് ചല്ലുള്ളിൽ കാർമ്മ വന്നുക്കാം. അപ്പോൾ ഈ മുഖഃഖംകൊണ്ട് ഷോകാണ്ടായാൽ ആ പ്രത്യാധ്യക്ഷം.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** ആ ഘട്ടം വിഷമം തുടാതെ കഴി എത്താലോ?

**നാഗേരു:** പിന്ന വളരെയൊന്നും പേടിക്കാനില്ല ബുദ്ധിമാന്യമോ മറ്റൊ സംഭവിച്ച എന്ന വരാം.

**സന്തോഷ്‌ബാബു:** ഈ ആളാതം വളരെ കംറക്കായിപ്പോയി. ഇതു് ഈ കുടുംബത്തെ തകക്കമല്ലോ ഡോക്ടർ! കാർമ്മവന്നാലും ശക്തിളാദേവിക്ക് കാര്യങ്ങൾ നോക്കുവാനാവില്ലെന്നല്ല ഡോക്ടർ സൂചിപ്പിച്ചതു്?

നാഗേര്യ: അതേ, (മുവഭാവം മാറ്റി) അക്കമുട്ടെ  
കാര്യത്തിൽ മുഴക്കിപ്പോയതുകൊണ്ട് അക്കുളമ്പുറരി അനോപ  
ഷിക്കവാൻ ഈട കിട്ടിയില്ല. എത്രാണ് അക്കുൾ ന  
അവസ്ഥ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: (ക്ലീറോട്ടുടർന്ന്) അക്കുൾ എത്രാ  
ണ്ണാരന്നുപ്പജ്ഞനായിത്തീന്തിന്നിരിക്കുന്നു. ഒന്നിലും ഒരു  
താല്പര്യവുമില്ല ഒന്നിനും തിട്ടവുമില്ല. അന്നോകിശ്ശേരി മുറി  
യിൽത്താനെന കിട്ടുന്നു.

നാഗേര്യ: എന്നാൽ ഉണ്ടെന്തെങ്കിൽ. എത്രാധാരം മററ  
നാൽ ഞാൻ വരും. അപ്പോൾക്കാണാം. അക്കമുള്ള് ഈ  
ചികിത്സകൾ ചെയ്യു. (കറിപ്പുമുട്ടിക്കൊടുക്കുന്നു) മററ  
നാൽക്കാണാം. സമാധാനമായിരിക്കു, (പോകുന്നു)

യന്ത്രാഷ്ട്രബാബു: നാഗേര്യ എത്രയോ സുപ്രധാനിലും  
നായ ദയാളുന്നരാണി! നല്ല സ്വഭാവവുമാണെല്ലാ,

ചന്ദ്രമോഹൻ: തെങ്ങിൽ സ്ത്രാഫ്സ് മേറരുംയാണ്. അന്നേ  
നാഗേര്യ നല്ല പ്രകൃതക്കാരനാണ്.

സംഗതാഷ്ട്രബാബു: അദ്ദേഹത്തെപ്പോലുള്ളതു ഒരു  
ദയാളുന്നരക്കാണ്ട് ശ്രദ്ധിതളാദ്ദേവിയെ ചികിത്സിപ്പിക്കാൻ  
സാധ്യമായതു് വലിയ ഈശ്വരപരാശരഗ്രഹം തന്നെ.

ചന്ദ്രമോഹൻ: വലിയ ഈശ്വരപരാശരഗ്രഹം തന്നെ.  
സംശയമില്ല. (മുവഭാവം മാറ്റി) സംഗതാഷ്ട്രബാബു, ഈ  
സംഭവം സംരാജിനെ എത്രെന്ന ബാധിച്ചു?

സംഗതാഷ്ട്രബാബു: ഈന്നലെ ആളുപത്രിയിൽ വച്ചു്  
അവളുടെ ഏദാം തകർന്നതായി എന്നിക്കു തോന്തി.  
എക്കിലും അവശേഷപ്പറരി നേരം ആശങ്കിക്കേണ്ടതില്ല.  
അവൻ ഉറപ്പുള്ളവളാണ്.

**ചാറുമോഹൻ:** കഷ്ടം! സന്ദേശിന് ഇന്ത്യൻയാര  
വാസമ വന്നല്ലോ, സന്ദേശം ബാബു. (കല്ലു കൾ തുടങ്ങുന്ന.)  
ഈതു് അണ്ണയുടെ ഫുദയന്തര എത്രതോളം കരളൻ  
ണ്ണനു് എനിക്കു് ഉട്ടപ്പിക്കാം. പക്ഷേ അണ്ണു് എല്ലാം  
അടക്കക്കാണു്.

**സന്ദേശം ബാബു:** അടക്കാതെ എത്ര ചെയ്യും? (ഒല  
ഗ്രാഫ് പ്രൈസ് വരുന്നതു കണ്ടിട്ടു്) ഇതു, ഒലഗ്രാഫ്  
പ്രൈസ് വരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ്, തുനിനേൽ കൗഖായോ?

[പ്രൈസ് അക്കത്തു വരുന്നു. ചാറുമോഹൻ ഒപ്പിട്ട്  
ഒലഗ്രാഫ് വാണി വായിച്ചുട്ടു് സന്ദേശം ബാബുവിനൊ  
എല്ലിക്കനു. അദ്ദേഹവും വായിക്കനു. അല്ലനേരം രണ്ട്  
പേരും മുകരായിരിക്കുന്നു.]

**ചാറുമോഹൻ:** സന്ദേശം ബാബു, ഇതൊരു വലിയ  
പരീക്ഷണമായിരിക്കുന്നല്ലോ! കമ്പി കൃതിയാലുടൻ തിരികെ  
ഡൈമനാണു നിർദ്ദേശം.

**സന്ദേശം ബാബു:** ഇതൊരു വെറും പരീക്ഷണമല്ല.  
മൊഹനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു അണ്ണിപരീക്ഷണം  
തന്നെ. (അല്ലോ ചിന്തിച്ചുശേഷം) പക്ഷേ .....വേണ  
മെങ്കിൽ --- --- ....

**ചാറുമോഹൻ:** (അധികം ഭീതയോടെ) വേണെ മെ  
ങ്കിൽ ഇതു പാരിക്കണമെത്തെ നോറിടാതെ ഭീതവായി ഒഴിഞ്ഞു  
മാറാമെന്നോ?

**സന്ദേശം ബാബു:** (മയപ്പെട്ട യൈരഞ്ഞിൽ) തൊന്ത  
നു ചിപ്പിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചതിനെ ഇതു നിർദ്ദയമായി  
വ്യാവ്യാനിച്ചാലോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: അല്ലോതെ എംഗ് ആ സുചന എങ്ങ് നേയാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു്?

സന്തോഷ്‌ബാബു: (സാവധാനത്തിൽ) മോഹൻറ സേവനം ഉടനടി അപരിത്യാജ്യമല്ലെങ്കിൽ കരാച്ചുനാർക്കുടി കഴിഞ്ഞു ചെന്നാൽ മതിയെന്ന് അധികാരികൾ സമകീ കുണ്ടലു്?

ചന്ദ്രമോഹൻ: (അല്ലോ ഗൗരവസ്പദത്തിൽ) ദൈനനി കല്പവത്തന്നേള്ളടെ രഹസ്യം അന്തു് അറിയുന്നില്ല. കച്ചിലെ വെടിനിറുത്തൽ രേഖ വെറുമൊരു ജലരേഖയാ തിരന്ന. ഇൻധയുമായി രജന്നയ്ക്കുള്ള ഒരു മണ്ണാഭാവം പകിഡിമാനു് ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അതുണ്ടാക്കാൻ ശ്രവത്തെ സിൻഡിക്കേറികൾ അംഗവദിക്കുമ്പില്ല.

സന്തോഷ്‌ബാബു: ഈ കരാറിന്റെ പേരിൽ പിന്നെ എന്തിനാണ് നമ്മുടെ പ്രിയപ്പെട്ട പ്രധാനമന്ത്രി ഇതുനേതാളും രകാറം കേട്ടതു്?

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഈതിന്റെ പേരിൽ ഈക്കൂട്ടക്കും സജജ്ജീകരണത്തിനു് അല്ലോ സമയം നേടിയെടുത്തു. ഈതാണു് എൻറെ ഉശഹം. പകിഡിമാൻ കരാർ പാലിച്ചു തന്നെവെക്കിൽ നമ്മുളും അതു പാലിക്കുമായിരുന്നു. സംരീയ മില്ല. പക്ഷേ അവർ അംഗീകാര ചെയ്യുമെന്ന വിശദയിക്കു തന്ത്രി മുഖ്യത നമ്മുടെ നേതാക്കന്നൂർക്കില്ലായിരുന്നു.

സന്തോഷ്‌ബാബു: അപ്പോൾ ഈന്നലെ നടന്ന സംഘ കൂനം കരാറിനിന്തു സംഭവമല്ലെന്നാണോ മോഹൻറ അഭിപ്രായം?

ചന്ദ്രമോഹൻ: തീർച്ചയായും. അവർ നേരിട്ട് യുദ്ധ തന്ത്രിനിന്നുകഴിഞ്ഞതെന്നു സുചനയായിട്ടാണു് ഞാൻ ഇയലബത്തെ സംഭവത്തെ കാണുന്നതു്.

സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി: അന്തഃനായാജീവനിൽ ഒരു യുദ്ധം തന്നെ ചൊട്ടിപ്പുറമ്പ്പടാൻ സാധ്യതയുണ്ടാ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: പക്ഷിസമാൻ യുദ്ധപ്രവാഹനം ചെയ്യാൻ എനിക്കെതിൽ അത്രക്കത്തുണ്ടാവില്ല.

സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി: ഈ പരിത്യഃസ്ഥിതിയിൽ മോഹൻ ഇവിടെ നിന്ന് പോകുന്നതു

ചന്ദ്രമോഹൻ: അമ്മയുടെയും അച്ചുനേരയും ഇപ്പോൾ ശത്രു അവസ്ഥ നിമിശത്തും സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദിനള്ളൂ ആർത്ത ഞാൻ മനസ്സിലാക്കുന്നു. അല്ലാതെത്തന്നെ എൻ്റെ പ്രദയം പൊട്ടിരതകതകയാണ്. എൻ്റെ കുടുംബം കരിക്കലിലെറിഞ്ഞെ കല്പനാടിപോലെ തകന്നവല്ലോ. പക്ഷേ യോദ്ധാവായ എനിക്കു് എന്നേരതായ കത്തവ്യമില്ലോ?

സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി: മോഹനൈനാൽ യോദ്ധാവു മാത്രമില്ലോ. പുത്രനം തുടിയല്ലോ? ജനങ്ങളിയെപ്പോലെ ജനനിയും ആദരണിയയല്ലോ?

ചന്ദ്രമോഹൻ: സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു താല്പര്യങ്ങളും പൊതുത്തപ്പുടാതെ വന്നാൽ—?

യംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി: പൊതുത്തപ്പുടാതെ വന്നാൽ—?  
ചന്ദ്രമോഹൻ: (നിശ്ചയഭാർഡ്യത്വാട) ജനങ്ങൾ ആദ്യം, ജനനി രണ്ടാമതു്!

സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി: (ചിന്താഭരിതനായി) “ജനങ്ങൾ ആദ്യം, ജനനി രണ്ടാമതു്.”— (ആലോച്ചിച്ചു നിൽക്കുന്നു)

ചന്ദ്രമോഹൻ: സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി ഇവിടെ ഇരിക്കുമല്ലോ?

സംഗോഷ്ഠിപ്പാബ്ദി: ഞാൻ ഓഫ്പുക്കാൾക്കെന്നു ഒന്നു കണക്കിട്ടു വരും.

ചന്ദ്രമോഹൻ: എന്നാലുംനാന്നൈന്നയാകട്ടെ; ഞാനും വേഗം വന്നേക്കാം.

[കർഡ്സ്]

## രംഗം എട്ട്

[സുമലം—ഓംപ്രകാശിനീൻ്റെ സ്വർഗ്ഗരണമുറി.

സമയം—രാവിലെ ദൈത്യര മൺ].

ഓംപ്രകാശിനീനെ കണ്ണിട്ടു തിരിച്ചുവന്നു സന്തോഷ്

ബാബു ഒന്നറിയിൽ ചിന്നാറുള്ളനായിരിക്കുന്നു.]

സന്തോഷ്‌ബാബു: (ആത്മഗതം) ആ കാഴ്ച എന്നെല്ലാ മുദ്ദയിൽ പിളിക്കുന്നു. ഓംപ്രകാശ് അശോകിനീൻ്റെ കുട്ടി ലഭിച്ചതെന്നു കീടക്കകയാണ് മയഞ്ഞുന്നു. അസ്പദമായി മയഞ്ഞുന്നു. അതു കണ്ണാൽ ചല്ലുമോഹൻ പിന്നെ എങ്ങനെ പോകം! ശൈത്യലാഭവിയുടെ കമ ഇതിലും കഷ്ടം!

ഉർക്കമില്ലാദേവി: (പെട്ടേനു കടന്നവന്നു) സന്തോഷ്‌ബാബു, ഈ കണ്ണില്ലോ? എഡാഷിനീൻ്റെ അപ്പും.....

സന്തോഷ്‌ബാബു: മോഹൻ എത്തു ചെയ്യും?

ഉർക്കമില്ലാദേവി: (കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) പാക്കിഞ്ഞു പുത്തിയാക്കി, മുള്ളു ചെയ്യാനാരംഭിക്കുന്നു. ഈ തന്ത്രങ്ങായ കുട്ടംകരുംാ! ചോദിച്ചിട്ടിട്ടു് ഒന്നും പരയുന്നില്ല.

സന്തോഷ്‌ബാബു: (വ്യാകലതയോടെ) ഉർക്കമില്ലാ ദേവി, വിഷമിക്കാതിരിക്കും.

ഉർക്കമില്ലാദേവി: സന്തോഷ്‌ബാബു, ഞാനെന്നുണ്ടെന്നു വിഷമിക്കാതിരിക്കും? ഈ അവസ്ഥയിലിവിംബനിന്തീരണാണുപാധാൻ——?

സന്തോഷ്‌ബാബു: മോഹനെ അടയിൽത്തരമായി തിരിച്ചു വിളിച്ചിരിക്കകയാണ്. ഉംഗേതനെ പോയേ

തീരു. ഉശർമ്മിളാദേവിക്കരിഞ്ഞുള്ളോ മിലിറററിയിലെ ചട്ടങ്ങൾ?

ഉശർമ്മിളാദേവി: മിലിറററിച്ചട്ടങ്ങളുടെനിക്കരിയാം, സന്ദേശം ബാബു: എന്നാലും ഈ അവസ്ഥയിൽ... (ക്രിസ്തീ രാഴ്വക്കനം.)

സന്ദേശം ബാബു: എത്തവസ്ഥയിലായാലും നമ്മൾ തിലെള്ളു ചെയ്യാൻ കഴിയും?

ഉശർമ്മിളാദേവി: സന്ദേശം ബാബു വിചാരിച്ചാൽ ഇതിനൊരു പോംവഴിയുണ്ടാവും. ഡിപ്പന്റ് മിനിസ്റ്റർ വരെ അന്നേയ്ക്കു് പരിചയമുള്ള വരാണ്ടല്ലോ. തന്നെള്ളടട നില അവരെ ധരിപ്പിച്ചാൽ ...അവതം മരംചൂരലെ?

സന്ദേശം ബാബു: അങ്ങനെനെ വല്ല പോംവഴിയും കാണാമെന്തിരിക്കാം. എന്നാൽ അതിനോടൊന്നും ചല്ലുമോ എൻ്റെ യോജിക്കേയില്ല.

ഉശർമ്മിളാദേവി: അതെങ്ങനെയറിയാം സന്ദേശം ബാബുവിനു്?

സന്ദേശം ബാബു: മോഹനോടു് ഈ തൊനൊന്നു നൂച്ചിപ്പിച്ചുനോക്കാതിരിക്കും.

ഉശർമ്മിളാദേവി: എന്നാൽ?

സന്ദേശം ബാബു: മോഹൻ അതിനെ നീർദ്ദാക്ഷിണ്യം തടസ്സം.

ഉശർമ്മിളാദേവി: അതാണ സപ്രഭാവം. അവനവരെന്നു ഡൈറ്റിനെന്നു പറഞ്ഞാൽ അല്ലോ പോലും വധുത്യാസം വരുത്തുകയില്ല. എൻ്റെ അക്കൂൾ പോലും ഇതുണ്ടാളും കണ്ണിശേം പാലിച്ചുകൊണ്ടില്ല.

സംഗ്രഹാഷ്ടിബാബു: എന്നിക്കു് അപ്പുതെന നേരിട്ട് പരി ചയമല്ലു: പങ്കേ, അദ്ദേഹം തന്റെ കർത്തവ്യനിർവ്വഹണ ത്വിനാവേണ്ടി എത്തു ത്യാഗവും അനംഗീകാരന ആളാഞ്ഞനും തൊൻ കേട്ടിട്ടിണ്ടു്.

ഉശർക്കിളാദേവി: അതു ശ്രദ്ധിയാണു് അതുകൊണ്ടു് എന്നും പലപ്പോഴും വിഷമിച്ചിട്ടിട്ടുമെന്തു്.

സംഗ്രഹാഷ്ടിബാബു: അപ്പോൾ കാൽമെല്ലാം അറിയാ മല്ലോ. ഈനി തൊൻ വിശ്രാംപിച്ചുന്നും പറയേണ്ടതി മല്ലോ:

ഉശർക്കിളാദേവി: അയ്യോ! എന്നാൽ ഇത്തെന്നയാര വസദ അനൈന്ത്യമുണ്ടായിട്ടില്ല. അതെതാക്ക സഹിക്കാ മായിതനും ഇതെന്നിക്ക താഴ്വാൻ വയ്ക്കും. സംഗ്രഹാഷ്ടിബാബു (മരജ്ഞനം)

വിനോദ്: (പ്രവേശിച്ചു്) ചേച്ചി, മുക്കണ്ണപുഡാതി രിച്ചു. ജ്യോഷ്യൻ പോകവാനരച്ചു. ആക്കം തകയുവാനാ വിച്ചു. തന്യാൻ പാടില്ലതാനും.

ഉശർക്കിളാദേവി: വിനോദ് ജ്യോഷ്യനോട് സംയാ രിച്ചു?

വിനോദ്: സംസാരിച്ചു:

ഉശർക്കിളാദേവി: എത്തു പറഞ്ഞു?

വിനോദ്: കാഷ്ടമീറിലേക്കു പോകുന്ന എന്ന മാത്രം. മുഖഭാവം കൊണ്ടരിയാം ആ നിശ്ചയത്തിന മാറ്റമില്ലെന്നു്.

സംഗ്രഹാഷ്ടിബാബു: മോഹൻ യീരുന്നും ആദർശവാ ദിയുമാണു്. രണ്ടുനൃത്യവനമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവി തലക്കും. അടിയുറച്ച ചില വിശ്രാംപണങ്ങളും ആ സേവ നന്തിനേരു പിയിലുണ്ടു്. ഒരിക്കൽ എന്നോടു് അതേപ്പു

ററിയോക്കെപ്പറയുകയുണ്ടായി. വധാസനം വാല്‌മീകിയും ശ്രീരാക്ഷരനം വിവേകാനന്ദനം ഗാന്ധിജിയും നെഹർഭവും മുച്ചം കൊടുത്ത ഇൻഡ്യയെയപ്പറാറി എന്താരഭികാനമാണെന്നോ അദ്ദേഹത്തിനു!

വിഭാഗം: താന്മതു മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ജേയും റാം വെറുമൊരു ജീവിതവും മാത്രമല്ല സൈന്യസേവനം.

[മേജറുടെ വേഷത്തിൽ സുഭാഷിനേയുമെഴുത്തുകൊണ്ട് ചന്ദ്രമോഹൻ പ്രവേശിക്കുന്നു]

ചന്ദ്രമോഹൻ: (സുഭാഷിനെ നോക്കുന്നു) മോനെ നീ അമ്മയുടെ അട്ടത്തേയ്ക്കു ചെല്ലും. (ഉഞ്ചിളാദേവി സുഭാഷിനെ വാദിക്കുന്നു) എന്നാം, ഉഞ്ചിള്ളു വിഷമുണ്ടല്ലോ?

സന്ദോഹം: തന്ത്രശ്രീ ഉഞ്ചിളയെ യുമാധാരാ നിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു.

ചന്ദ്രമോഹൻ: വികംരോദ്ധരകം അടക്കിക്കൊണ്ട്) താൻ അട്ടനെക്കണ്ടു. അമ്മയേയും ഒന്ന് കാണാട്ടു (ചെത്തുന്ന മുഖം മരച്ചുകൊണ്ട് അക്കംഭേയ്ക്കു പോകുന്നു.)

വിഭാഗം: സന്ദോഹംബാബു, ജേയും ഇതെന്നുനു സഹിക്കും?

സന്ദോഹംബാബു: അമ്മയുടെയും അമ്മയല്ലേ ജന്മിക്കുമോ?

വിഭാഗം: ചെട്ടനത്തിൽ ഉറച്ച വിശ്വാസഫുണ്ട്. (ചന്ദ്രമോഹൻ കല്ലുമീൻ തൃച്ചുകൊണ്ട് മുറിയിൽ നിന്നും ഇരഞ്ഞിവതുനു)

ചന്ദ്രമോഹൻ: സന്ദോഹംബാബു, ദ്യാക്തർ നാഗേന്ദ്ര മരിക്കുന്നു വരുമല്ലോ. അട്ടനേയും തുടി ഒന്ന് പരിശോധിപ്പിക്കുന്നും.

യുദ്ധം ശ്രദ്ധാബന്ധം അതെല്ലാം വേഗം ഫോലെ  
ചയ്യാം. [പിന്നോടിനൊന്നാക്കി] പിന്നോട്, കാരു നാനാ?

വിനോദ്: ഇപ്പോൾ വന്നു.

ചന്ദ്രമോഹൻ: സന്ദേഹം ബാധ്യ, ഒരു വശതിൽ  
വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ട്, മാത്രമുഖഭേദങ്ങൾ യുദ്ധം ചയ്യാൻ  
ഞാൻ പോകുന്നു. അതാണ് ഗീത എന്ന പാപിപ്പിച്ചത്.  
(അല്ലോ ദുഃഖകാവത്തിൽ) അതിന്തിര രക്ഷിച്ചിരുന്നെല്ലക്കിൽ ആപ  
ഞാൻനും അദ്ദോക്കം ഇന്നലെപ്പറന്തു.

സന്ദേഹം ബാധ്യ: യുദ്ധത്തിനാകുന്ന പക്ഷം ജീവാന്മാ  
രെപ്പോലെ തന്നെ നിലും തുമ്പ കോടി ഭാരതീയരും അതിൽ  
പകാളികളാക്കം. എന്തു ത്യാഗവും സ്ഥാപിക്കം. (കാരിന്റർ  
ഫോൺ)

വിജനാദ്: കാരു വന്നു,

സന്ദേഹം ബാധ്യ: മോഹൻ, എങ്കിൽ താമസി  
ക്കേണ്ട, ഒയിനിന്റെ സമയമുട്ടുത്തു.

[മോഹൻ യുദ്ധം ബിനെ തൊഴനും. വിനോ  
ദിനേയും ഉംഗ്രംമിളാദേവിയേയും നോക്കുന്നു. സുഭാഷിനെ  
എടുത്തു കൊടുത്തശ്രദ്ധയും ഉംഗ്രംമിളാദേവിയേ എപ്പോഴും  
യാത്രിരിക്കാൻ ഭാവിക്കുന്നു. ഉംഗ്രംമിളയും വിഡോഡും  
കൂടെ ചുല്ലാൻ ഒരണ്ണുന്നതു കണ്ടിട്ടു്]

ചന്ദ്രമോഹൻ: ഈ അവസ്ഥയിൽ എൻ്റെ കൂടു  
ദ്ദേശനിലെപ്പു വരണ്ട, ഞാൻ പോയ് വരഞ്ഞു— (ദയ  
നിശ്ചയത്തോടെ യാത്രിരിക്കുന്നു. സന്ദേഹം ബാധ്യ  
കൂടു പോകുന്നു)

സുഭാഷ്: (ഉന്നൻറിന്തെക്കൊണ്ട്. ഉച്ചതിൽ) അപ്പോൾ,  
ഞാൻ വരുന്നു. ഞാൻ വരുന്നു.

[കർട്ടൻ]

അണിയറയിൽ  
പക്കിസ്ഥാനൻ യൂലപ്രവൃപ്പം.

---

മാതൃവാക്കാനാക്കണം നമ്മക്ക് സാക്ഷാത് വേദം  
മാതൃഗ്രൂഹാധനമാക്കണം മഹാധിപതം.  
മാതാവിനമഴിന്തീച്ചകാത്മജീവിതം പ്രീയ-  
ദ്രാതാക്കന്മാരേ, പാരിൽ ദൈവമേതുള്ള വേരു?

E  
12617



# വീരജനനി

ഡോ. പി. കെ. നാരായണപിള്ള

ഈ കാലാവല്ലത്തിൻറെ ഒരു വലിയ അവധ്യ തെരുവ് എടുത്തുകാട്ടുന്ന ഈ നാടകം. യുദ്ധദയങ്ങൾ ഉം ദേശക്കേതിയെന്ന പാവനംവും ജനിപ്പിക്കുക എന്നതാണ് ഈ കൃതിയുടെ ലക്ഷ്യം. ശ്രദ്ധകൾ മുട്ടുകുമ്പാം. എത്ര നിമിഷത്തിലും സംഖാരിക്കാമെന്ന് അനുഭവത്തിൽനിന്നും നാം പഠിച്ചു. ഭാരതത്തിൻറെ ഭൂത കാര്യത്രക്കച്ചിക്കാൻ നാം ഓരോത്തത്തു. എപ്പോഴും തയ്യാറായിരിക്കുന്നും. തബളുകളംബം. തകന്റെ തരിപ്പണമായ അവസ്ഥയിലും ജമഗ്രേമിയോടുള്ള കണ്ടവ്യബോധത്താൽ പ്രചോദിതനായി അഭ്യർഥത്തേക്കു തിരികെടുന്ന ചന്ദ്രമോഹൻ ഒരു മാതൃകാപുഞ്ചനാണ്. അദ്ദേഹം ധീരം. ആദർശവാദിയമാണ്. വ്യാസനം, വാല്മീകിയും, ശ്രീശക്രന്മം, വിവേകാനന്ദനം; ഗാന്ധിജിയും, നൗഹരുവും ഫ്രപംകോട്ടത്തെ ഭാരതത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു തികഞ്ഞത ആഭിമാനമാണ്. ആത്മാത്മതയിൽനിന്നും വ്യതിചലിക്കാതെതന്നെ തന്റെ രാഷ്ട്രീയവിശ്വാസങ്ങളും മായി രാഷ്ട്രത്തെ സേവിക്കുന്ന സന്ദേശവും പാബവും, നമ്മുടെ ആദരവും അൾഗിക്കുന്നും. ഈവരുടെ കാര്യം കൂടാംബങ്ങളെ ബന്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണുള്ള ഈ വികാരോജ്ജവലമായ കുമാൻ അനുഭാവകരിലും പ്രക്ഷകരിലും ഒരുപോലെ ദേശക്കേതിന്റെ സ്ഥാനാക്കാൻ പര്യാപ്പമാണ്.

നാഷനൽ ബുക്ക് റൂട്ട്  
കൊട്ടയം. തിരുവനന്തപുരം. എറണാകുളം. തൃശ്ശൂർ

